Iezuiții

așa cum au fost
și
așa cum sunt

Eduard Duller

PROJEKT
GUTENBERG

Iezuiții,

așa cum au fost

și

așa cum sunt

de Eduard Duller

❗Translatare autom.

SURSA
https://projekt-gutenberg.org/authors/eduard-duller/books/die-jesuiten-wie-sie-waren-und-wie-sie-sind/chapter/2/

Sursa foto. copertă
https://www.payer.de/religionskritik/karikaturen21.htm

Prefață

Editorul a înlocuit câteva cuvinte și expresii arhaice cu echivalente moderne. În plus, spațierea textului a fost eliminată peste tot. Ortografia și punctuația au fost adaptate cu atenție la convențiile actuale. Comparați textul exemplu cu textul original de la sfârșitul capitolului 8.

În același timp în care Reforma a zguduit marea putere a papalității, a salvat libertatea intelectuală de mult suprimată și a recunoscut glorios demnitatea eternă a omului, în același timp a fost fondat un ordin religios, numit „Societatea lui Isus” sau Ordinul Iezuit, al cărui scop era să consolideze prestigiul papalității, să răspândească romano-catolicismul, să distrugă libertatea intelectuală și, încă o dată, să înăbușe conștiința demnității umane. În 1840, se împlineau exact trei sute de ani de când **Ordinul Iezuit** fusese confirmat solemn de Papă; **de trei sute de ani, lupta sa împotriva protestantismului durează, o luptă a întunericului împotriva luminii, o luptă a minciunii împotriva adevărului, o luptă a tiraniei împotriva libertății, care este fără egal în toată istoria lumii. Continuă până în ziua de azi.** Da, cu eforturi reînnoite, îndrăzneală și viclenie, este dusă acum de **membrii săi spirituali și de numeroșii săi aliați seculari,** care lucrează atât cu violență deschisă, cât și cu puterea seducției pentru a răspândi domnia și moralitatea ordinului, nu numai în țările catolice, ci și în cele protestante. Cu adevărat, pericolul este acum mai mare ca niciodată! Și această luptă va dura cât va dura însăși ordinul iezuit. Sute de mii de oameni au

fost nenorociți ca urmare, au curs râuri de sânge omenesc, națiuni întregi pline de cele mai glorioase abilități au fost împiedicate în dezvoltarea lor spirituală și morală — toate sub pretextul: „spre mai marea slavă a lui Dumnezeu!” Acest slogan răsună ca o blasfemie de-a lungul istoriei lumii.

Dar cum a fost posibil ca ordinul iezuit să dobândească o putere atât de imensă? Cum este posibil să o mențină și astăzi? Așa se întreabă umanitarul; și voi, o, popor german, este deosebit de necesar să știți acest lucru. Căci din chiar miezul spiritului vostru a izvorât Reforma, chiar Reforma pe care ordinul iezuit caută să o distrugă; se opune celor mai fine calități ale caracterului vostru - dragostea de libertate, loialitatea și dorința de adevăr; vă subminează unitatea și ordinea civică; vă amenință întreaga independență refuzând să recunoască maiestatea inviolabilă și sacră a statului. Prin urmare, fiți vigilenți, nobile popor german, și învățați să vă cunoașteți dușmanii pentru a vă putea apăra împotriva vicleniei lor. Aveți cel mai convingător motiv să fiți în gardă împotriva lor și să vă opuneți corupătorului moralității voastre, dușmanului independenței voastre, cu toată vigilența și întreaga voastră putere. Nu trebuie, oricât de bine intenționate ar fi, să-i acordați nici măcar un centimetru de spațiu pe pământul sacru al patriei, altfel va reuși să prindă în mrejele, să domine și să profaneze totul. Acum este momentul ca poporul german și principii germani să stea ferm uniți în adevăr și să se întărească și să se sprijine reciproc prin cea mai sinceră loialitate, astfel încât amândoi să recunoască clar: „Ceea ce aduce pericol unei părți o amenință și pe cealaltă”. A se asigura că această înțelegere devine tot mai răspândită, că această legătură de loialitate se întărește tot mai mult - a contribui la aceasta este datoria sacră a fiecărui patriot. Această lucrare de față a

fost scrisă și în acest scop; nu pentru savanți, ci pentru popor. Nu conține cercetări noi, ci doar adevăruri vechi și își propune să încălzească inimile, așa cum vine dintr-o inimă plină de cea mai caldă dragoste pentru popor, plină de mândrie pentru onoarea numelui german și care va tinde până la ultima lovitură pentru scopul ca încrederea și unitatea, adevărul și moralitatea între popor, ca o legătură strânsă între prinți și popor, bazată pe loialitate și dreptate, să rămână temeliile statelor germane, peste care soarele unui mare viitor să poată răsări într-o zi!

Capitolul I

De la înființarea ordinului iezuit.

Fondatorul ordinului iezuit a fost un nobil spaniol pe nume Innigo sau Ignațiu de Loyola.

A fost fiul cavalerului Bertram, Lord de Loyola și Ogne, și al Marianei Saez de Licona și Balda, cel mai mic dintre opt frați, născut în 1491 la Castelul Loyola din regiunea Guipuzcoa și a fost crescut ca paj la curtea regală a lui Ferdinand Catolic. Acolo s-a bucurat de o viață luxoasă, dar ambiția sa impetuoasă s-a săturat curând de preocupările zadarnice și deșarte de la curte și, după ce a învățat arta războiului de la Ducele de Najera, o rudă a familiei sale, a căutat să câștige o mare faimă cavalerească prin bătălii și aventuri.

În anul 1521, francezii au asediat Pampeluna, capitala Regatului Navarei. Inamicul a hărțuit garnizoana atât de aprig, încât aceasta era gata să se predea cu plata unei sume. Dar viteazul Ignațiu de Loyola, care făcea și el parte din garnizoană, le-a strigat furios camarazilor săi: „Rușine lașității de a te preda atât de ușor!” și s-a retras cu câțiva oameni curajoși în cetate, hotărât să o apere până la ultima picătură de sânge. Când francezii au luat cu asalt cetatea, Loyola s-a repezit spre ei, cu sabia în mână, cu un mic grup de oameni și a luptat cu fervoare în fruntea luptei până

când, rănit mortal de o împușcătură în picior, s-a prăbușit la pământ, uluit. La aceasta, ceilalți și-au pierdut speranța și au predat cetatea francezilor. Ei, însă, au onorat eroismul lui Loyola și l-au întreținut cu credință în Pampeluna.

După câteva zile, Loyola s-a dus el însuși la castelul tatălui său pentru a i se vindeca rana. Acolo a trebuit să îndure o operație foarte dureroasă, pe care a îndurat-o cu statornicie, fără să scoată niciun sunet. Cu toate acestea, era mult mai tulburat de vindecarea lentă a piciorului său; nu putea nici să meargă, nici să stea în picioare, dar spiritul său înflăcărat tânjea nerăbdător după acțiune. Ținut la patul de bolnav și chinuit de gândul că va șchiopăta tot restul vieții și va fi incapabil de orice faptă cavalerească, a căutat să-și aline nemulțumirea citind cărți. Lipsindu-i romanele cavalerești care odinioară îi stimulaseră atât de puternic imaginația și pe care acum le dorea, i s-au dat, pe lângă viața Mântuitorului, și „Florile Sfinților”, legende înfrumusețate cu numeroase aventuri și miracole. Tocmai această natură aventuroasă și minunată i-a atras acum puternic imaginația arzătoare; citea din ce în ce mai cu nerăbdare despre persecuțiile martirilor lui Hristos, despre ciudatele penitențe și mortificări ale călugărilor și pustnicilor. A fost complet captivat de toate acestea. Deoarece el însuși era un om curajos și statornic, curajul și statornicia martirilor îl inspirau cu atât mai mult. Răsplata veșnică pe care acești oameni, precum și călugării și pustnicii, o primeau pentru aceasta - și anume venerația în întreaga creștinătate - i-a aprins ambiția; descrierile vii ale ispitelor diabolice și ale aparițiilor cerești care se abătuseră asupra acelor oameni pioși îi puneau mintea, deja agitată de boală, în cea mai mare tensiune. În această stare, a fost cuprins de un entuziasm arzător de a imita acele exemple. Toate calitățile

sufletului său erau îndreptate către acest singur gând care îl domina acum; întreaga sa voință și energie erau cuprinse de această dorință. Și astfel, entuziasmul său religios s-a transformat curând în fanatism, care l-a consumat rapid într-o asemenea măsură încât într-o noapte s-a simțit încântat și a crezut că Regina Cerului, Maria, i se arătase în persoană. Apoi a ales-o ca doamnă a inimii sale și a jurat să o slujească ca un cavaler până la moartea sa pe pământ. Apoi a hotărât ca, de îndată ce își va fi complet însănătoșit, să renunțe la lume și să pornească la drum ca o persoană complet nouă, un cavaler religios, pentru a converti oamenii. Primul său obiectiv a fost să facă un pelerinaj la Ierusalim pentru a-i converti pe musulmani.

După ce și-a revenit considerabil, a părăsit castelul tatălui său și a călătorit spre o imagine a Fecioarei Maria, venerată în mod miraculos, la Mănăstirea Montserrat, la o zi de călătorie de Barcelona, cocoțată în vârful unui lanț muntos cu stânci abrupte. În fața acestei imagini, Loyola și-a agățat cu respect armele și, conform obiceiului cavaleresc, a stat de pază pentru o noapte. Apoi a călătorit la Barcelona pentru a se îmbarca spre Țara Sfântă. Cu toate acestea, ciuma izbucnise acolo în acea vreme, împiedicându-l pe Loyola să-și ducă la îndeplinire planul; dar nu l-a abandonat. În schimb, s-a dus la Manreza pentru a duce o viață de penitențialitate strictă, urmând exemplul sfinților și pentru a se face vrednic de viitoarea sa chemare prin renunțarea la lume. Așa că a cerșit pâinea la uși, a îngrijit bolnavii din spital, și-a mortificat trupul prin post și biciuire și a căutat cea mai mare mândrie în a se smeri cel mai profund în fața lumii. Înfășurat în zdrențe ponosite, sub care purta un lanț de fier și o curea cu țepi în jurul corpului său gol, acoperit de noroi, cu unghii lungi și păr sălbatic și nepieptănat, bărbatul

care odinioară curtase femei îmbrăcate în catifea și mătase la curtea regală, care în armură strălucitoare fusese întotdeauna primul care căuta gloria în situații periculoase, acum rătăcea. Multă vreme, o peșteră întunecată de munte din apropierea orașului Manreza a fost locuința sa. La intrarea ei, a fost găsit odată zăcând complet epuizat și pe jumătate mort din cauza postului și a mortificării și a fost adus la Manreza. Cu acest mod de viață, nu numai trupul său, ci și mintea sa avuseseră mult de suferit. Ori de câte ori rațiunea sa sănătoasă amenința să se stârnească în el și apăreau îndoieli cu privire la viața și preocupările sale deosebite, el considera acestea a fi îndemnuri ale diavolului, care îl invidia pentru sfințenia sa. De asemenea, ca o consecință a bolii sale fizice și mentale, închipuirile sale despre apariții cerești au devenit din ce în ce mai numeroase, iar aceste creații ale imaginației sale au întărit din ce în ce mai mult iluziile fanaticului mândru. Astfel, odată a crezut că Dumnezeu S-a întrupat în Euharistie, iar altădată a perceput chiar Treimea în mod vizibil.

Ignațiu de Loyola a petrecut aproximativ un an la Manreza, cuprins de astfel de autoamăgiri, care dezvăluiau nu numai starea agitată a imaginației sale, ci și străduința și lupta fervență a sufletului său de a pătrunde misterele religiei și de a se uni cu Dumnezeu. În 1523, a plecat spre Barcelona. Acolo, fără un ban, dar plin de o credință neclintită, s-a îmbarcat pe o corabie care l-a dus la Gaeta, pe coasta italiană, în cinci zile. Palid și bolnav, a călătorit din Gaeta prin Italia până la Veneția, unde s-a îmbarcat spre Țara Sfântă. A ajuns în siguranță și a pornit nerăbdător spre Ierusalim pentru a-i converti pe turci. Dar provincialul mănăstirii franciscane de acolo l-a îndemnat să abandoneze acest plan; iar când Ignațiu a refuzat în continuare să

renunțe la intenția sa, provincialul l-a amenințat cu excomunicarea. Ignațiu a trebuit să se întoarcă în Europa fără să-și fi pus în practică planurile aventuroase de convertire.

S-a întors la Barcelona în 1524. Curajul său nu a fost nicidecum zdruncinat; a fost batjocorit, dar toate ridiculizările nu au făcut decât să-i stimuleze curajul fervent. A persistat cu statornicie în hotărârea sa: să lupte cavaleresc pentru singura credință adevărată și, ca un războinic viteaz, să câștige suflete de pretutindeni pentru înalta sa doamnă, Regina Cerurilor, Maria. Dar de acum înainte, nu voia să lucreze printre necredincioși, ci în inima creștinătății însăși; căci convertirea ereticilor i se părea la fel de merituoasă. Cu toate acestea, pentru această luptă spirituală, îi lipsea orice pregătire academică, oricât de curajos ar fi fost. A recunoscut acest lucru și acum s-a hotărât, deși era deja un bărbat de 33 de ani, să compenseze tot ce neglijase în tinerețe. A dus la bun sfârșit acest lucru cu o perseverență care mărturisește magnitudinea voinței sale, cu o abnegație care nu poate izvorî decât din fervoare. Fostul soldat viteaz s-a așezat printre tinerii băieți din Barcelona și a început să învețe latina, lucru pe care inițial l-a găsit destul de dificil. După doi ani (1526), s-a mutat la Alcalá pentru a studia teologia la universitate. Acolo, pe lângă studii, a început să predice și să îndrume femeile spre o viață monahală și devotată. De asemenea, a căutat să adune în jurul său discipoli, așa cum este tipic tuturor entuziaștilor; căci, întrucât consideră credința în care ei înșiși sunt fericiți ca fiind singura adevărată și singura care aduce fericire, se străduiesc să-i aducă și pe toți ceilalți la ea. Discipolii lui Loyola, la fel ca el, purtau redingote gri, cerșeau pâinea și, sub conducerea sa, organizau așa-

numitele „înălțări spirituale”. El, însă, ca și conducător al lor, se considera la fel de mare ca și cum ar fi condus o trupă de soldați în luptă. Căci scopul cel mai înalt al ambiției sale spirituale era acum să întemeieze un nou ordin religios. Curând, însă, Inchiziția a devenit conștientă de activitățile evidente ale lui Loyola și ale adepților săi; l-au închis și l-au eliberat doar cu condiția să renunțe la predicare și convertire. Același lucru i s-a întâmplat și la Salamanca. Acolo, adepții săi l-au părăsit. Însă toate aceste obstacole nu au avut decât efectul de a-i ascuți puterile intelectuale și, cum s-ar spune, de a-i scutura jugul imaginației sale copleșitoare. Pe scurt, fumul tulbure al fanatismului său s-a risipit treptat, dar flacăra fervorii sale religioase a continuat să ardă, luminându-i întregul caracter. Cu o hotărâre fermă, și-a părăsit patria și s-a mutat la Paris în 1528.

Acolo și-a continuat exercițiile penitențiale, încercările de convertire și studiile cu o perseverență incredibilă, în ciuda sărăciei lucii și a numeroaselor amenințări cu umilința. În 1532, a primit diploma de Licențiat, iar doi ani mai târziu, pe cea de Maestru în Filosofie. În tot acest timp, și-a păstrat mereu în minte scopul cel mai înalt: fondarea unui nou ordin religios. Nicio nenorocire nu l-a descurajat sau împiedicat.

Și în cele din urmă, prin ingeniozitate și perseverență, a reușit să câștige la Paris mai mulți oameni de mare talent. Aceștia erau: Peter Faber sau Lefevre (din Savoia), Francis Xavier (din Navarra), Jacob Lainez, Alfonso Salmeron, Nicholas Nobadilla (toți trei spanioli) și Simon Rodriguez (din Portugalia). Dintre aceștia, Lefevre era cel mai devotat, Francis Xavier cel mai energic, iar Jacob Lainez cel mai perspicace. Împreună cu acești oameni, al căror număr a

crescut curând odată cu adăugarea altor trei prieteni, Claudius Le Jay, John Codurio și Pashasius Broet, Ignațiu de Loyola s-a dus pe 15 august 1534 la capela subterană a bisericii Montmartre din afara Parisului; era sărbătoarea Adormirii Mariei, acea Regină a tuturor Îngerilor și Sfinților, de la care Ignațiu de Loyola credea că primise chemarea la misiunea sa; ei i-a fost dedicată acea capelă subterană. Acolo, Lefevre, care fusese deja hirotonit preot, a celebrat Liturghia pentru prietenii săi și le-a administrat Sfânta Împărtășanie. Și toți au făcut următorul jurământ solemn: „Vom renunța la lume și, după ce ne vom termina studiile, vom merge la Ierusalim pentru a-i converti pe necredincioși. Dar dacă nu vom putea face acest lucru în decurs de un an, ne vom arunca la picioarele Sfântului Părinte din Roma și îi vom oferi serviciile noastre spirituale, pentru ca el să ne trimită peste tot ca slujitori credincioși ai săi și să ne folosească pentru orice va considera de cuviință."

Nu după mult timp, Loyola a întreprins o călătorie în Spania, atât pentru a-și reface sănătatea (urmând sfatul medicilor) prin post și mortificare, cât și pentru a se ocupa de mai multe probleme de afaceri care îi privesc pe credincioșii săi Xavier, Lainez și Salmeron. Înainte de a se despărți de tovarășii săi, însă, și-au promis cu toții că se vor întâlni la Veneția la începutul anului 1537 pentru a pune în aplicare planul lor comun. Și într-adevăr, Loyola și prietenii săi, al căror număr era deja în creștere, s-au adunat la Veneția la momentul stabilit. Acolo, au îngrijit bolnavii din spitale și au predicat oamenilor; dar planul lui Loyola de a călători la Ierusalim și de a-i converti pe necredincioși a fost zădărnicit, deoarece izbucnise război între Republica Veneția și turci. Apoi, Loyola și-a chemat discipolii la

Vicenza și le-a spus: „Prieteni, este voia lui Dumnezeu să nu mergem la Ierusalim, ca să putem îndeplini cealaltă jumătate a jurămintelor noastre și să-l slujim cu credință pe Sfântul Părinte la Roma. Căci Biserica Romano-Catolică este grav afectată de erezii în aceste vremuri dezastruoase și are nevoie de campioni zeloși!” Frații au decis atunci ca Loyola să meargă la Roma împreună cu piosul Lefevre și înțeleptul Lainez și să-și ofere serviciile Papei, în timp ce ceilalți să se împrăștie printre universitățile italiene pentru a câștiga noi membri pentru ordinul lor. După aceea, Loyola a primit hirotonirea preoțească la Veneția și apoi a mers la Roma împreună cu Lefevre și Lainez. Pe măsură ce se apropiau de oraș, cei doi tovarăși au început să se lase copleșiți; doar maestrul lor, Loyola, nu a disperat. Pline de convingerea că planul său trebuie să reușească, s-a rugat într-o capelă solitară din afara Romei și, într-o stare de extaz, a crezut că L-a văzut pe Dumnezeu Tatăl și pe singurul Său Fiu, Iisus Hristos, și a auzit cuvintele lui Iisus: „În Roma voi fi îndurător cu voi!” Le-a spus acest lucru fraților săi și astfel au fost înviorați.

Și iată: la Roma, promisiunea lui Loyola s-a împlinit. Papa Paul al III-lea a fost extrem de bucuros de ajutorul neașteptat care a venit Bisericii Romane, căci aceasta se afla atunci într-o situație gravă din cauza Reformei în continuă expansiune; într-adevăr, însăși existența sa era în pericol, iar ordinele monahale, care până atunci fuseseră pilonii papalității, nu-i mai puteau oferi acum prea mult ajutor. Căci călugării erau parțial degenerați, leneși și proști și parțial urâți ca judecători cruzi ai ereticilor. Mai mult, oamenii avansaseră considerabil în dezvoltarea lor intelectuală și nu se mai speriau atât de ușor de excomunicarea și interdicția Papei, nici nu se mai lăsau

înșelați de pretenții monahale stângace. Biserica Romană avea nevoie de oameni înțelepți, sofisticați și devotați pentru apărarea sa. Și aceștia erau prietenii lui Loyola. Prin urmare, Papa l-a primit pe zelosul Loyola cu bunătate și grație și a decis să analizeze cu atenție oferta sa. Loyola nu a pierdut timpul și a exploatat favoarea Papei; i-a chemat pe toți tovarășii săi la Roma și s-a consultat cu ei asupra proiectului de constituție al noii ordini. În timpul acestor deliberări, perspicacele Lainez a exercitat probabil o influență decisivă. Pentru a-l câștiga complet pe Papă la noul ordin, un al patrulea jurământ a fost adăugat celor trei jurăminte monahale obișnuite - și anume, cele de sărăcie, castitate și ascultare față de superior - și anume, jurământul unei ascultări speciale, necondiționate față de Papă. Acum, rămânea de decis doar numele pe care noul ordin ar trebui să-l primească. În acest moment, Ignațiu le-a vorbit fraților săi cu mare entuziasm: „Când îngenuncheam în adorație în peștera de lângă Manreza, Isus însuși mi-a dezvăluit cu grație planul pentru ordinul nostru; Isus mi-a apărut în capelă în timp ce mărșăluiam spre Roma și ne-a promis ajutorul său divin. Prin urmare, Ordinul este de fapt voința lui Isus, chiar opera lui Isus și, prin urmare, ar trebui să-i poarte numele.” Astfel, Ordinul a primit numele: „Societatea lui Isus”.

Ignațiu a prezentat apoi proiectul constituției ordinului Papei Paul al III-lea spre confirmare. Acest proiect, pe scurt, suna astfel: „Societatea lui Isus este o trupă înarmată, mereu gata să lupte pentru Vicarul lui Dumnezeu, Sfântul Părinte din Roma, și pentru Biserica Romano-Catolică cea mântuitoare. Pentru a atinge acest scop, este necesară o ordine strictă, ca într-o armată, și, pentru ca această ordine să fie menținută, fiecare membru al Societății trebuie să se

supună orbește superiorului său, așa cum un soldat se supune comandantului său; într-adevăr, trebuie să-L venereze cu umilință pe Hristos însuși în superior, ca să spunem așa; căci în slujba sa stă fiecare om al Societății, înarmat pentru luptă împotriva întregii lumi. Oricine a jurat credință steagului Societății nu mai are o voință proprie; nu poate întreba: «Unde?» nici: «De ce?» Oriunde Papa îl trimite prin superiorul Societății, acolo trebuie să meargă, ca un soldat în foc, fie la păgâni, evrei, eretici sau credincioși." Unde i se poruncește: «Stai!», acolo trebuie să stea neclintit până la ultima suflare. Armele spirituale sunt însă: predicarea, ascultarea spovedaniilor, exercițiile spirituale și educația tinerilor. Superiorul ordinului distribuie onorurile în funcție de valoarea fiecărui individ. Dumnezeu plătește salariul; prin urmare, niciun membru al societății nu ar trebui să posede bunuri pământești; cu toate acestea, societatea se poate bucura de venituri pentru a înființa și întreține colegii la universități unde tinerii studiază și sunt educați. Comitetul format din trei cardinali însărcinat cu examinarea propunerii pentru noul Ordin al Cavalerilor Spirituali ai lui Isus a avut rezerve cu privire la aprobarea acesteia, deoarece Sinoadele de la Lateran și Lyon din 1215 și, respectiv, 1274 decretaseră în mod expres împotriva înființării de noi ordine religioase. Cu toate acestea, avantajele pe care Scaunul Roman le-ar putea obține printr-o asociație atât de combativă și necondiționat devotată erau prea tentante pentru a refuza oferta lui Loyola. Și astfel, pe 27 septembrie 1549, Papa Paul al III-lea, care credea că recunoaște „degetul lui Dumnezeu" în aceasta, a confirmat solemn „Societatea lui Isus" sau „Ordinul Iezuit" printr-o bulă care începea cu cuvintele: „Regimini militantis

ecclesiae”. Cu toate acestea, ordinul urma să aibă inițial doar șaizeci de membri.

Astfel, declarația de război a unei armate spirituale împotriva tuturor oamenilor din lumea largă care gândeau și credeau diferit de ceea ce prescria Biserica Romană a fost sfințită de conducătorul său, Papa, în ochii tuturor celor care îl considerau pe Papă reprezentantul lui Dumnezeu pe pământ și toate decretele sale infailibile, deoarece Duhul Sfânt îl lumina. Ignațiu de Loyola atinsese ceea ce i se părea cel mai înalt scop al vieții sale și toată onoarea; cu siguranță nu a prevăzut ce poziție importantă va ocupa într-o zi ordinul pe care l-a fondat în lume, ce influență imensă va exercita asupra întregii umanități. Și totuși, potențialul pentru aceasta era deja adânc înrădăcinat în însăși structura constituției ordinului.

După ce Papa a confirmat ordinul, membrii au procedat în 1541 la alegerea unui superior. Loyola a fost ales. El a refuzat mult timp să accepte această demnitate, cu siguranță nu din ipocrizie, ci dintr-o convingere profundă; căci o astfel de renunțare la cele mai dragi dorințe ale sale i s-a părut întotdeauna cel mai mare merit înaintea lui Dumnezeu. În cele din urmă, a acceptat demnitatea doar din smerenie spirituală, și anume, numai atunci când duhovnicul său i-a poruncit-o ca pe o datorie și, după ce a acceptat-o, a căutat, bazându-se pe același principiu religios, să se smerească cât mai profund în fața colegilor săi călugări. Dar curând conștientizarea poziției sale importante l-a pătruns; s-a trezit din umilința sa voluntară și a început să acționeze așa cum cerea funcția sa. Ca superior al ordinului, era acum numit General („praepositus generalis”) și a folosit din ce în ce mai mult puterile

intelectuale distinse ale colegilor săi călugări. Chiar dacă îi erau superiori, a înțeles cum să-i integreze în ansamblul mai mare al Ordinului, iar aceștia s-au supus de bunăvoie, tocmai dintr-un interes comun pentru existența, mărimea și independența Ordinului.

Capitolul II

Cum a crescut puterea ordinului iezuit.

În acest moment, Papa devenise cu adevărat convins de importanța Societății lui Isus. Reputația evlaviei, a rigorii morale, a rafinamentului și a educației iezuiților se răspândise din Italia, unde aceștia lucraseră inițial cu sârguință și cu cel mai mare succes pentru îmbunătățirea morală, în multe țări. Aceasta a ajuns și în Portugalia, la urechile regelui Ioan al III-lea, care ardea de zel să convertească popoarele păgâne din India la creștinism. Prin urmare, a scris la Roma și a cerut mai multor discipoli ai lui Loyola să ducă la bun sfârșit această lucrare pioasă. Acest lucru se întâmpla chiar înainte de confirmarea ordinului de către Papă. Imediat, Francisc Xavier și Simon Rodríguez au călătorit în Portugalia și au câștigat rapid încrederea regelui într-o asemenea măsură încât acesta nu a vrut să-i lase deloc să meargă în India, ci mai degrabă să-i țină la curtea sa. Rodríguez a rămas într-adevăr acolo și și-a folosit influența asupra regelui cu atâta pricepere încât ordinul iezuit a prins un punct de sprijin solid în Portugalia și s-a răspândit extraordinar în scurt timp. Regele a construit un colegiu magnific la Coimbra pentru membrii nou-veniți (și în curând au fost în jur de două sute).

Francisc Xavier, însă, a fost complet captivat de ideea de a converti păgânii și a dorit să-și dedice viața acestei cauze, care i se părea cea mai sfântă, până la ultima picătură de sânge. Înzestrat cu puteri extinse din partea Papei și a regelui Portugaliei, a navigat de la Lisabona spre Indiile de Est, ajungând în capitala Goa în mai 1542, unde creștinismul fusese deja introdus, și și-a ocupat acolo postul de legat papal. Cu mare zel și o perseverență uimitoare, acest om capabil și energic și-a îndeplinit munca de la zero. Mai presus de toate, a învățat limba locală și a îngrijit săracii și bolnavii. Apoi a umblat cu un clopoțel pentru ca copiii să vină la el și, blând și credincios ca un tată, i-a instruit în credința creștină. După aceea, a predicat oamenilor și a reușit să abolească multe vechi obiceiuri locale care încălcau moralitatea creștină. Apoi a călătorit pe Coasta Perlelor, la Travankor, Cochin, Ceylon, Mallacca, Amboina și Ternate, botezând mii de păgâni. Pentru a-l ajuta, tot mai mulți dintre colegii săi iezuiți au venit din Europa în Asia și i-au continuat munca, iar noii convertiți au fost, de asemenea, angajați în slujba Societății lui Isus. Colegiul din Goa avea 120 de membri. Spiritul îndrăzneț al lui Xavier nu s-a dat în lături de la nicio dificultate și a conceput neobosit cele mai ambițioase planuri. După ce a convertit un refugiat din Japonia la creștinism, a decis să invadeze acest puternic imperiu și să-l cucerească spiritual pentru Biserica Romano-Catolică. În 1549, a ajuns în Japonia, a învățat limba, a adoptat îmbrăcămintea și obiceiurile țării și apoi a început cu adevărat să răspândească creștinismul. În cele din urmă, a conceput și planul îndrăzneț de a planta steagul lui Hristos în China. Acesta este un tărâm cu adevărat vast și minunat, strict închis de lumea exterioară timp de milenii și inaccesibil tuturor străinilor aflați sub amenințarea morții.

Dar acest lucru nu l-a descurajat pe un om precum Francisc Xavier. În ciuda tuturor rugăminților și avertismentelor prietenilor săi, predicatorul înfocat a decis să se aventureze în China. Nu i s-a acordat oportunitatea. Pe mica insulă Sancian, a fost cuprins de o febră cumplită și a murit pe 2 decembrie 1552, ultimele sale gânduri fiind consumate de muncă; un om al cărui entuziasm, energie și perseverență erau puține și rare. Biserica Romano-Catolică l-a canonizat în 1623. În același timp în care Xavier lucra în Japonia, mai mulți dintre colegii săi franciscani se aventurau în America ca misionari, căutând să convertească populația indigenă din Brazilia - o întreprindere dificilă și periculoasă!

Între timp, numărul membrilor ordinului crescuse uimitor de la an la an; și aceștia s-au răspândit în toată Europa pentru a restaura credința romano-catolică, dar nu au avut succes imediat peste tot. De exemplu, părinții Salmeron și Broet călătoriseră în Irlanda cu scrisori papale de achitare pentru a susține catolicismul romano-catolic amenințat; căci Irlanda avea în față exemplul Angliei vecine, care se desprinsese abia recent de Biserica Romano-Catolică. Dar acei doi oameni și-au urmat misiunea cu o aroganță excesivă și o forță atât de mare încât i-au înstrăinat pe oameni și au fost nevoiți să fugă cu mâinile goale. De asemenea, iezuiții nu au reușit să prindă un punct de sprijin ferm în Franța la acea vreme. Au fost alungați și mutați la Leuven, în Olanda; acolo au reușit să se stabilească. Și în Spania s-au confruntat inițial cu o opoziție considerabilă; căci clerul de acolo considera doctrinele lor suspecte și activitățile lor periculoase. Dar un om distins și puternic, Francisc Borgia, duce de Gandia, i-a luat sub aripa sa protectoare și s-a făcut admis în Societatea lui Isus. Iezuiții s-au concentrat acum în principal pe curtea regală și pe

nobilime, cucerindu-le complet pe amândouă cu zelul lor fervent pentru păstrarea catolicismului romano-catolic pur; Căci acest lucru îi atrăgea foarte mult pe spaniolii înfocați și fervenți. Dar principala arena a activității lor și temelia solidă a puterii lor rămânea Italia. În această țară își avea reședința Generalul care conducea întreaga mașinărie a Ordinului cu o mână puternică; Italia era centrul imensei rețele de putere și convertiri; din Italia, miile și miile de fire ale acestei rețele se întindeau pe întregul glob. În Germania, unde își făcuse apariția Reformei, munca iezuiților era deosebit de importantă pentru curtea romană și nu aveau o sarcină ușoară de îndeplinit acolo. Nu numai că trebuiau să ducă un război deschis împotriva protestantismului, împotriva libertății de credință și gândire care era apărată cu curaj de mulți nobili prinți germani, dar trebuiau și să bareze chiar izvorul mereu curgător, pentru că nu mai puteau opri valul care deja măturase atâtea mii de oameni din Roma. Trebuiau să amorțească, să amețească și să ucidă sistematic spiritul liber al națiunii. Trebuiau să modeleze generația care se ridica în slujitorii lor orbi prin educație, doctrină și principii. Într-adevăr, au fost nevoiți să folosească aceeași armă ca și protestanții, și anume erudiția, deoarece recunoșteau bine dorința spiritului german de a căuta adevărul și înțelegeau perfect că și-ar pierde orice încredere opunându-se deschis acesteia. Dar, pe de altă parte, au fost nevoiți să împrumute din erudiție doar formele moarte.Să le cultive pe acestea în cel mai ingenios mod și să le prezinte ca fiind cel mai înalt scop, pentru a prinde mintea în ele și a o satisface cu aparența înșelătoare a adevărului; și, în timp ce țineau astfel mintea sub tutela lor, trebuiau, pe de altă parte, să aprindă imaginația și să caute să-i dea prioritate rațiunii și emoției. Aceasta era

sarcina iezuiților din Germania. Era destul de avantajos pentru ei faptul că diviziunea religioasă dintre catolici și protestanți din Germania devenise simultan una politică și că prinții catolici se temeau de răspândirea protestantismului în ținuturile lor ca o amenințare la adresa stăpânirii lor. Prin urmare, iezuiții au fost primiți ca niște ajutori nerăbdători. Primii iezuiți au venit în Germania cu ambasade papale pentru colocviile religioase din Worms și Regensburg; și anume, Le Jay și Bobadilla. Electorul Albert de Mainz a fost primul care a îmbrățișat ordinul iezuit în Germania, iar la scurt timp după aceea, catolicismul devotat duce al Bavariei, William al IV-lea, i-a chemat pe părinții Le Jay, Salmeron și Peter Canisius (din Nijmegen) pe pământurile sale pentru a înăbuși semințele Reformei. Acești trei bărbați au ajuns la Ingolstadt în 1549 și și-au început prelegerile la universitatea de acolo; Peter Canisius a fost numit rector al acesteia în 1559. Ducele William al IV-lea i-a înzestrat cu un colegiu. Fiul său, ducele Albert al V-lea, i-a favorizat în mod egal și le-a acordat autoritatea de a cenzura toate lucrările tipărite. În 1556, 18 iezuiți au sosit la Ingolstadt și la scurt timp după aceea au pus bazele solide pentru domnia lor. Sub protecția curții, în posesia universității și cu puterea cenzurii, acești membri rafinați, lumești și învățați ai ordinului au câștigat treptat o mare influență asupra întregii populații, oprind irezistibil dezvoltarea sa religioasă și transformând Bavaria într-un bastion împotriva Reformei, un focar al romano-catolicismului în Germania. Iezuiții au sosit la Viena în 1551, moment în care Reforma își găsise deja numeroși adepți în Austria, atât în rândul nobilimii, cât și al oamenilor de rând. Pentru a contracara acest lucru, regele roman (mai târziu împărat) Ferdinand I, care fusese informat despre ei de

către duhovnicul său, episcopul Urban de Ljubljana, i-a scris lui Ignațiu de Loyola însuși. În urma unui acord rapid, Le Jay și doisprezece dintre colegii săi iezuiți au sosit și inițial au primit doar cazare și hrană de la Ferdinand, dar în curând și acces la universitate. Și-au început munca cu cel mai mare zel, în special Petru Canisiu, care venise de la Ingolstadt în 1552. El a recunoscut cât de important era catehismul luteran ca o întruchipare comună a întregii doctrine pentru răspândirea Reformei și, prin urmare (1554), a scris un catehism catolic (unul mare și unul mic) pentru instruirea tinerilor și în beneficiul omului de rând.a cărui utilizare a fost ordonată printr-un decret princiar și care ulterior a exercitat o influență imensă asupra restaurării și consolidării credinței romano-catolice. Cu cea mai mare abnegație și statornicie, iezuiții din Viena și Austria s-au confruntat cu ura nobilimii protestante și au depășit toate obstacolele care le-au stat în cale. Curând au înființat instituții de învățământ în provincii și, pe măsură ce le-au simțit puterea crescândă, au început să-i persecute în secret și pe față pe toți necatolicii. Canisius s-a distins în mod special în această demers și, prin urmare, a devenit atât de urât încât a fost cunoscut doar sub numele de „canis austriacus” (câinele austriac).

De asemenea, au câștigat teren în Boemia în 1556, fondând un colegiu la Praga și chiar primind universitatea de acolo, precum și pe cea din Viena. În 1561, au primit un colegiu la Tyrnau, în Ungaria; curând s-au stabilit și în Moravia, la Olomouc și Brno. La Köln, inițial le-a fost greu să câștige teren, deoarece Reforma începuse să prindă rădăcini în mintea unei mari părți a populației; Arhiepiscopul Hermann von Wied nu a fost nicidecum împotriva acesteia; căci acest prelat luminat a recunoscut clar că adevăratele

interese ale Bisericii Catolice ar fi mult mai bine servite prin abolirea vechilor abuzuri și implementarea îmbunătățirilor moderne decât prin măsuri coercitive și prin simplificarea ierarhiei oamenilor. Dar nu mai puțin energică a fost acea facțiune din oraș care a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a susține catolicismul și, în special, pentru a păstra universitatea ca un teren fertil pentru credința romano-catolică. Iezuiții au recunoscut și au exploatat acest lucru și au reușit să păstreze universitatea în 1556. De asemenea, s-au stabilit la Trier, Mainz, Aschaffenburg și în alte părți; La Trier, și-au deschis colegiul în 1561. Ignațiu de Loyola, însă, își pusese deja ochii pe Germania și, prin urmare (în 1552), și-a fondat propriul colegiu la Roma, unde tinerii germani urmau să fie educați sub supravegherea sa în spiritul ordinului, astfel încât să poată susține mai târziu principiile acestuia ca susținători energici în patria lor.

Loyola a trăit în întregime pentru Ordin și a dezvoltat acum o capacitate intelectuală la fel de mare ca fervoarea sa anterioară și un caracter la fel de puternic ca întotdeauna. În aceeași măsură în care Ordinul a câștigat tot mai mulți membri și recunoaștere externă, s-a răspândit mai departe și, prin activitate neobosită, a intervenit mai profund în viața statului și a poporului, în aceeași măsură Loyola era preocupat de consolidarea existenței interne a Ordinului, de dezvoltarea constituției sale, de eliminarea oricăror deficiențe și, în general, de obținerea unei independențe tot mai mari pentru acesta. Pe măsură ce Papa a devenit din ce în ce mai convins de zelul Ordinului și de importanța acestuia pentru Scaunul Roman, a acordat cu ușurință Ordinului numeroase privilegii, fiecare mai valoros decât precedentul, pentru a lega permanent și inextricabil interesele acestuia de ale sale. Astfel, încă din 1543, Paul al

III-lea și-a revocat stipulația anterioară conform căreia „Ordinul nu ar trebui să aibă mai mult de 60 de membri” și a permis admiterea a oricât de mulți considera Generalul potrivit. În plus, le-a permis iezuiților să elaboreze noi legi pentru ordinul lor fără aprobare papală specială prealabilă și să le modifice pe cele existente în funcție de timp și circumstanțe. Doi ani mai târziu, i-a autorizat pe iezuiți să predice peste tot, fie în biserici, fie în aer liber, să ofere absoluția, să celebreze Liturghia înainte de răsăritul soarelui și după-amiaza și să administreze sacramentele; toate acestea fără permisiunea specială a episcopilor și preoților parohiali în a căror dieceză se aflau. Apoi, în 1546, a confirmat o nouă instituție foarte importantă pe care o înființase Loyola. Până atunci, ordinul fusese format doar din două clase de membri: cei care depuseseră toate cele patru jurăminte, sau așa-numiții „profesori”, și studenți. Întrucât tot mai mulți oameni doreau să se alăture Ordinului, dar nu erau potriviți nici ca studenți, nici ca membri profesați din cauza vârstei sau a statutului lor social, Loyola a înființat o a treia clasă de membri, așa-numiții coadjutori. Acești membri trebuiau să depună doar trei jurăminte: castitate, sărăcie și ascultare. De atunci încolo, urmau să existe atât coadjutori clerici, cât și seculari. Astfel, Ordinul a căpătat din ce în ce mai mult caracterul și forma unui stat monarhic structurat pe stări, iar Loyola a făcut lobby neobosit pe lângă Scaunul Papal pentru a se asigura că principiul monarhic strict, inerent demnității Generalului, atingea o absolutitate din ce în ce mai mare. Decretele Generalului urmau să fie considerate la fel de sacre și infailibile ca și cele ale Papei. Astfel, Loyola a reușit să se asigure că cartea sa, „Exercițiile spirituale”, destinată formării tuturor celor nou admiși în Ordin, care fusese

contestată de Arhiepiscopul de Toledo,În 1548, o bulă papală i-a aprobat și recomandat pe iezuiți și, într-adevăr, orice îndoială cu privire la aceștia era pedepsită cu cele mai severe pedepse ecleziastice. Un an mai târziu (1549), neobositul Loyola a obținut o altă bulă importantă în favoarea ordinului de la Papa Paul al III-lea. Conținutul principal al tuturor privilegiilor cuprinse în această bulă se referea la două puncte: în primul rând, eliberarea ordinului iezuit de orice autoritate episcopală și parohială și, în al doilea rând, constituția sa complet monarhică, ba chiar despotică. Ambele prevederi erau inextricabil legate; căci, dacă Papa dorea o armată spirituală absolut devotată lui, aceasta trebuia să fie complet independentă de orice putere intermediară din cadrul ierarhiei și, în același timp, strict organizată pe criterii militare. Prevederile specifice ale acelei bule papale erau următoarele: Niciun episcop nu avea voie să excomunice iezuiți. Acești iezuiți, însă, aveau voie să conducă slujbe religioase chiar și atunci când o țară se afla sub interdicție papală, timp în care niciun alt cleric nu avea voie să facă acest lucru. De asemenea, nici Generalul, nici superiorii aflați sub autoritatea sa nu erau obligați să elibereze membrii ordinului iezuit vreunui episcop sau prelat pentru îndatoriri religioase și, chiar dacă o făceau, membrii trebuiau să rămână sub autoritatea superiorilor lor. În plus, Generalul urma să aibă putere complet nelimitată, atât în chestiuni de guvernare, cât și asupra tuturor membrilor ordinului. Nu exista nicio cale de atac legală pe pământ în ceea ce privește regulile ordinului. Generalul sau reprezentanții săi erau autorizați să absolve pe oricine aparținea ordinului, în orice calitate, de orice păcat, chiar să ridice excomunicările și să acorde dispensă de toate pedepsele ecleziastice. Un alt mijloc foarte

important prin care ordinul iezuit și-a menținut independența a fost regula conform căreia iezuiții puteau mărturisi doar în cadrul propriului ordin, adică numai membrilor ordinului, și nu puteau trece de la acesta la niciun alt ordin, cu excepția Ordinului Cartoșian, în care tăcerea perpetuă era regula. Pe de altă parte, însă, Generalul și plenipotențiarii săi aveau dreptul de a expulza și închide membrii ordinului. În plus, fără aprobarea Generalului, niciun iezuit nu putea accepta nicio funcție ecleziastică superioară (de exemplu, episcopală) în afara ordinului; aparent din umilință, dar de fapt pentru a evita punerea în pericol a principiului monarhic absolut al ordinului. Mai mult, în acea bulă, fiecare donație către ordin era declarată sacră și irevocabilă, iar toate bunurile sale erau scutite de orice zeciuială (chiar și zeciuiala papală). În cele din urmă, generalului sau plenipotențiarului său i se permitea să admită pe oricine în ordin fără distincție, chiar și criminali, și să-i hirotonească preoți, să numească un număr nelimitat de coadjutori la discreția sa și să permită profesatului să...să-și depună al patrulea jurământ în afara Romei.

Papa Iulius al III-lea, succesorul lui Paul al III-lea, a confirmat (în 1550) Societatea lui Isus cu toate privilegiile sale și i-a acordat privilegii suplimentare. El i-a autorizat pe superiorii ordinului - studenți aparținând Societății - să acorde toate onorurile academice. Ca o consecință a acestui privilegiu, ordinul iezuit putea acum combate orice influență ostilă a universităților; într-adevăr, a dobândit controlul complet asupra lor și, prin urmare, avea și putere deplină de a educa viitorii oameni în spiritul său, conform principiilor sale, pentru scopurile sale - oameni care aveau să devină prietenii și apărătorii săi.

Prin munca sa neobosită și de succes pentru papalitate, ordinul iezuit dobândise încrederea nelimitată a papilor și, prin urmare, o putere care era, de fapt, egală cu puterea papală. Consecința firească a acestui fapt a fost că ordinul, strict reglementat și organizat în întregime ca un stat, s-a recunoscut curând doar pe sine ca unică putere mondială și a considerat în secret papalitatea, pentru a cărei protecție apăruse, doar ca o mașinărie pe care o conducea în propriul beneficiu și o expunea în fața ei ca pe o simplă figură de probă.

Cea mai imediată consecință a unei astfel de puteri nelimitate și inviolabile a fost abuzul membrilor individuali ai ordinului. Acest lucru s-a întâmplat în Spania și mai ales în Portugalia. În Portugalia, iezuiții au servit ca confesori la curtea regală și au supravegheat educația prințului moștenitor. Această influență, împreună cu vasta lor bogăție, i-a făcut aroganți, determinându-i să-și neglijeze îndatoririle și morala, urzind intrigi și creând multă ofensă atât în rândul burgheziei, cât și al savanților. Când Loyola a aflat despre acest lucru, s-a înfuriat pe Simon Rodriguez, crezând că indulgența excesivă a lui Rodriguez era responsabilă pentru această depravare și i-a ordonat să părăsească curtea. Rodriguez s-a supus, dar apoi l-a calomniat pe generalul său în fața regelui, de a cărui încredere deplină se bucura. Regele a fost foarte înfuriat, iar Loyola, care el însuși credea că își conducea ordinul ca un monarh absolut, s-a simțit obligat să facă tot ce îi stătea în putință pentru a recâștiga favoarea regelui Portugaliei și pentru a înăbuși scandalul, care ar fi putut avea consecințe negative pentru întregul ordin. Chiar și iezuiții portughezi au recunoscut necesitatea acestui lucru: prin urmare, cei din Coimbra, care erau cunoscuți pentru desfrâul lor, au

ieșit din colegiul lor și au ieșit în stradă, cântând litanii și flagelându-se în fața oamenilor ca penitență pentru fărădelegile lor, astfel încât oamenii au fost edificați și mișcați de acest spectacol și i-au venerat ca pe oameni sfinți.

Astfel de necazuri l-au abătut pe Ignațiu de Loyola în amurgul vieții sale pline de evenimente. La aceasta s-a adăugat durerea că, în ciuda tuturor eforturilor lor zeloase, ordinul iezuit încă nu reușise să se stabilească în Franța. Parlamentul, episcopul de Paris și facultatea teologică strict ortodoxă a Sorbonei s-au opus cu fermitate admiterii iezuiților în Franța, argumentând că privilegiile lor ar pune în pericol libertățile Bisericii Franceze. Loyola nu a trăit pentru a-și vedea dorința împlinită. Corpul său fusese slăbit prematur de nenumăratele mortificări la care se supusese în timpul fervorii sale religioase, iar activitatea sa intelectuală constantă și intensă, împreună cu multiplele responsabilități ale guvernării în timpul celor șaisprezece ani ca șef al ordinului, îl epuizaseră complet. A murit la Roma în ultima zi a lunii iulie 1556 și, la trecerea în neființă, a avut satisfacția că ordinul său număra deja o mie de membri (deși doar 35 de membri profesați cu patru voturi) în Europa, precum și în îndepărtata Asie și America; speranța că opera căreia îi dedicase întreaga viață îi va supraviețui secolelor, ba chiar că nu va putea pieri până la însuși catolicismul romano-catolic – această mândră speranță i-a ușurat chinurile morții lui Loyola. Pe 12 martie 1622, a fost canonizat de Papa Grigore al XV-lea și, din acea zi, creștinătatea romano-catolică l-a venerat ca un puternic mijlocitor pe lângă Dumnezeu; într-adevăr, iezuiții l-au echivalat pe fondatorul ordinului lor cu însuși Iisus Hristos. Astfel, la 66 de ani de la moartea sa, acestui războinic în

căutare de glorie i s-a acordat un triumf cum niciun alt cuceritor al lumii nu a experimentat vreodată.

Capitolul III

Despre constituția, administrația și învățăturile morale ale ordinului iezuit.

De îndată ce Ignațiu de Loyola închise ochii, Jacob Lainez respira liber și mândru. Acest om ambițios nutrea de multă vreme dorința secretă: „O, de-aș fi Superior General! După moartea lui Loyola, trebuie să devin unul!” Poate că Lainez nu poseda fervoarea religioasă a lui Loyola, dar avea o perspectivă uimitoare asupra tuturor inimilor și circumstanțelor umane, precum și stăpânirea elocvenței și a perspicacității politice. Acest lucru s-a dovedit neprețuit pentru Ordin și curtea romană la Conciliul de la Trento (1551 și 1552), unde a apărat împotriva episcopilor diferitelor națiuni principiul supremației presupuse divine a Episcopului Romei, Papei, asupra întregii Biserici creștine, inclusiv asupra tuturor celorlalți episcopi și a întregii puteri seculare. Jacob Lainez poseda, de asemenea, o mare sete de putere, dar, în același timp, un talent excepțional pentru guvernare. După moartea lui Loyola, și-a folosit prestigiul și influența în cadrul Ordinului cu toată viclenia sa pentru a prelua controlul. A reușit să fie ales Vicar General de către

membrii declarați care se aflau la Roma și, în această calitate, i-a invitat la Roma pe superiorii subordonați ai Ordinului din diferite țări pentru alegerea unui nou General și pentru o adunare generală (sau „Congregație Generală”). Aceasta a trebuit însă să fie amânată timp de doi ani din cauza războiului dintre Papă și Împărat; mai mult, noul Papă, Paul al IV-lea, era suspicios de marea putere a Ordinului și nu a vrut să permită alegerea unui General pe viață. Jakob Lainez i-a convins pe colegii săi iezuiți să ia hotărârea: „să nu schimbe nimic în constituția ordinului înainte de alegerea unui General”. Când alegerile au avut loc în sfârșit, Lainez a fost ridicat la rangul de General al Societății lui Isus în 1558 și, acum că deținea puterea, a obținut o rezoluție de la frații săi ca Generalul să-și păstreze funcția pe viață. Acest lucru l-a înfuriat pe Papă, care a reiterat decretul său și a căutat să acorde iezuiților un statut egal cu toate celelalte ordine monahale, în timp ce ei înșiși încercau să evite acest lucru cu orice preț. Vicleanul Lainez a cedat pentru moment, deoarece Papa era bătrân și nu mai avea mult de trăit; după moartea Papei, însă, spera să-și pună în aplicare propriul testament.

Între timp, Lainez, care nu și-a pierdut niciodată din vedere scopul, a continuat o muncă extrem de importantă pentru întregul viitor al ordinului iezuit: complexul edificiu al constituției ordinului. Loyola pusese deja temelia și furnizase elementele de bază, iar Lainez îl ajutase cu sfaturi și ajutor practic. Acum, Lainez a adunat toate decretele și schițele fondatorului ordinului („constitutiones societatis Jesu”), le-a prezentat membrilor societății spre revizuire și, prin înțelepciunea sa, a exercitat o influență atât de puternică asupra tuturor, încât întregul sistem de constituție a ordinului care a luat ființă acum și pe care

succesorii săi în funcția de General l-au dezvoltat în continuare în spiritul său, poate fi atribuit în primul rând muncii sale.

Principiul fundamental al acestui sistem, care s-a dezvoltat ulterior cu o acuitate crescândă, abatându-se de la intenția inițială a fondatorului ordinului, Loyola, este următorul: Cel mai înalt scop al ordinului iezuit este el însuși, ca stat spiritual. Cu toate acestea, scopul existenței sale este stăpânirea asupra întregii lumi, iar forma sa de guvernare este o monarhie absolută, deși cu aparența că conducătorul ordinului reprezintă voința colectivă a întregii societăți. Legătura strânsă a ordinului iezuit cu papalitatea a rămas intactă, dar într-o relație inversată, contrar intenției fondatorului și credințelor papilor. Inițial, ordinul iezuit era menit să susțină și să extindă monarhia universală a papalității; curând, însă, papalitatea, fără să știe, a furnizat doar numele sub protecția căruia ordinul își susținea și extindea propria dominație globală. Întrucât iezuiții, prin activitatea și unitatea lor uimitoare, prin influența lor imensă, au adus-o la un punct în care papalitatea nu se mai putea lipsi de ei, ordinul lor a apărut, ca o nouă întruchipare a ideii fundamentale a papalității; Într-adevăr, devenise, ca să spunem așa, spiritul, capul conducător al catolicismului romano. Toate principiile prin care papalitatea crescuse măreție și putere erau și cele ale ordinului iezuit. Așa cum papa fusese considerat anterior reprezentantul lui Iisus Hristos, tot așa erau considerați acum generalii iezuiți. Așa cum papii pretinseseră că dețin un drept suprem, direct de la Dumnezeu, asupra întregii puteri seculare, pe care regii și prinții o primeau doar ca feudă prin conferirea lor de către Biserica Romană, tot așa Societatea lui Isus se presupunea acum a fi statul său conducător pe pământ. Aceasta însemna

că toți regii și prinții nu erau în esență nimic mai mult decât funcționari cărora supușii lor trebuiau să le asculte doar atâta timp cât papii înșiși rămâneau ascultători și utili autorității lor spirituale superioare și care, de îndată ce încetau să mai fie așa, puteau fi destituiți și chiar uciși! Așa cum papii declaraseră anterior fiecare liber-cugetător și persoană de altă credință eretic, respins de Dumnezeu și complet lipsit de drepturi, tot așa acum fiecare liber-cugetător era considerat un dușman de către Societatea lui Isus, unul care trebuia distrus dacă refuza să se convertească. Pe scurt, toate principiile papalității – presupusul drept suprem la supremația seculară, presupusa infailibilitate, intoleranța strictă – toate provenind din aceeași sursă și servind aceluiași scop: păstrarea unității bisericești, au fost acum rezumate de ordinul iezuit ca fiind ale sale, exprimate și mai ascuțit și definitiv, dezvoltate și mai consecvent și mai fin în detaliu, reunite într-un sistem complet și făcând acest sistem solid ca stânca, cu o cheie de boltă.Anume, prin formula: „Deoarece fiecare acțiune a Ordinului este făcută spre mai marea glorie a lui Dumnezeu, scopul trebuie să justifice fiecare mijloc.” În această formulă magică se afla întreaga aplicare practică a sistemului și întreaga moralitate iezuitică. Principalele pârghii prin care Ordinul Iezuit a realizat ceea ce vechea papalitate însăși, chiar și la apogeul prestigiului și puterii sale cele mai extinse, nu fusese capabilă să realizeze, au fost următoarele: În primul rând, unitatea internă a Ordinului ca urmare a constituției și organizării sale strict seculare; în al doilea rând, politicile sale, care evitau conflictele deschise cu puterea seculară și, în schimb, funcționau cu atât mai eficient prin convertiri și intrigi clandestine, pe de o parte, și

influență necondiționată la curte, pe de altă parte; și, în al treilea rând, în cele din urmă, educația tinerilor.

Claudius Aquaviva a sistematizat principiile acestuia din urmă și a stabilit o programă structurată. El a fost al cincilea Superior General al Ordinului; căci după moartea celui de-al doilea, Jacob Lainez (1565), Francis Borgia, fost Duce de Gandia, un bigot monastic, fusese Superior General, urmat de Eberhard Mercurianus de Liège, și apoi de Claudius Aquaviva, din Casa ducală de Atri, care a condus Ordinul timp de treizeci și patru de ani (din 1581 până în 1615). Pe lângă programă („ratio atque institutio studiorum societatis Jesu”), el a emis și legi pentru a pune în aplicare instrucțiunile diferiților superiori și mai multe decrete, parțial pentru a rectifica abuzurile înrădăcinate și parțial pentru a suprima orice rezistență care apăruse în cadrul Ordinului împotriva sistemului despotic de guvernare. Pe scurt, Aquaviva a finalizat riguros și consecvent edificiul complex al constituției Ordinului despotic. Aceasta a fost consolidată treptat de papi prin privilegii majore; Între 1540 și 1753, ordinul iezuit a primit un total de 92 de privilegii de la 19 papi.

Întreaga constituție a Ordinului, în măsura în care poate fi desprinsă din toate acele legi, reguli, instrucțiuni și explicații pe care Ordinul însuși le-a publicat în format tipărit, a fost și este încă următoarea:

Întreaga Societate a lui Isus este formată din diferite clase de membri. Prima și cea mai înaltă clasă îi cuprinde pe profesați (cei care au depus toate cele patru jurăminte); aceștia dețin cel mai înalt grad, fiind inițiați în maximele secrete ale Ordinului, cu cea mai strânsă participare la cele

mai înalte activități ale sale și având dreptul principal la onoruri și demnități în cadrul Ordinului. Doar câțiva membri aleși, cu experiență îndelungată, ating vreodată această clasă superioară - și anume, doar cei mai inteligenți și capabili, cei care pot înțelege pe deplin sarcina imensă a Ordinului și pot lucra pentru aceasta. Ei au fost și sunt, ca să spunem așa, nucleul și temelia Ordinului și, pe lângă legile care au fost făcute publice prin tipărire, posedau și reguli secrete de conduită (monita secreta). Apoi vine a doua clasă, care constă din coadjutorii spirituali; aceștia trebuie să fie preoți și să își depună jurămintele direct în fața Superiorului General. Între aceste două clase, a existat și există și o clasă intermediară, cea a profesilor cu trei jurăminte. Acești oameni nu promit nicio ascultare specială față de Papă, ci doar depun jurămintele obișnuite; Totuși, nu ca jurăminte simple precum coadjutorii, ci ca jurăminte solemne. A treia clasă îi include pe studenții acceptați (scholastici approbati); a patra frații laici sau asistenții seculari (coadjutori seculari); a cincea și cea mai joasă clasă sunt novicii, care rămân în ordin doi sau mai mulți ani pentru a fi examinați și fac doar jurământul simplu: „să trăiască conform constituțiilor ordinului”. În plus, există o a șasea clasă de membri, așa-numiții „afiliați” sau „adjuncți” sau „iezuiți în robe scurte”. Aceștia sunt laici din toate categoriile sociale (chiar și cele mai înalte), a căror apartenență la Societatea lui Isus nu este cunoscută în viața lumească și care, tocmai din acest motiv, sunt cu atât mai capabili să lucreze în toate circumstanțele pentru scopurile secrete ale ordinului ca instrumente ale acestuia. În schimb, ei se bucură de toate acele presupuse haruri spirituale pe care - conform pretenției iezuiților - le primești intrând în ordinul lor și pur și simplu depunând un jurământ de

ascultare oarbă față de acesta; printre altele, în special harul ca toți cei care aparțin ordinului iezuit să primească iertarea păcatelor și asigurarea mântuirii veșnice după moarte. Această asigurare a fost și este încă un stimulent foarte puternic pentru oamenii devotați, care au puțină putere spirituală și o conștiință curată. Prin urmare, ordinul a dobândit, de-a lungul istoriei și până în prezent, nenumărați astfel de membri „în fuste scurte” - oameni de stat, savanți, ofițeri, negustori, chiar și doamne, care erau și sunt la fel de puțin cunoscuți ca spioni, care au fost și sunt foarte activi pentru ordin peste tot, care au contribuit la răspândirea imensei sale puteri și încă încearcă să o consolideze.Acestea sunt trupele auxiliare invizibile ale iezuiților, împotriva cărora trebuie să fim chiar mai precauți decât împotriva acelor iezuiți care umblă în robe lungi și negre. Ei au stat întotdeauna în calea oricărui om cinstit care nu era iezuit: întotdeauna, dacă nu ei înșiși mari lorzi, au făcut lobby pe lângă marii lorzi în beneficiul Ordinului. În cele din urmă, Ordinul, în sensul cel mai larg, cuprinde și numeroase frății sau congregații, în care atât bărbați, cât și femei din toate categoriile sociale sunt admiși pentru a se angaja în practici devoționale comunitare și opere caritabile creștine. Aceste congregații sunt conduse de iezuiți și folosite în marele avantaj al Ordinului.

Constituția ordinului este, așa cum am menționat deja, una monarhistă absolută sau despotică. Generalul Ordinului unește în sine toată puterea legislativă, administrativă și judecătorească supremă, iar toți membrii ordinului sunt obligați față de el, ca presupus reprezentant al lui Isus Hristos și al lui Dumnezeu, la o ascultare necondiționată - ascultare chiar și împotriva propriilor convingeri. Într-adevăr, cea mai mică mișcare de gândire sau voință

independentă este considerată la fel de păcătoasă ca blasfemia. Pe scurt, Generalul este pentru ordin ceea ce Papa este pentru Biserica Romano-Catolică. El locuiește la Roma, acest centru antic al puterii mondiale, ca adevărat conducător al lumii, căci tărâmul său, tărâmul ordinului iezuit, este întregul pământ vast. Acolo, el poate trimite orice membru oriunde dorește; poate judeca și pedepsi orice membru, îl poate expulza și readmite din ordin și, de asemenea, poate promova orice membru în orice grad sau funcție a ordinului. El poate gestiona toate veniturile și activele diferitelor case ale ordinului după cum consideră de cuviință; într-adevăr, poate chiar da moștenirilor un scop diferit de cel intenționat de fondator. El prezidează toate colegiile și emite toate regulile. Niciun contract încheiat de membrii ordinului nu este valabil fără consimțământul său. El este ales de o adunare generală, la care, însă, doar cei care au profesat patru voturi (excepțional și cei cu trei voturi și coadjutorii spirituali) au un loc și un vot, într-un conclav, la fel ca alegerea unui papă. În scopul unei astfel de alegeri, actualul deputat general convoacă adunarea generală. Generalul general însuși trebuie însă să convoace această adunare dacă dorește să schimbe ceva în constituțiile ordinului. Dar chiar și în acest caz, puterea sa altfel absolută îi face foarte ușor să-și impună pur și simplu propria voință. De asemenea, Adunarea Generală - conform literei constituțiilor - are dreptul de a-l demite pe General dacă acesta se face vinovat de infracțiuni grave împotriva moralității sau împotriva intereselor societății. Cu toate acestea, întrucât întreaga societate trebuie să aibă întotdeauna o mare importanță menținerii bunei sale reputații, ba chiar a înfățișării sale în fața lumii, propriul

său interes cere ca aceasta să nu ajungă niciodată la o demitere efectivă.

Domeniul Ordinului Iezuit, așa cum s-a spus, cuprinde întregul pământ întins; pentru ca această imensă monarhie să poată fi administrată corespunzător, este împărțită în diverse asistențe, fiecare dintre acestea cuprinzând la rândul său mai multe provincii. Inițial, existau doar patru asistențe, și anume 1) India, 2) Spania și Portugalia, 3) Germania și Franța, 4) Italia și Sicilia; mai târziu, șase, când Franța, precum și Polonia și Lituania, au fost declarate asistențe separate. În fruntea fiecărei asistențe se află un asistent; asistenții nu au nicio putere reală, ci sunt doar consilierii Generalului. Diversele provincii ale statului iezuit se extind pe țări întregi. Un Provincial este numit peste fiecare provincie, ca un fel de guvernator sau oficial guvernamental șef. Generalul, ca suveran, îl numește de obicei pentru trei ani, dar poate, la discreția sa, să-l mențină în funcție pentru un mandat mai lung sau mai scurt. Un Provincial este obligat să constate anual starea provinciei sale și să raporteze Generalului. El trebuie să se ocupe de toate treburile administrative seculare și să-și supravegheze constant și îndeaproape subordonații, precum și profesorii (și, într-adevăr, starea studiilor în general) și trebuie să se asigure că nicio carte nu este tipărită în provincia sa fără aprobarea Generalului. În plus, este obligat să țină adunări provinciale la fiecare trei ani, la care sunt admiși doar membrii profesați cu patru voturi și superiorii caselor religioase și colegiilor aflate sub autoritatea sa; scopul acestor adunări provinciale este de a alege un plenipotențiar al provinciei pentru așa-numita Adunare a Procuratorilor, care este formată din General, asistenți și acești plenipotențiari provinciali, pentru a delibera asupra

necesității unei adunări generale. Așa cum iezuitul, din momentul în care intră în ordin, nu are rude de sânge, ci doar colegi membri, niciun suveran pământesc, ci doar superiorul său, nicio altă autoritate decât superiorul său imediat, nicio datorie decât față de ordin, nicio proprietate decât comorile și privilegiile sale comune, tot așa nu mai are o patrie, ci aparține exclusiv acelei provincii a ordinului în care a fost primit și, într-adevăr, ca supus; De îndată ce superiorul îl transferă într-o altă provincie, el se situează sub superiorii de acolo. Astfel, complet detașat de cele mai sacre legături ale patriei, iezuitul trăiește și lucrează exclusiv ca subiect al statului său mondial invizibil.

Sub supravegherea supremă a Superiorului Provincial se află următoarele instituții individuale ale Ordinului în provincii, fiecare cu propriii superiori și funcționari. În primul rând, Casele Profesate, unde locuiesc cei care au depus patru jurăminte. Aceste Case Profesate nu au venituri sau proprietăți, iar superiorii lor sunt numiți Preoți (praepositi). Apoi, Casele Noviciatului (sau Examenului), unde locuiesc novicii, studenții și acei părinți care nu au promovat încă al treilea examen; aceste Case Noviciatului au venituri, iar superiorii lor sunt numiți Maeștri ai Novicilor; în fiecare există și un examinator care conduce examenele celor care urmează să fie admiși. Ca un fel de înlocuitor pentru Casele Profesate și Colegiile, există așa-numitele reședințe în locuri unde acestea nu pot fi înființate; mai mulți iezuiți locuiesc în acestea, predicând și ascultând spovedanii în zona înconjurătoare sau ocupându-se în liniște de activități academice. Uneori, membrii care au ofensat ordinul sunt transferați în astfel de reședințe, cum ar fi închisorile. În cele din urmă, în țările protestante, iezuiții înființează așa-numitele misiuni, trăiesc acolo

neobservați ca clerul secular și caută să restabilească catolicismul.

Instituțiile de învățământ sunt fie colegii, fie seminarii. Colegiile sunt formate din școli secundare și studii facultative. Școlile secundare în sine cuprind mai multe clase. În cadrul studiilor facultative, materiile predate includ matematică, filozofie morală, logică, fizică și metafizică, cazuistică, teologie scolastică, limba ebraică și studiul Sfintei Scripturi. Colegiile sunt, de asemenea, conectate la internate, unde sunt admiși studenți din afara parohiei (ca și cum ar fi în regim de internat), în mare parte fii de familii bune; acest lucru le oferă iezuiților oportunitatea de a cultiva mulți afiliați (care le sunt atât de utili) și de a-i câștiga la ordin de la o vârstă fragedă. În seminarii, pe de altă parte, sunt pregătiți acei studenți pe care intenționează să-i angajeze ca profesori în viitor.

Planul pe care iezuiții l-au stabilit de la bun început pentru educația și formarea tinerilor și pe care l-au urmat cu consecvență este o dovadă a înțelegerii lor profunde a naturii umane. De asemenea, explică parțial prestigiul, influența și puterea pe care le-au dobândit în lume. Scopul lor cel mai înalt era exclusiv acesta: să educe membri potriviți și distinși pentru ordin, precum și prieteni și patroni binevoitori pentru viața lumească. Aceasta necesita cea mai strictă supraveghere a profesorilor și elevilor. Prin urmare, nici unui profesor nu i se permitea să-și exprime propria opinie independentă, nici unui elev nu i se permitea să-și formeze și să-și articuleze propria judecată liberă. Cu toate acestea, cu cât se acorda mai puțină libertate de gândire, cu atât mințile tinerilor erau mai tentate de aparența ei înșelătoare. În clasele gimnaziale, memorarea

mecanică era primordială și extrem de recompensată, motiv suficient pentru ca tinerii ambițioși să concureze în exercitarea memoriei și să ignore orice scop superior de studiu. Cunoașterea literaturii grecești era mult prea neglijată, iar dezvoltarea limbii vernaculare, în special în Germania, a fost împiedicată de introducerea latinei ca limbă de instruire pentru elevi. În studiile superioare, tinerii nu erau introduși în esența mai profundă a științelor; în schimb, formele superficiale le erau prezentate ca fiind cea mai înaltă formă, urmate mai întâi de arta dezbaterii cu argumente subtile, în special privind cazuri individuale care rareori, dacă niciodată, se produceau în realitate (aceasta se numește cazuistică). Adesea, apăreau cele mai extravagante controverse, care stimulau imaginația tinerilor la fel de mult ca și vanitatea lor, astfel încât fiecare căuta să-l întreacă pe celălalt cu un umor inutil. Prin astfel de șarade, care aveau aparența seriozității, tinerii erau distrași de la dorința și dragostea pentru cercetări mai profunde, mai serioase. În același timp, arta disputării era o bună școală pregătitoare pentru acei elevi iezuiți care ar putea într-o zi să devină oameni de stat, diplomați și alții asemenea, și astfel să fie de folos ordinului, precum și pentru cei care rămâneau în ordinul în sine și apoi aveau adesea nevoie de erori pentru a apăra multe acte ordonate - pe care orice om cu minte sănătoasă și inimă cinstită le-ar fi considerat josnice - ca fiind drepte, chiar plăcute lui Dumnezeu. Mai mult, iezuiții au înțeles (și încă înțeleg) cu măiestrie cum să cucerească complet mințile ușor influențabile ale tinerilor către ei, profesorii lor. Se comportau întotdeauna cu condescendență față de elevii lor într-un mod prietenos și binevoitor; le stimulau ambiția prin exerciții oratorice publice și ceremonii publice de

premiere; le stimulau imaginația prin piese publice, pe care îi puneau pe tineri să le interpreteze; de fapt, chiar și aparența ordinii militare...Structura rigidă pe care au menținut-o în organizarea activităților, chiar și a jocurilor, a avut o mare atracție pentru tineri. Părinții, însă, au fost profund impresionați de fastul erudit al fiilor lor, cărora li se permitea să vorbească doar latină, precum și de decența rafinată pe care au dobândit-o în școlile iezuite. Drept urmare, aceste școli au fost lăudate pe scară largă ca fiind cele mai bune, iar fiecare tată care ținea la bunăstarea fiilor săi i-a trimis la școlile iezuite. Consecința naturală a acestui fapt a fost că celelalte școli religioase și seculare au intrat în declin din cauza lipsei de înscrieri și sprijin. În același timp, iezuiții nu au neglijat să-i lege pe băieți și tineri de ordin prin legături religioase, făcând din aceasta o componentă esențială a educației lor. Instrucțiunea religioasă, rugăciunile, exercițiile devoționale și citirea cărților spirituale alternau cu lecții și slujbe religioase. Participarea zilnică la Liturghie, spovedania regulată și primirea Sfintei Împărtășanii le-au adus elevilor tot atâtea laude din partea iezuiților ca și sârguința și progresul lor în studii și le-au oferit profesorilor o perspectivă completă asupra inimilor elevilor lor și o autoritate morală nelimitată asupra lor. Astfel, a fost organizat sistemul școlar iezuit. Directorii colegiilor și seminariilor erau numiți rectori. Aceștia (precum și directorii căminelor, caselor de profesii și noviciatelor) erau subordonați superiorului provincial și trebuiau să îi prezinte anual un raport veridic: privind starea instituțiilor aflate sub jurisdicția lor, activitățile studenților și fraților care locuiau acolo și donațiile către casele religioase. Din aceste rapoarte individuale, fiecare superior provincial trebuia apoi să întocmească un raport

cuprinzător și să îl trimită Generalului din Roma.și le-a oferit profesorilor o perspectivă completă asupra inimilor elevilor lor și o autoritate morală nelimitată asupra lor. Așa era, așadar, organizat sistemul școlar iezuit. Directorii colegiilor și seminariilor erau numiți rectori. Aceștia (precum și directorii căminelor, caselor de profesii și noviciatelor) erau subordonați superiorului provincial și trebuiau să-i prezinte anual un raport veridic: privind starea instituțiilor aflate sub autoritatea lor, activitățile elevilor și fraților de acolo și donațiile către casele religioase. Din aceste rapoarte individuale, fiecare superior provincial trebuia apoi să întocmească un raport cuprinzător și să-l trimită superiorului general din Roma.și le-a oferit profesorilor o perspectivă completă asupra inimilor elevilor lor și o autoritate morală nelimitată asupra lor. Așa era, așadar, organizat sistemul școlar iezuit. Directorii colegiilor și seminariilor erau numiți rectori. Aceștia (precum și directorii căminelor, caselor de profesii și noviciatelor) erau subordonați superiorului provincial și trebuiau să-i prezinte anual un raport veridic: privind starea instituțiilor aflate sub autoritatea lor, activitățile elevilor și fraților de acolo și donațiile către casele religioase. Din aceste rapoarte individuale, fiecare superior provincial trebuia apoi să întocmească un raport cuprinzător și să-l trimită superiorului general din Roma.

Raportarea era unul dintre cele mai esențiale și importante mijloace prin care Generalul, aflat în fruntea vastului stat al Ordinului, putea să îl supravegheze complet în orice moment, să se familiarizeze cu fiecare membru cu abilități deosebit de remarcabile, chiar și cu cei aflați departe, și să-i plaseze în poziția corespunzătoare - pe scurt, să gestioneze eficient complexul mecanism administrativ. În acest scop,

Generalul primea, de asemenea, anual o scurtă prezentare generală scrisă de la Provinciali, care urma să fie întocmită de șefii caselor și colegiilor și la care Provincialii trebuiau să adauge observațiile lor specifice. Mai mult, la fiecare trei ani, Generalul primea de la reprezentanții provinciei două liste detaliate, întocmite în mod similar, cu toți membrii, în care numele, vârsta, rangul, condiția fizică, abilitățile intelectuale și activitățile fiecărui individ erau specificate în cel mai precis detaliu. În plus, Generalul își numea proprii inspectori, care urmau să călătorească prin provincii (pentru o supraveghere mai strictă) și să-i observe, de asemenea, în special pe Provinciali. Prin urmare, cei care doreau să se alăture ordinului erau supuși unor examinări și observări îndelungate și atente și jurau ascultare oarbă înainte de a fi admiși în noviciat. Acolo, trebuiau să rămână timp de doi ani, uneori mai mult, renunțând complet la toate legăturile naturale de iubire și afecțiune, înainte de a li se permite să-și depună jurămintele simple; numai atunci aveau vreo perspectivă de promovare la grade superioare. De asemenea, la admiterea lor, membrii ordinului se angajau să se observe în secret și cu atenție unii pe alții și să raporteze superiorilor lor orice greșeli sau încălcări ale colegilor lor. Acest sistem de control temeinic și poliție secretă reciprocă, fără de care nu poate exista despotism, a încurajat cu siguranță disimularea și ipocrizia, dar a avut o altă consecință de o importanță capitală pentru ordin. Întrucât fiecare iezuit știa că întreaga sa viață și toate abilitățile sale erau pe deplin cunoscute Generalului și că era în interesul Ordinului să promoveze doar cei mai capabili membri la grade superioare, cei mai talentați și energici căutau în mod natural să dobândească merite din ce în ce mai mari pentru Ordin. Recompensa pentru aceasta

- și anume, tocmai promovarea într-o sferă de activitate superioară în cadrul Ordinului, o independență din ce în ce mai mare, autoritate asupra subordonaților și, în final, perspectiva celui mai înalt obiectiv, gradul de General - i-a compensat din plin pentru propria lor fostă poziție subordonată. De aceea, constituția Ordinului – despotică, așa cum era – era departe de a-i descuraja pe oamenii capabili să intre în Ordin; dimpotrivă, îi atrăgea. A rămas puternică deoarece interesul suprem al fiecărui iezuit trebuia să fie exclusiv și exclusiv interesul general al Ordinului.că egoismul fiecărui individ era absorbit în cel al întregii instituții. Dar, în mod similar, instituția a preluat întotdeauna cauza fiecărui individ cu toată puterea atunci când o astfel de persoană era ofensată, chiar persecutată de autoritățile seculare din vina sa sau îi punea în pericol reputația. Dar de ce a făcut ordinul asta? Din nou, din egoism; căci, din moment ce întregul ordin, prin presupusa sa posesie a întregii comori a harului divin, și-a arogat aparența de infailibilitate și sfințenie, onoarea fiecărui iezuit în parte era întotdeauna rănită, la fel ca și onoarea întregului ordin. Pe scurt: această fuziune intimă a intereselor reciproce, cea a întregului ordin și cea a fiecărui membru în parte, a păstrat unitatea interioară în loc de încredere, a păstrat echilibrul în loc de un contract legal, a păstrat măreția, splendoarea și permanența ordinului.

Astfel, ordinul iezuit se ridica ca un stat cu adevărat unic, un stat mondial, și nu doar în sensul spiritual al cuvântului, ci și într-unul pur secular, înconjurând întregul pământ cu imensul lanț al egoismului, un lanț ale cărui verighete erau membrii individuali ai ordinului. Prima consecință care a

rezultat din această mândră pretenție a fost cea a independenței. Pentru a realiza acest lucru, numeroasele privilegii papale erau insuficiente pentru ordin; avea nevoie și de acel puternic talisman care făcea minuni mai mari pe pământ decât orice elocvență, care câștigă victorii mai ușoare decât toate armatele și care, din păcate, atât de adesea reduce la tăcere glasul adevărului, loialității și integrității; pe scurt: avea nevoie de bani. Arta dobândirii averii era, prin urmare, o parte importantă a politicii ordinului. Pomenile erau insuficiente pentru enormele nevoi financiare ale statului iezuit; Mai profitabile pentru iezuiți erau înstrăinarea averilor lor de către cei care intrau în ordin, precum și darurile și moștenirile persoanelor devotate, în special ale monarhilor și nobilimii. Prin urmare, iezuiții foloseau tot felul de intrigi pentru a escroca moșteniri substanțiale; Au tulburat conștiința testatorilor bogați și i-au înșelat pretinzând că, în schimbul banilor, vor spune mii de liturghii de requiem și, în virtutea prerogativei iezuite în fața lui Dumnezeu, își vor asigura mântuirea veșnică. Pentru a-și atinge obiectivele financiare, precum și pentru a purta negocierile discret, adesea excludeau aparent membri din ordinul lor (iar Generalul avea, desigur, permisiunea de a face acest lucru la discreția sa). Acești membri aparent excluși dobândeau apoi moșteniri și, odată ce făceau acest lucru, Generalul îi readmitea în ordin, iar ei își contribuiau apoi la acesta cu averea lor nou dobândită. Ordinului nu-i păsa dacă astfel de escrocherii cu moșteniri îi dăunau moștenitorilor de drept și îi aruncau într-o nevoie stringentă; într-adevăr, iezuiții, cu moralitatea lor blasfemică conform căreia scopul scuză mijloacele, nici măcar nu se sfiau de la crime pentru a atinge acest scop. Adesea, moștenitorii de drept dispăreau de pe fața

pământului fără ca cineva să știe cum; există o mulțime de exemple, chiar și în vremurile recente, ale acestor vânători de moșteniri nemiloși care își duc victimele la nebunie. În cele din urmă, iezuiții s-au implicat și în tranzacții financiare și au preluat în mare măsură controlul asupra comerțului în America și India, câștigând sume enorme, deși nu întotdeauna legal. Dar, conform principiului lor, „scopul scuză mijloacele", nu aveau nicio reținere; scopul lor era avantajul ordinului, iar ordinul (așa spuneau ei) exista pentru o mai mare glorie a lui Dumnezeu, prin urmare, camăta și frauda trebuiau să servească doar la promovarea unei mai mari glorii a lui Dumnezeu și erau astfel justificate.

Firește, un stat care se consideră sau pretinde a fi singura putere mondială rânduită de Dumnezeu nu poate tolera alte puteri în afară de el; acestea îi apar ca o impunere și, dacă dorește să mențină acest statut, trebuie să le cucerească. Exact asta a făcut ordinul iezuit, dar cu arme invizibile. Printre popoarele păgâne din Asia și America, și-a extins neobosit stăpânirea prin misiuni; a predicat creștinismul acolo, dobândind astfel o mare faimă în Europa și, sub acest pretext sfânt, și-a sporit și bogăția și puterea. În ceea ce privește regatele creștine, ordinul trebuia să procedeze mai subtil și mai abil; acolo, dacă dorea să domnească în siguranță asupra prinților și popoarelor, trebuia să evite cu cea mai mare grijă chiar și aparența setei de putere; trebuia, de asemenea, să urmeze o cale diferită cu statele protestante decât cu cele catolice. Și a făcut-o cu o perspectivă cu adevărat uimitoare asupra naturii umane, cu o perspicacitate politică și cu o consecvență. În statele catolice, metoda meticulos calculată a ordinului pentru a obține puterea unică era următoarea: iezuiții își lansau atacurile simultan împotriva poporului și a monarhilor. Mai

presus de toate, se străduiau să se împace cu ambele și să se facă indispensabili amândurora. Prin urmare, se înconjurau cu aparența orbitoare a unei evlavii cu totul speciale, întăreau credința oamenilor în comoara spirituală inepuizabilă a harului oferită de ordin și se asigurau în orice mod că erau căutați ca mărturisitori. Ca atare, aveau putere deplină asupra conștiințelor și, cu puțin efort, și asupra voinței credincioșilor. Își menținеau această putere nefiind prea stricți cu penitenții lor, ci mai degrabă absolvindu-i cu ușurință de multe păcate - tocmai pe cele pe care le comiteau cel mai ușor - sub pretexte banale, chiar imorale și reprobabile. Politica lor era să se adapteze la diversele obiceiuri ale oamenilor, să fie stricți cu cei stricți, dar indulgenți cu cei cu o conștiință mai deschisă și să satisfăcă și să flateze înclinațiile tuturor. Se străduiau să mențină atât poporul, cât și monarhii în egală măsură prinși în imaturitatea intelectuală, căci știau bine că cei care uitaseră cum să gândească erau cel mai ușor de controlat. Prin urmare, ei au zugrăvit cu zel impulsul uman înnăscut de a reflecta asupra celor mai înalte lucruri, asupra chestiunilor de credință, ca fiind păcătos, ca șoaptele unui spirit rău. Îndoind astfel intelectul, au stimulat intens imaginația. Din acest motiv, au cultivat venerația Fecioarei Maria la cel mai înalt grad și au inventat o multitudine de povești minunate despre puterea ei misterioasă și nelimitată.pe care Preasfânta Fecioară Maria le-a exercitat în ceruri în beneficiul tuturor celor care i-au slujit cu evlavie pe pământ; într-adevăr, au stârnit în credincioși ideea că Maria poseda o putere și mai mare decât fiul ei, Mântuitorul, această a doua persoană divină. Astfel, au ridicat fanatismul fondatorului ordinului lor, Loyola, la rang de dogmă de credință. În aceeași măsură, au împins venerarea sfinților

(în special a celor din propriul ordin) până la punctul de idolatrie; nimic altceva decât idei vulgare, care ascundeau credința pură în Dumnezeu! Ca observatori profunzi ai naturii umane, nu s-au oprit aici. Știau că oamenii needucați erau cel mai ușor de controlat de frica superstițioasă de puteri nevăzute. Prin urmare, au inventat o mie de povești aventuroase despre uneltirile spiritelor rele împotriva omenirii și, după ce astfel au speriat mințile slabe și le-au confuzat până la disperare, s-au oferit, ca niște ființe superioare, puternice, ca salvatori. În acest spirit se înscriau faimoasele lor „exerciții spirituale”, care erau, ca să spunem așa, exerciții de luptă împotriva ispitelor diavolului, în care credincioșii slabi trebuiau să se predea complet îndrumării iezuiților: o plasă țesută cu o viclenie cu adevărat diabolică, în care prindeau în mrejele și înăbușeau rațiunea sănătoasă. Mai mult, căutau sistematic să influențeze simțurile în cult printr-o pompă ceremonială orbitoare, atenuând astfel orice stârnire a nevoilor emoționale mai profunde. În acest scop, organizau festivaluri teatrale, procesiuni impunătoare și sărbători bisericești somptuoase. Mai mult, au câștigat un mare prestigiu prin aparența erudiției lor și, într-adevăr, ca să fim corecți, trebuie să recunoaștem și că au adus contribuții lăudabile în anumite științe, cum ar fi matematica, și că geografia, geografia, etnologia și lingvistica au primit o îmbogățire considerabilă ca urmare a misiunilor lor, întreprinse cu adevărat curaj și o perseverență de neegalat. Întrucât nu au manifestat niciodată o severitate monahală respingătoare și, întrucât erau strâns legați de familii prin educația tinerilor și, în special, pricepuți la captivarea femeilor, era inevitabil ca influența lor asupra oamenilor să devină o adevărată stăpânire. Nu au etalat întotdeauna influența pe care o

exercitau asupra monarhilor în calitate de confesori ai lor; de fapt, acest lucru le era interzis de constituția ordinului lor. Când, în această poziție, îndeplineau cele mai importante probleme, se ascundeau întotdeauna în spatele monarhilor, astfel încât să pară că aceștia din urmă ar fi acționat din proprie voință. În acest fel, evitau cu abilitate orice animozitate și o plasau în schimb asupra monarhilor înșiși. Mai mult, conform constituției ordinului lor, erau obligați în permanență să se asigure că monarhii rămâneau favorabili ordinului și îi promovau interesele.În mod similar, confesorii iezuiți ai monarhilor, atunci când aceștia le cereau sfatul în cazuri îndoielnice, trebuiau întotdeauna să consulte superiorii ordinului și să le obțină opiniile. În cele din urmă - și acest lucru era de cea mai mare importanță - împărtășeau confesiunile monarhilor cu Superiorul General. Aceasta era, desigur, o încălcare sacrilegică a sigiliului mărturisirii; dar scuzau această crimă prin scopul bun pentru care a fost comisă, și anume, beneficiul ordinului. Astfel, Superiorul General din Roma cunoștea cele mai secrete gânduri și intenții ale tuturor monarhilor catolici și îi putea manipula, ca pe niște marionete pe sfori, în întregime după propriile capricii și, prin intermediul lor, la rândul său, manipula poporul. Astfel, el ținea în puterea sa fiecare dușman al Ordinului, fiecare prieten al adevărului și libertății - prin regi, sclavi și chiar acoliți ai săi - și însăși măreția de la care popoarele așteptau protecție, mântuire și binecuvântare trebuia să-i servească în îndeplinirea despotismului său. Situația era diferită în statele protestante. Acolo, politicile Ordinului Iezuit au fost adaptate la diversele circumstanțe și condiții ale vremii. Dacă, de exemplu, monarhul ar fi catolic, iar poporul protestant, ar câștiga încrederea primului și, prin

orice insinuare, promisiune spirituală, amenințare și încurajare imaginabile, l-ar împinge într-o asemenea măsură încât ar căuta să-și convertească poporul, chiar cu riscul de a-și pierde tronul și pământul. Dacă, însă, monarhul ar fi protestant și chiar și o parte din popor catolic, ei ar incita poporul împotriva lui, prezentându-l ca un tiran blestemat de Dumnezeu și învățând cu nerușinare că poate fi ucis fără pedeapsă, ba chiar că această crimă, deoarece a fost comisă spre mai marea glorie a lui Dumnezeu, era chiar un act extrem de meritoriu înaintea lui Dumnezeu; i-au condus chiar pe entuziaști individuali la regicid, iar când astfel de criminali erau prinși și executați, îi lăudau ca martiri pentru sfânta credință. – Dacă prințul și poporul erau protestanți, se strecurau în țară în haine seculare, ca negustori, ambasadori sau alții asemenea, chiar dându-se drept protestanți, apoi își începeau munca în secret, întinzând tot felul de capcane. Pe scurt: s-au comportat ca dușmani fățiși, deși nu au vrut niciodată să dea aparența asta, instigând rebeliune, revoltă, revoluție și război civil și consfințind cele mai odioase crime.Astfel, Superiorul General din Roma cunoștea cele mai secrete gânduri și intenții ale tuturor monarhilor catolici și îi putea manipula, ca pe niște marionete pe sfori, în întregime după propriile capricii, prin intermediul confidenților săi, confesorii, și, prin intermediul acestora, la rândul său, manipula poporul. El ținea în puterea sa fiecare dușman al Ordinului, fiecare prieten al adevărului și libertății, prin intermediul regilor, sclavilor săi și chiar acoliților săi. Însăși măreția de la care poporul aștepta protecție, mântuire și binecuvântare trebuia să-i servească în îndeplinirea despotismului său. Situația era diferită în statele protestante. Acolo, politicile Ordinului Iezuit erau adaptate

la diversele circumstanțe și condiții ale vremii. Dacă, de exemplu, monarhul era catolic, iar poporul protestant, aceștia câștigau încrederea primului și, prin fiecare insinuare, promisiune spirituală, amenințare și încurajare imaginabilă, îl împingeau într-o asemenea măsură încât căuta să-și convertească poporul, chiar cu riscul de a-și pierde tronul și pământul. Dacă, însă, monarhul era protestant și chiar și o parte din popor catolic, ei incitau poporul împotriva lui, prezentându-l ca pe un tiran blestemat de Dumnezeu și învățând cu nerușinare că putea fi ucis fără pedeapsă, ba chiar că această crimă, deoarece fusese comisă spre mai marea glorie a lui Dumnezeu, era chiar un act extrem de meritoriu înaintea lui Dumnezeu; îi determinau chiar pe entuziaști individuali la regicid, iar când astfel de criminali erau prinși și executați, îi lăudau ca martiri pentru sfânta credință. – Dacă prințul și poporul erau protestanți, se strecurau în țară în haine seculare, ca negustori, ambasadori sau alții asemenea, dându-se chiar drept protestanți, apoi își începeau munca în secret, întinzând tot felul de capcane. Pe scurt: se comportau ca dușmani fățiși, deși nu voiau niciodată să dea aparența asta, instigând rebeliune, revoltă, revoluție și război civil și consfințind cele mai odioase crime.Astfel, Superiorul General din Roma cunoștea cele mai secrete gânduri și intenții ale tuturor monarhilor catolici și îi putea manipula, ca pe niște marionete pe sfori, în întregime după propriile capricii, prin intermediul confidenților săi, confesorii, și, prin intermediul acestora, la rândul său, manipula poporul. El ținea în puterea sa fiecare dușman al Ordinului, fiecare prieten al adevărului și libertății, prin intermediul regilor, sclavilor săi și chiar acoliților săi. Însăși măreția de la care poporul aștepta protecție, mântuire și binecuvântare

trebuia să-i servească în îndeplinirea despotismului său. Situația era diferită în statele protestante. Acolo, politicile Ordinului Iezuit erau adaptate la diversele circumstanțe și condiții ale vremii. Dacă, de exemplu, monarhul era catolic, iar poporul protestant, aceștia câștigau încrederea primului și, prin fiecare insinuare, promisiune spirituală, amenințare și încurajare imaginabilă, îl împingeau într-o asemenea măsură încât căuta să-și convertească poporul, chiar cu riscul de a-și pierde tronul și pământul. Dacă, însă, monarhul era protestant și chiar și o parte din popor catolic, ei incitau poporul împotriva lui, prezentându-l ca pe un tiran blestemat de Dumnezeu și învățând cu nerușinare că putea fi ucis fără pedeapsă, ba chiar că această crimă, deoarece fusese comisă spre mai marea glorie a lui Dumnezeu, era chiar un act extrem de meritoriu înaintea lui Dumnezeu; îi determinau chiar pe entuziaști individuali la regicid, iar când astfel de criminali erau prinși și executați, îi lăudau ca martiri pentru sfânta credință. – Dacă prințul și poporul erau protestanți, se strecurau în țară în haine seculare, ca negustori, ambasadori sau alții asemenea, dându-se chiar drept protestanți, apoi își începeau munca în secret, întinzând tot felul de capcane. Pe scurt: se comportau ca dușmani fățiși, deși nu voiau niciodată să dea aparența asta, instigând rebeliune, revoltă, revoluție și război civil și consfințind cele mai odioase crime.Pentru a-și pierde tronul și pământul, ei căutau să-și convertească poporul. Dacă, însă, monarhul era protestant și chiar și o parte din popor era catolică, ei incitau poporul împotriva lui, prezentându-l ca pe un tiran blestemat de Dumnezeu și învățând cu nerușinare că putea fi ucis fără pedeapsă, ba chiar că această crimă, deoarece fusese comisă spre mai marea glorie a lui Dumnezeu, era chiar un act extrem de meritoriu

înaintea lui Dumnezeu. Îi determinau chiar pe entuziaști individuali la regicid, iar când astfel de criminali erau prinși și executați, îi lăudau ca martiri pentru sfânta credință. Dacă prințul și poporul erau protestanți, se strecurau în țară în haine seculare, ca negustori, ambasadori sau alții asemenea, dându-se chiar drept protestanți, apoi își începeau munca în secret, declanșând toate minele. Pe scurt: se comportau ca dușmani fățiși, deși nu voiau niciodată să pară așa, instigând indignare, revoltă, revoluție și război civil și sfințind cele mai odioase crime.Pentru a-și pierde tronul și pământul, ei căutau să-și convertească poporul. Dacă, însă, monarhul era protestant și chiar și o parte din popor era catolică, ei incitau poporul împotriva lui, prezentându-l ca pe un tiran blestemat de Dumnezeu și învățând cu nerușinare că putea fi ucis fără pedeapsă, ba chiar că această crimă, deoarece fusese comisă spre mai marea glorie a lui Dumnezeu, era chiar un act extrem de meritoriu înaintea lui Dumnezeu. Îi determinau chiar pe entuziaști individuali la regicid, iar când astfel de criminali erau prinși și executați, îi lăudau ca martiri pentru sfânta credință. Dacă prințul și poporul erau protestanți, se strecurau în țară în haine seculare, ca negustori, ambasadori sau alții asemenea, dându-se chiar drept protestanți, apoi își începeau munca în secret, declanșând toate minele. Pe scurt: se comportau ca dușmani fățiși, deși nu voiau niciodată să pară așa, instigând indignare, revoltă, revoluție și război civil și sfințind cele mai odioase crime.

Aceasta a fost o scurtă trecere în revistă a doctrinei morale iezuite. Oricine dorește să o afle în detaliu, să vadă dezvăluit întregul abis al depravării hidoase, ar trebui să citească cartea „Moralitatea și politica iezuiților” de Ellendorf, în care acest excelent și, din păcate, decedat prea devreme,

campion al adevărului și dreptății, bazat pe scrierile celor mai proeminenți autori teologici ai acestui ordin, descrie acea moralitate și politică foarte depravată a iezuiților înșiși și respinge obiecția perenă că nu ar trebui să se considere întregul ordin responsabil pentru principiile și crimele proaste ale doar a aproximativ 200 de scriitori ai ordinului, pur și simplu subliniind că tot ceea ce este rău și abominabil pe care teologii moraliști și politicienii ordinului l-au scris și l-au tipărit a apărut cu aprobarea formală a ordinului.

Principiul suprem al învățăturii morale iezuite era, așa cum am spus:

„Scopul scuză mijloacele!”

Un principiu care, dacă ar fi urmat de toată lumea, ar alunga în curând loialitatea din societatea umană și ar transforma chiar și cea mai odioasă crimă într-o virtute; un principiu care ar rupe legăturile familiilor și ale statului. Este cea mai obraznică batjocură a egoismului împotriva legii morale sublime a Mântuitorului, care, dintr-o iubire supremă și plină de sacrificiu pentru întreaga omenire, s-a predat morții - același Mântuitor al cărui nume Ordinul și l-a însușit și îl poartă încă.

Următoarele concluzii pe care iezuiții le-au tras din acel principiu criminal au fost următoarele. Ei au afirmat: „Dumnezeu, ca judecător suprem, nu judecă actul exterior, ci doar intenția secretă a făptuitorului. Prin urmare, niciun act, oricât de imoral și criminal ar părea conform judecății umane, nu este cu adevărat așa, decât dacă intenția este și rea. Prin urmare, dacă făptuitorul atribuie o intenție bună faptei sale rele sau chiar înlocuiește pur și simplu o astfel de intenție cu cea rea, atunci este justificat.” Ce a rezultat din

aceasta? Că fiecare crimă nu numai că putea fi justificată retrospectiv, ci putea fi comisă în întregime fără nicio mustrare de conștiință. Iezuiții au dezvoltat această teorie teribilă într-o știință în sine.

Și astfel au împărțit diversele justificări pentru păcat: „Poți păcătui dacă găsești vreo opinie aprobatoare a unui scriitor ca autoritate pentru acțiunea ta". Și de ce? Pentru că, în acest caz, intenția rea nu se agață de făptuitor, ci de o terță parte (și anume, acea autoritate). Atunci fapta rea se numește probabilă. Iezuiții numeau acest sistem „probabilism". – „Poți păcătui și", afirmau ei, „dacă îți imaginezi un obiect permis ca scop al acțiunii". Aceasta o numeau „călăuzirea intenției". – „Poți păcătui cu rezervă interioară (reservatio mentalis) dacă, atunci când faci o afirmație, te gândești la o intenție diferită de cea pe care o exprimă". De ce? Pentru că atunci îți imaginezi o limitare a propriei intenții; astfel, afirmația este ceva esențial diferit pentru conștiință decât ceea ce pare a fi. „Poți păcătui prin ambiguitate dacă folosești o expresie care are mai multe înțelesuri și, în mintea ta, presupune un înțeles diferit al cuvântului ca intenție decât cel pe care îl crede și îl acceptă ascultătorul." Astfel, ei justificau minciuna, frauda, mărturia mincinoasă, crima și fornicația. Mai mult, existau multe alte erori iezuite de acest gen; dar rușinea mă împiedică să le povestesc.

Acesta este sistemul doctrinei morale iezuite, iar ordinul l-a aplicat în practică. Cea mai oribilă este însă aplicarea sa în politică. În scrierile celor mai faimoși membri ai ordinului, ideea suveranității populare originale este, cu tot felul de erori ingenioase, ruptă din orice dezvoltare istorică, fiecare bază juridică a relației dintre prinți și popor este dizolvată și se stabilește principiul că acesta din urmă are dreptul de a-l

detrona pe primul sau de a aboli monarhia și de a transforma forma de guvernare existentă într-una alta. Dar asta nu este tot! Cu o consecvență îngrozitoare, ei au derivat din aceasta și permisiunea, ba chiar legitimitatea, crimei princiare; ce-i drept, au numit-o doar tiranicid, dar conform interpretării iezuite, un tiran era și este orice prinț care li se pare iezuiților ca eretic sau protector al ereticilor, ca dușman al ordinului lor și al ierarhiei romane, sau cel puțin ca cineva care nu vrea să devină dependent de niciunul dintre ei și vrea, de asemenea, să-și protejeze poporul de o astfel de dependență. Și pentru a ucide un astfel de prinț ca pe un tiran, au declarat o lucrare care ar „aduce o mai mare glorie lui Dumnezeu!”.

Aceasta, o, popor german, este apogeul moralității și politicii iezuite. Poți tu, un popor care prețuiești loialitatea la fel de mult ca libertatea legală, tu, pentru care jurămintele sunt sacre, care consideri persoana prințului inviolabilă și ai vărsa cu bucurie sângele inimii tale decât să permiți unui ticălos să o încalce, poți tu, nobil și moral popor german, să consideri inofensiv un ordin ai cărui membri, cu aprobarea superiorilor lor, proclamă public astfel de principii și nu le-au renegat în niciun caz public? Se poate spune pe bună dreptate că printre iezuiți au existat întotdeauna oameni cu adevărat nobili și virtuoși care au detestat în secret astfel de principii hidoase și nu le-au urmat în niciun caz, ci mai degrabă, ca adevărați preoți ai sublimei și sfintei noastre religii creștine, au predicat doar dragostea și reconcilierea, au trăit și au murit pentru dragoste și reconciliere. Dar aceste exemple de oameni onorabili individuali nu neagă principiile Ordinului, care rămâne același astăzi ca și atunci, predicând astăzi, ca și atunci, ura față de eretici și persecuția tuturor celor care se opun Ordinului. O, popor german, a

cărui glorie este loialitatea, fii bărbătește în gardă și păzește-ți pragul, ca nu cumva ciuma acestei morale măcinate de regicid să pătrundă în casele și colibele tale și fie ca numele tău să rămână curat înaintea lui Dumnezeu și a tuturor popoarelor pământului!

Capitolul IV

Cum iezuiții, după multe bătălii în Franța, au câștigat puterea și apoi au abuzat de ea în mod distructiv.

De când Reforma se răspândise acolo, Regatul Franței se afla într-o stare de tulburare, război civil și mizerie. Dar Reforma în sine nu era de vină; mai degrabă, setea de putere a două facțiuni puternice care foloseau religia drept pretext. O facțiune, cea a Ducilor de Guise, a aprins zelul catolic împotriva protestanților, care în Franța erau numiți „hughenoți". Mânați de o furie oarbă și fanatică, aceștia i-au persecutat pe hughenoți cu o cruzime inumană și urmau să fie exterminați prin foc și sabie. Dar chiar această opresiune nu a făcut decât să întărească curajul și statornicia hughenoților. O altă facțiune, cea a Casei de Bourbon (o ramură a casei regale franceze Valois, aflată atunci la putere), a luat acum partea hughenoților persecutați. Regele Carol al IX-lea era încă un băiat la acea vreme, iar mama sa intrigantă și dornică de putere, Caterina de Medici, care domnea ca regentă, a căutat să țină o facțiune sub control prin intermediul celeilalte. Când perspicacele Jacob Lainez, pe atunci general al Ordinului Iezuit, a analizat situația din Franța, s-a gândit: „Acesta este momentul oportun pentru a acorda în sfârșit Ordinului intrarea în Franța; căci partea

catolică are nevoie de ea.” Deși curtea regală favoriza Ordinul, clerul catolic francez, gelos pe imensele sale privilegii, și Parlamentul s-au opus încontinuu. Prin urmare, în 1561, a avut loc un colocviu religios la Poissi pentru a realiza armonie între catolici și hughenoți. Lainez, care l-a însoțit pe cardinalul de Ferrara la ordinul Papei, a participat și el la acest colocviu și, prin inteligența și abilitatea sa dialectică - împotriva cărora liderii hughenoți învățați erau neputincioși - nu numai că a dus la eșecul colocviului, dar, prin alte eforturi ale sale, a asigurat acceptarea Ordinului Iezuit în Franța. Totuși, aceasta era cu condiția ca acesta să renunțe la exercitarea privilegiilor papale și să se supună jurisdicției episcopale. Ordinul promitea acest lucru, dar, bineînțeles, cu „rezerva interioară” a iezuitului că nu își vor respecta promisiunea. Și la scurt timp după aceea, au fost fondate școli iezuite în Avignon, Rhodes, Moriac, Lyon și în alte locuri, iar profesori cu talente strălucite au apărut. Societatea lui Isus a construit, de asemenea, un colegiu mare la Paris, și-a deschis școlile și acum dorea să aducă universitatea sub influența sa. Dar universitatea s-a opus cu curaj independenței sale. A urmat un proces între universitate și iezuiți. Iezuiții au mituit poate mulți avocați, dar nu au putut neutraliza un singur om cu mari daruri intelectuale și un curaj nobil. Numele său era Stephen Pasquier.În fața Parlamentului, el a dezvăluit sistemul Ordinului, declarând: „Unde iezuiții sunt tolerați, niciun prinț sau potentat nu se poate proteja împotriva atacurilor lor. Dacă îi tolerați, vă veți da seama prea târziu și cu regret amar că intrigile lor vor tulbura nu numai pacea Franței, ci și pe cea a întregii lumi.” Avocatul general, du Mesnil, a vorbit în același sens, iar iezuiții nu au putut respinge limbajul convingător al adevărului rostit de acești doi

oameni perspicace și onorabili. Mândrul Superior General l-a implorat apoi pe Papă, îngenunchind, să-l protejeze împotriva Universității din Paris, iar Papa a recomandat insistent cauza Ordinului episcopului de Paris, în timp ce iezuitul Possevin a făcut lobby la instanță în numele lor. Drept urmare, cazul nu a fost decis, iar iezuiților li s-a acordat permisiunea de a preda public.
Curând, cele mai oribile războaie civile au izbucnit în Franța în numele religiei; conducătorii catolici și-au profanat credința și pe ei înșiși prin cele mai scandaloase acte de trădare și o sete de sânge fără precedent. În noaptea dinaintea zilei Sfântului Bartolomeu din 1572, la porunca reginei Caterina de Medici, a avut loc la Paris acel masacru hidos al hughenoților, cunoscut în istorie sub numele de „Masacrul de la Paris”. Este îngrozitor să ne gândim că această femeie rea a exploatat și a inflamat fanatismul gloatei doar pentru a-și consolida autocrația; căci, văzând că hughenoții îl cuceriseră pe rege, pe fiul ei, și că prestigiul ei era astfel amenințat, a săvârșit această faptă sângeroasă, iar religia a fost folosită în mod abuziv ca o masca pentru intrigi și pasiuni personale. La Paris și în provincii, sute de mii de creștini au fost uciși pur și simplu pentru că nu erau catolici, în timp ce la Roma și Madrid, au izbucnit sărbători pentru succesul acestui sacrilegiu sângeros! – Carol al IX-lea a murit în 1574, iar fratele său, Henric al III-lea, a urcat pe tron, un prinț frivol, lasciv și nenorocit sub a cărui domnie lupta dintre facții și războiul civil au continuat. Curtea a fost în cele din urmă forțată (în 1576) să acorde hughenoților concesii semnificative printr-un tratat. Cu toate acestea, toți catolicii fanatici, conduși de familia Guise, au fost profund amărâți de acest lucru și au format o alianță pentru păstrarea catolicismului romano-catolic. Această alianță,

numită Liga Sfântă, viza în secret răsturnarea monarhiei franceze. Regele Filip al II-lea al Spaniei, care râvnea Franța, a participat, iar iezuiții au fost cei mai zeloși agenți ai săi în interesul spaniol. Henric al III-lea... A fost ucis în 1589 de un tânăr călugăr fanatic, Jacob Clement, iar iezuiții au lăudat cu voce tare această crimă ca pe un miracol divin; dar Papa a declarat la consistoriu că aceasta dezvăluie voința lui Dumnezeu. Acum, Henric de Béarn, din linia Bourbon, rege al Navarei, a urcat pe tronul Franței ca Henric al IV-lea, unul dintre cei mai nobili prinți care l-au onorat vreodată, curajos, mărinimos, înțelept, luminat, prieten și favorit al poporului. El era cu atât mai urât de Ligă, de curtea spaniolă și de iezuiți, care căutau încontinuu să transfere coroana Franței în Spania. În acest scop rebel, au încercat orice plan posibil, incitând poporul la revoltă în confesionale și seducându-l pe unul dintre discipolii lor, tânărul John Châtel, la regicid, prezentându-i-l ca fiind singurul act plăcut lui Dumnezeu, prin care își putea salva sufletul de la condamnarea veșnică. Studentul iezuit l-a înjunghiat pe rege în gât (1594), dar l-a lovit în buză, astfel încât acesta a fost salvat.În ancheta chinuitoare condusă cu criminalul, toate intrigile iezuiților au fost expuse, iar aceștia au fost alungați din Franța printr-un decret parlamentar ca dușmani ai statului și corupători ai tineretului. Chatel a fost smuls de pe cai, iar rectorul colegiului din Paris a fost spânzurat și ars. Dar, în ciuda sentinței de exil, iezuiții au rămas în Franța, unii protejați în mod deschis de partidul liguist, alții aparent în poziții seculare, și și-au continuat intrigile ca înainte. Nu a trecut mult timp până când Henric al IV-lea, sub presiunea constantă a Papei și probabil temându-se că ar putea incita noi războaie civile dacă îi va avea drept dușmani, le-a promis că li se va permite să se

întoarcă în Franța. Prietenii loiali ai regelui și Parlamentul l-au avertizat în zadar despre principiile lor subversive; Henric al IV-lea s-a ținut de cuvânt, așa că iezuiții au fost readmiși în Franța în 1604.
Imediat ce au fost tolerați, au încercat să conducă. Părintele iezuit Cotton a devenit duhovnicul regelui și a depus eforturi mari pentru a-l discredita și a-l răsturna pe prietenul său loial și puternicul ministru, Ducele de Sully, un mare și nobil om de stat, prin calomnie. Iezuiții, prin intermediul reginei (o italiancă bigotă), au câștigat influență la curte și în rândul înaltei nobilimi, au preluat controlul asupra educației tinerilor și chiar au încercat să preia Universitatea din Paris. În timp ce regele îi favoriza (căci principiul său era să-și transforme dușmanii în prieteni prin acte de bunătate), aceștia îl urau implacabil. Și din următoarele motive: în primul rând, pentru că în 1589, prin Edictul de la Nantes, garantase libertatea conștiinței și drepturi civile depline tuturor protestanților din Franța; și în al doilea rând, pentru că știau că Henric al IV-lea a conceput planul îndrăzneț de a sparge dominația puterii spaniole și austriece și de a stabili un echilibru perfect prin împărțirea Europei în state complet egale, sprijinind în același timp protestanții din Germania. Acest lucru amenința dominația mondială a statului iezuit. Cu toate acestea, Henric nu a avut șansa de a pune în aplicare acest plan. Și-a găsit moartea, dacă nu prin instigarea directă a iezuiților, atunci cu atât mai sigur ca o consecință a principiilor criminale pe care le-au propagat printre oameni în confesionalele lor, de la amvonuri și prin scrierile lor și prin care au sedus în mod special tinerii. În acea perioadă, în Franța, circula o carte a iezuiței spaniole Mariana, în care doctrina era stabilită și dovedită că orice rege legitim, de

îndată ce răsturna legile religiei sau ale statului, era un haiduc și putea fi înlăturat prin revoltă populară deschisă, precum și prin mâna oricărui individ, cu pumnal sau otravă. Vrăjit de astfel de principii, un călugăr fanatic, Francis Ravaillac, credea că îndeplinește un act divin plăcut ucigându-l pe rege ca prieten al ereticilor. L-a ambuscat pe Henric al IV-lea pe stradă în 1610 și l-a înjunghiat de două ori cu un pumnal, ucigându-l pe loc. După fapta sângeroasă, Ravaillac s-a lăsat capturat fără rezistență; a fost ciupit cu un clește încins și sfâșiat de cai.

Resentimentul poporului împotriva iezuiților, acuzați de complicitate la regicid, a crescut puternic; dar regina văduvă și curtea i-au protejat. Aceștia au învins curând ultima rezistență a clerului francez și a Universității din Paris, au obținut permisiunea în 1618 de a preda public toate științele și, în timpul minorității regelui Ludovic al XIII-lea, au conspirat cu miniștrii pentru a suprima complet libertățile religioase și civile din Franța.

Însă când cardinalul Richelieu, unul dintre cei mai mari oameni de stat, a reluat ulterior planul lui Henric al IV-lea și a încercat să demonteze dominația Spaniei și Austriei prin politicile sale, urmărind să facă Franța la fel de mare pe plan extern pe cât căuta să o întărească pe plan intern, iezuiții, în toată mândria puterii lor, s-au ridicat și au proclamat cu voce tare în diverse scrieri acele principii sedițioase conform cărora puterea spirituală era mai presus de orice putere seculară, că aceasta din urmă doar o acorda regilor și o putea la fel de ușor retrage. Această doctrină, cu toate implicațiile sale de a permite rebeliunea și asasinarea prinților, a fost dezvoltată de iezuiții Santarell, Busenbaum, Escobar și câțiva alții. Cel mai periculos aspect al acestei situații era că invocau drepturile originare, eterne ale

popoarelor, distorsionând astfel conceptul sacru de libertate și, într-adevăr, discreditând însăși conceptul de libertate printr-o interpretare atât de sângeroasă și criminală. Și totuși, au apărat tirania la fel de zelos și viclean în toate țările în care le aducea beneficii. Întrucât ei înșiși nu aveau patrie, au căutat să distrugă naționalitatea în Franța (ca peste tot) ori de câte ori aceasta stătea în calea egoismului lor. Prin urmare, s-au confruntat cu mari provocări din partea multor oameni onești; dar, deși inteligenți și perspicace erau și susținuți de codul lor moral, care le permitea orice ambiguitate, orice minciună, orice sperjur, s-au absolvit de orice acuzație, au ieșit victorioși și și-au consolidat puterea și mai mult, atât în poziția lor la curte, cât și în influența lor asupra poporului.

O dispută teologică le-a oferit o oportunitate binevenită de a-și consolida și extinde puterea. Un iezuit spaniol pe nume Louis Molina (care a murit la Madrid în 1600) scrisese o carte în 1588 intitulată „Concordia Divinae Gratiae et Liberi Arbitrii" (Concordia Harului Divin și a Liberului Arbitriu). În ea, el afirma următoarele: „Aleșii sunt predestinați de Dumnezeu pentru mântuirea veșnică datorită meritelor lor; harul divin, prin care își acumulează meritele, este eficient numai în măsura în care nu i se opun, iar Dumnezeu li-l dăruiește în acele circumstanțe în care prevede consimțământul liberului lor arbitru." Acest sistem, care a fost numit „molinism" după inițiatorul său, provocase nenumărate dispute și aproape toți teologii ortodocși îl declaraseră erezie. Dar, din moment ce Molina era iezuit, întregul ordin l-a apărat cu vehemență. Căci nu admitea că măcar un singur membru ar putea avea opinii eretice; într-adevăr, ordinul a apărat chiar molinismul împotriva Papei. Cu toate acestea, Papa intenționa să condamne molinismul

și era pe punctul de a-și pronunța sentința când iezuiții i-au adus un serviciu important; din prudență, și-a înăbușit apoi condamnarea în 1611.
Însă curând, iezuiții s-au confruntat cu atacuri extrem de periculoase din două părți. Învățatul episcop de Ypres din Olanda, Cornelius Jansen, scrisese o carte intitulată „Augustin", care a fost publicată postum în 1640. În ea, el a stabilit doctrina „că voința umană este legată de plăcerile pământești, dar în această stare de robie este atrasă de harul lui Dumnezeu către plăcerea binelui; binele și adevărul, însă, sunt Dumnezeu însuși și, prin urmare, virtutea este iubirea de Dumnezeu". În același timp, prietenul lui Jansen, piosul du Verger, stareț de St. Cyran, a lucrat cu putere prin predicile sale pentru a îmbunătăți morala, care fusese atât de teribil coruptă de iezuiți. Și când a murit în 1643, numeroșii săi studenți, care se întâlneau la fosta mănăstire Port-Royal de lângă Paris, și-au continuat cu vigoare munca prin instruirea tinerilor și scrieri perspicace. Nu numai că au atacat și expus principiile iezuite, dar au și combătut pretențiile curții romane. Printre acei oameni care au format așa-numita „Școală de la Port-Royal", s-au remarcat în mod deosebit Arnauld d'Andilly și Blasius Pascal, doi dintre cei mai nobili susținători ai adevărului și iluminismului din Franța. Ordinul iezuit a recunoscut cu o furie tăcută întreaga amploare a pericolului iminent; în 1653, a obținut o interdicție papală asupra cărții publicate de Jansen, considerând-o eretică. Acest lucru s-a întâmplat chiar dacă adepții lui Jansen, așa-numiții „janseniști", au dovedit că pasajele etichetate eretice nu se aflau de fapt în carte și că aceasta fusese interzisă fără a fi măcar citită. Acest lucru a stârnit o dezbatere aprinsă asupra întrebării: „dacă Papa nu este doar infailibil în declarațiile sale privind

chestiuni juridice, ci dacă trebuie considerat infailibil și atunci când afirmă fapte al căror contrariu a fost dovedit". Cu siguranță, toată lumea poate vedea că aceasta este o prostie. Dar iezuiții doreau ca întreaga lume să creadă necondiționat ceea ce spunea Papa, indiferent dacă era sau nu o prostie. Căci numai prin credință necondiționată era posibilă ascultarea necondiționată de care aveau nevoie pentru a se conduce singuri sub pretextul protejării puterii papale. Și într-adevăr, au reușit să-i oblige pe toți slujitorii Bisericii din Franța să emită propria declarație de condamnare a afirmațiilor lui Jansen. Cea mai rușinoasă batjocură a despotismului împotriva oricărei libertăți și rațiuni solide! Dar, pe scurt: oricine nu semna această declarație era închis sau se putea considera norocos dacă reușea să scape din Franța, deoarece iezuiții aveau guvernul de acolo complet în puterea lor, iar oricine pe care altfel îl urau din motive personale era acum supus simplului pretext de a fi jansenist.cele mai oribile persecuții. Majoritatea laicilor nu erau conștienți de toate subtilitățile teologice și credeau tot ce le spuneau iezuiții fără să pună la îndoială. Nu este teribil că omenirea poate ajunge la un asemenea grad de prostie și robie spirituală?

Dar chiar această umilință este și blestemul tiraniei. Monarhia din Franța degenerase în cel mai rușinos despotism asupra supușilor săi, iar iezuiții, care preferau să conducă peste sclavi, au alimentat acest despotism. Dar ei conduceau și asupra despotului însuși. Și de ce puteau face asta? Pentru că nu mai rămăsese nicio urmă de moralitate la curte (o consecință a tiraniei; căci cine nu are nicio reținere consideră totul permis). Deoarece monarhia și nobilimea se scufundaseră complet în mocirla imoralității și, prin această slăbiciune morală, și în depravarea spirituală și fizică,

regele și curtea, prinși de propria lor răutate, tânjeau după mila divină ca peștele după apă. Și așa se face că iezuiții, asemenea vistiericilor, au distribuit această milă. Dar cum? Doar în schimbul tributului dependenței de puterea ecleziastică. Prin urmare, iezuiții vicleni înșiși l-au târât cu sârguință pe rege și curtea tot mai adânc în depravarea morală și au conspirat cu stăpânele, astfel încât să-i poată prinde mai sigur pe conducătorii slabi și dezolantați în mrejele lor și, în momentele lor de remușcare sau disperare, să le extragă tot ce era posibil în beneficiul ordinului. Astfel se desfășoară spectacolul jalnic, dar just, al modului în care acei conducători, care nu aveau nicio considerație pentru demnitatea umană a supușilor lor și îi tratau ca pe niște sclavi, au devenit ei înșiși cei mai demni de dispreț ai ordinului iezuit. Pe atunci, regele Ludovic al XIV-lea, pe care lingușitorii săi îl numeau „cel Mare”, iar epoca sa „cea de Aur”, domnea peste Franța. Cele mai mari talente erau adunate la curtea sa și în taberele sale militare, concurând pentru a-l glorifica pe acest despot, în timp ce el însuși, în toată splendoarea și rafinamentul său opulent, era doar un instrument, manipulat de Ordin prin intermediul confesorilor săi. Consecințele acestei domnii iezuite pentru Franța au fost îngrozitoare. Părintele Lachaise, în colaborare cu Madame de Maintenon, care își deținea toată puterea, l-a convins pe penitentul său regal, Ludovic al XIV-lea, să eradicheze complet protestantismul. Inițial, regele plătea bani fiecărui hughenot care se convertia la catolicism, dar curând s-a recurs la violență, iar Louvois, favoritul regelui, a pus dragoni să-i convertească pe hughenoți după bunul plac. Intendenții din provincii s-au întrecut curând în atrocități împotriva hughenoților. Cu baionete și pistoale, aceștia erau mânați la liturghie, copiii

erau smulși de lângă părinți, femeile care refuzau să renunțe la credința reformată erau violate, iar clerul reformat și acei noi convertiți care se scuturau de credința catolică impusă erau torturați și executați. Se părea că întreaga Franță era formată doar din două partide majore.de la călăi și de la victimele sacrificiale. Și pentru a încununa această faptă hidoasă, Ludovic al XIV-lea, convins de duhovnicul său și de Louvois, a revocat Edictul de la Nantes în 1685, cel mai frumos monument al lui Henric al IV-lea. El a crezut în mod eronat, înșelat de duhovnicul său și de favoriții săi, că religia reformată fusese deja complet sufocată și i-a tratat pe puținii creștini reformați, așa cum se presupunea, rămași, ca pe niște rebeli, refuzându-le chiar și ultima consolare a emigrării din patria lor, din care însăși curtea depravată alungase virtutea, loialitatea și integritatea, în ciuda celor mai aspre pedepse. Dar disperarea le-a dat oamenilor nefericiți putere și viclenie, iar peste 50.000 de familii reformate au fugit fericite din Franța în Anglia, Olanda și la prinții protestanți ai Germaniei, aducând cu ei bogăția, hărnicia și abilitățile lor în străinătate; multe alte mii au fost ucise în Franța de dragoni și călăi. Astfel, Franța era acum depopulată, prosperitatea sa diminuată, comerțul slăbit, armata redusă și curtea sa dezonorată. Și cui îi datora toate acestea? Iezuiților! După moartea părintelui Lachaise, un alt iezuit, părintele Le Tellier, a devenit duhovnicul lui Ludovic al XIV-lea. El l-a depășit chiar și pe predecesorul său în aroganță, sete de putere și intrigi și a reaprins vechea bătălie împotriva janseniștilor. Un preot vrednic pe nume Quesnel publicase reflecții morale asupra Noului Testament, o carte aprobată de toți episcopii și preoții parohiali, chiar și de Papă, și difuzată pe scară largă cu mare beneficiu timp de

douăzeci de ani. Dar, în ochii iezuiților, avea un defect major: conținea principiile lui Jansen, principii care contraziceau direct „molinismul”. Numai acest lucru a fost suficient pentru a face cartea lui Quesnel complet urăscătoare pentru ei. Resentimentul personal al lui Le Tellier față de arhiepiscopul Parisului, Monsieur de Noailles, care aprobase și el cartea, a adus problema la un punct culminant. Le Tellier a mobilizat întregul ordin și chiar și pe Papă împotriva janseniștilor, până când, în cele din urmă, în 1713, Papa Clement al XI-lea a condamnat solemn cartea lui Quesnel cu o bulă specială care începea cu cuvintele „Unigenitus des filius” (Unigenius al fiului). Întregul cler francez a fost alarmat când a apărut această bulă, deoarece le amenința libertățile în favoarea iezuiților și a papalității. Monarhia era și ea pusă în pericol; totuși, curtea, orbește în grațiile iezuiților, s-a bucurat. Iezuiții au sărbătorit cu voce tare și și-au folosit triumful asupra jansenismului și toată creșterea puterii lor pentru a-și satisface pe deplin setea de răzbunare împotriva dușmanilor lor. În această perioadă (1715), regele Ludovic al XIV-lea a murit. Cu trei ani înainte de moartea sa, depusese trei jurăminte în ordinul iezuit din teama conștiinței.să dobândească mântuirea de la Dumnezeu prin harul Său; pe patul de moarte a depus și al patrulea jurământ monahal – acest așa-numit „mare” rege! În astfel de momente omul liber, chiar dacă este un cerșetor, trebuie să se simtă cu siguranță mai mare decât stăpânii pământului care, pe cale să se înfățișeze înaintea lui Dumnezeu, nu au curajul să-I răspundă pentru ceea ce au făcut pe pământ.

După moartea lui Ludovic al XIV-lea, Ducele de Orléans a domnit ca regent, deoarece Ludovic al XV-lea era încă minor. Ducele de Orléans era ostil iezuiților, iar părintele Le

Tellier a fost forțat să părăsească curtea. Cu toate acestea, iezuiții nu au disperat, ci și-au continuat în liniște puternica muncă, reușind în cele din urmă să impună acceptarea bulei papale „Unigenitus” în Franța în 1720. În acest fel, au obținut victoria asupra janseniștilor. Dar, oricât de siguri și de inatacabili s-ar fi simțit acum în poziția lor, aveau deja un dușman puternic, unul care fusese întărit tocmai de conflictele lor interne: opinia publică. Conștiința națională, care nu poate permite niciodată ca o tiranie să rămână nepedepsită pentru totdeauna, a început să se trezească, iar cele mai capabile minți din Franța au dezlegat neobosit un nod după altul în imensa rețea a stăpânirii iezuite. Ordinul mândru, care devenise sigur și arogant prin norocul său, fie nu a observat, fie a disprețuit semnele declinului său. Este spre binele poporului că tirania însăși orbește și îi tulbură pe tirani.

Capitolul V

Cum au invadat iezuiții Elveția și au căutat stăpânirea în Țările de Jos, Anglia și regatele nordice.

Iezuiții au sosit în Elveția în 1574, iar Lucerna a fost primul loc unde au prins un punct de sprijin solid. Freiburg le-a urmat exemplul curând, iar efectele prezenței lor au devenit rapid evidente în rezistența reînnoită a partidului romano-catolic față de credința protestantă, ducând chiar la persecuții ostile și convertiri forțate. Acestea sunt semințele din care a semănat teribila discordie până în ziua de azi. Într-adevăr, Alpii s-au înroșit adesea în strălucirea dimineții și a serii de faptul că locuitorii casei libertății, întemeiată de Dumnezeu, s-au putut înjosi până la robia francezilor; dar cine a recunoscut această roșeață a rușinii emanată de semnele lui Dumnezeu și cine a îndrăznit să proclame interpretarea ei fără ca capul unui om liber să cadă pradă toporului sau pumnalului fanatismului?
Cu eforturi incredibile, iezuiții au încercat orice truc posibil pentru a se stabili în Țările de Jos, care aparțineau Casei de Austria, în special ramurii sale spaniole. Jakob Lainez a fost deosebit de activ, călătorind chiar acolo în 1562 pentru a depăși aversiunea și rezistența olandeză față de ordin. El a reușit, în principal prin sprijinul curții spaniole și al

fondurilor negustorilor spanioli bogați care locuiau în Țările de Jos, să înființeze colegii și case de profesii în Leuven, Anvers și alte orașe importante. Odată ce iezuiții și-au câștigat un punct de sprijin solid în Țările de Jos, au acționat acolo la fel de zelos în interesul spaniol ca și în Franța. Cu toate acestea, acest interes spaniol a jignit sentimentul național al olandezilor, deoarece regele Filip al II-lea al Spaniei a vrut să-i priveze de libertatea lor religioasă și de privilegiile lor străvechi, documentate, și să le impună urâta Inchiziție spaniolă. L-a trimis pe generalul său, Ducele de Alba, cu o armată masivă în Țările de Jos; acolo, Alba a făcut ravagii ca un tiran, ucigând cei mai nobili oameni care susțineau patria ca fiind trădători și impunând taxe insuportabile poporului, punând astfel în pericol comerțul înfloritor. Acum, poporul și nobilimea au luat armele în unanimitate pentru patrie, iar provinciile Olanda, Zeelanda, Utrecht, Guelders, Groningen și Friesland au format o alianță pe 23 ianuarie 1579, sub numele de „Țările de Jos Unite”. În 1561, își declaraseră independența față de jugul spaniol, împreună cu alte câteva provincii; Prințul William de Orange era conducătorul lor. Provinciile catolice rămase din Țările de Jos, însă, au rămas sub stăpânirea Casei de Austria. În această mare luptă pentru libertate, iezuiții au jucat rolul rușinos de lachei ai tiranilor. Prin urmare, au fost curând expulzați din toate provinciile olandeze libere. Îl urau cu atât mai mult pe nobilul Prinț William de Orange, puternicul protector al libertății olandeze, și pe întreaga sa casă. Când regele Filip al II-lea al Spaniei a pus o recompensă de 250.000 de scuzi pe capul prințului William de Orange, un fanatic din Biscaya pe nume Jaureguy a conceput primul planul, iar când punerea în aplicare a acestei scheme malefice a eșuat, burgundul Balthasar

Gerard a venit cu ideea de a obține pretul sângeros și, prin asasinat, mântuirea veșnică. Este cert că acesta din urmă, care l-a împușcat pe prinț la Delft în iulie 1584, fusese încurajat în această credință de către un iezuit din Trier: că prin această faptă va atinge cel puțin gloria unui martir. Astfel, a vărsat sângele nobilului luptător pentru libertate și a fost executat pentru aceasta într-un mod barbar, deoarece amărăciunea a provocat-o, iar canoanele de la Herzogenbusch au fost atât de îndrăznețe încât au interpretat „Mare Dumnezeule, Te lăudăm” [Ted Deum].să-i glorifice public și solemn crima odioasă. Iezuiții au lăudat chiar și uciderea fiului său, Maurice cel Mare, ca fiind un act pios, un om sărac și fanatic. Prin urmare, în 1595, Statele Generale ale Țărilor de Jos Unite au interzis strict frecventarea școlilor iezuite din afara teritoriului lor. Cu toate acestea, ordinul nu și-a abandonat ambițiile pentru Țările de Jos Unite, ci a trimis în mod repetat iezuiți și spioni deghizați în femei din provinciile catolice belgiene, care fuseseră recuperate de coroana spaniolă și unde opera netulburat. Acești spioni au căutat în secret să convertească poporul, și în special oamenii influenți din guvern, la catolicism. Într-adevăr, iezuiții chiar au locuit în secret în diferite provincii olandeze sub diverse pretexte, raportând tot ce se întâmpla acolo superiorilor lor și Papei într-un document secret. Astfel, nefiind feriți de cele mai mari pericole ale unei potențiale descoperiri, au acționat ca dușmani ai statului și ai poporului timp de probabil o sută și jumătate de ani, folosind fiecare truc imaginabil.

La fel au făcut și în Anglia. Acolo, marea regină Elisabeta înființase o biserică de stat independentă de Papă. Papa Pius al V-lea a blestemat-o pentru aceasta, i-a eliberat pe toți supușii ei de jurămintele de credință și i-a incitat pe prinții

catolici la căderea lor. Regele Filip al II-lea al Spaniei și cardinalul de Lorena au fondat seminarii pentru tinerii catolici englezi în Douai și Reims, iar iezuiții i-au crescut în doctrina că Papa avea dreptul divin de a detrona și distruge regii neascultători, transformându-i în dușmani fanatici ai reginei, care era considerată eretică. Când acești tineri s-au întors în Anglia, au instigat conspirații pentru a răsturna biserica de stat și pe Elisabeta; într-adevăr, au îndrăznit chiar să încerce mai multe asasinate împotriva ei. Iezuiții înșiși s-au infiltrat și ei în Anglia, deghizați, pentru a incita poporul și nobilii nemulțumiți. Au făcut acest lucru atât în interese papale, cât și în cele spaniole. Căci Filip al II-lea aspira nu numai la posesia Franței, ci și la cea a Angliei, pe scurt, la o monarhie universală; întreaga lume nu trebuia să recunoască nicio altă voință decât a sa, să nu aibă altă credință decât a sa, credința romano-catolică. Și acesta a fost motivul pentru care iezuiții i-au urmărit interesele, nu datorită acestei credințe în sine, ci pentru că era un mijloc prin care își mențineau propria putere. Dar toate mașinațiunile și conspirațiile iezuiților din Anglia au fost descoperite, iar legea engleză nu a arătat nicio milă față de cler, ci i-a spânzurat ca pe oricine altcineva. În 1602, regina le-a interzis tuturor iezuiților, ca dușmani ai statului și seducători ai poporului, să rămână pe pământ englezesc sau să mai pună vreodată piciorul pe el. Iezuiții, însă, i-au lăudat pe frații lor executați ca sfinți martiri și au îndrăznit fără teamă noi încercări. După moartea reginei Elisabeta, Iacob I a urcat pe tronul englez. El a fost dispus să tolereze romano-catolicismul în Anglia, dar nu a putut să-l facă credința dominantă, deoarece majoritatea poporului englez se opunea. Cu toate acestea, cedând voinței generale a poporului său, a amărât partidul catolic, iar iezuiții i-au

incitat cel mai teribil împotriva lui și împotriva Parlamentului. Astfel, în 1605, mai mulți catolici fanatici au decis să arunce în aer Palatul Parlamentului cu praf de pușcă în ziua în care Parlamentul urma să se întrunească din nou și regele urma să o viziteze. Conspiratorii s-au confesat iezuitului Gerard, au primit Sfânta Împărtășanie de la acesta și au depus un jurământ pe ostie că își vor păstra planul secret. Provincialul iezuit Garnet, precum și alți câțiva membri ai ordinului, știau despre asta. Acest sacrilegiu monstruos a fost însă zădărnicit când unul dintre conspiratori și-a trădat cumnatul, care era și membru al Parlamentului.Într-o scrisoare nesemnată, el a avertizat împotriva vizitelor în Parlament. Pivnițele clădirii Parlamentului au fost percheziționate și au fost găsite 36 de tone de praf de pușcă. Dar și conspiratorii fuseseră avertizați și au fugit. Aceștia au fost urmăriți, iar unii au fost capturați, inclusiv Provincial Garnet. El a fost condamnat și executat, la fel ca și ceilalți. Acum, pentru siguranța statului, Parlamentul a decretat că fiecare catolic trebuie să depună un jurământ de credință față de Rege, fără a ține cont de decretele papale. Aproape toți catolicii au depus acest jurământ; doar iezuiții au refuzat și, în plus, au căutat să-i seducă pe catolici. Prin urmare, în 1610, Regele a emis un edict prin care îi alunga pe iezuiți din Anglia. De altfel, el a fost mai tolerant față de catolici în privat decât a putut demonstra public. Fiul său, Carol I, a fost detronat și executat în 1649 ca urmare a numeroaselor atacuri la adresa voinței și drepturilor națiunii engleze. Abia în 1660, fiul său, Carol al II-lea, a urcat pe tronul Angliei. Sub domnia acestui om slab și licențios (din 1660 până în 1685), iezuiții au recâștigat o putere din ce în ce mai mare în Anglia. Dar însăși presiunea exercitată de această entitate străină și

ostilă a provocat cea mai viguroasă rezistență, iar opoziția a smuls Legea Testului și Legea Habeas Corpus de la absolutismul religios și politic. Aceasta din urmă este o bijuterie prețioasă a constituției engleze, prima un bastion împotriva valului mareic de iezuitism, deoarece Legea Testului îi excludea pe catolici din toate funcțiile publice. Iezuiții nu au fost însă nicidecum descurajați; într-adevăr, au dat dovadă de un zel mai mare în menținerea puterii și a stăpânirii lor în Marea Britanie și credeau că își atinseseră deja scopul atunci când fratele lui Carol al II-lea, regele Iacob al II-lea, a urcat pe tron. El a mărturisit credința romano-catolică și intenționa să o stabilească drept religie de stat. A abolit jurământul testamentar, iar când episcopii anglicani au protestat împotriva acestei măsuri, i-a închis în Turn. Iezuiții au fost cei care, prin intermediul duhovnicului său, un membru al ordinului lor, au controlat atât de complet conștiința regelui slab și bigot, încât acesta a luat măsurile care l-ar fi înstrăinat complet din inimile națiunii. Amărăciunea împotriva lui și a consilierilor săi a izbucnit când soția sa a născut un fiu, despre care se zvonea că fusese inițiat de partidul iezuit-catolic printr-o intrigă menită să-i înlăture pe prezumtivii moștenitori ai tronului: fiica protestantă a lui Iacob al II-lea și soțul acesteia, William al III-lea de Orange, Stadtholder al provinciilor olandeze unite. O mare parte a nobilimii l-a chemat apoi pe William al III-lea de Orange să urce pe tronul Angliei în locul lui Iacob al II-lea. William a debarcat pe coasta Angliei cu o forță militară în 1688.Națiunea l-a întâmpinat cu jubilație ca salvator al religiei și libertăților civile, iar Iacob al II-lea a fost forțat să fugă în Franța. Acum, în nenorocirea sa, iezuiții l-au abandonat. De atunci, rolul lor în Anglia se terminase.

În Suedia, nobilul rege Gustav Vasa, tatăl poporului său, introdusese credința protestantă, iar bunii suedezi au ținut-o cu fidelitate. Dar fiul lui Gustav Vasa, regele Ioan al III-lea, era un om foarte slab și a început să se încline înapoi spre catolicism. Când iezuiții au aflat despre acest lucru, s-au infiltrat în Suedia sub deghiz, iar părintele Possevin l-a convins pe rege să se convertească în 1578, precum și să-l crească pe fiul său, Sigismund, în credința catolică. Sigismund, care fusese și rege al Poloniei din 1587, se afla complet sub influența iezuiților, care l-au condus la măsuri atât de neînțelepte și nedrepte împotriva voinței națiunii suedeze, încât l-au declarat detronat și l-au plasat pe unchiul său, Carol al IX-lea, pe tron în 1604. Carol al IX-lea a fost succedat în 1611 de fiul său cel mare, Gustavus Adolphus, a cărui glorie va dăinui atâta timp cât vor bate inimile libere. Căci el a fost scutul și bastionul pe care Dumnezeu l-a trimis pentru libertatea religioasă. Dar când a căzut glorios pentru această libertate pe câmpul sângeros de la Lützen în 1632, fiica sa, Christina, a devenit regină a Suediei, o femeie cu un intelect strălucit, dar ciudat de capricioasă și plină de planuri schimbătoare. Iezuiții au ales această regină pentru convertire, deoarece sperau că, dacă vor reuși să o convingă pe fiica lui Gustavus Adolphus să se convertească, atunci acest exemplu va mișca puternic întreaga lume protestantă. Și au reușit. În 1654, Christina a abdicat de la coroană în favoarea vărului ei, Charles Gustav, iar în 1655 a renunțat public la credința tatălui ei eroic și a plecat în Italia, unde Papa a primit-o cu mari onoruri. Dar speranța iezuiților că vor avea acum mână liberă în Suedia a fost spulberată, la fel cum fusese și propria speranță a Christinei de a recâștiga coroana după moartea lui Charles Gustav (1660). Suedezii au rămas neclintiți în credința lor și nu au mai vrut să aibă

nimic de-a face cu o regină în al cărei anturaj iezuiții s-ar fi întors la ei.
Ordinul iezuit a înregistrat progrese și mai mari în Polonia. Acolo, iezuiții înființaseră deja un colegiu în Braunsberg (în ceea ce era atunci Prusia, dependentă de Polonia) în 1569, fondat de episcopul de Ermland. Curând, au câștigat un punct de sprijin solid și în Pultusk, Posen, Riga și Vilna. Ulterior, ordinul și-a consolidat poziția în Polonia în principal prin patronajul prințului suedez, regele Sigismund. S-a răspândit rapid, a câștigat un prestigiu considerabil și a dobândit controlul complet asupra educației tinerei nobilimi, dobândind astfel o influență semnificativă asupra afacerilor statului.
De asemenea, sperau să se stabilească în Rusia la sfârșitul secolului al XVI-lea, când țarul Ivan al IV-lea a cerut Papei să medieze o pace cu Polonia. Papa l-a trimis apoi pe zelosul părinte Possevin să-i convingă pe ruși, care aderau la Biserica Ortodoxă Greacă, să recunoască Biserica Romano-Catolică. Dar a fost în zadar. Mai târziu, în 1605, când un impostor pe nume Otrepiev s-a dat drept țarul Demetrius, iezuiții din Polonia (în același scop) au fost implicați în aducerea lui pe tron cu sprijinul polonez; acest lucru a reușit, iar falsul Demetrius a înființat cu recunoștință un colegiu iezuit la Moscova. Cu toate acestea, când înșelăciunea a fost descoperită un an mai târziu și falsul Demetrius a fost ucis, iezuiții au trebuit și ei să părăsească Rusia. Dar nu și-au abandonat în niciun caz planurile pentru imperiu la acea vreme, ci au continuat să-și trimită emisarii secreți acolo. Așa s-a întâmplat ca Petru cel Mare, puternicul țar, să emită legea imperială în 1719: „Niciun iezuit nu își poate arăta fața în Rusia!”

Prinții germani au ascultat de atâtea ori cu preferință vocea Rusiei. Nu ar vrea și ei să audă și să ia în considerare următoarea voce a lui Petru cel Mare, care a spus, textual: „Știu că majoritatea iezuiților sunt foarte educați și că, din acest punct de vedere, ar putea fi de un folos excelent statelor; dar știu la fel de bine și că folosesc religia doar pentru avantajul lor personal; că această aparență exterioară de evlavie ascunde o ambiție imoderată și o dorință complicată de intrigă, al cărei unic scop este de a le spori averea și de a introduce sau consolida domnia Papei, sau mai degrabă a lor, în toate statele Europei; că școlile lor sunt doar un instrument al tiraniei, că sunt prea mari dușmani ai păcii pentru a spera că nu se vor amesteca în treburile regatului meu; Așadar, mă abțin de la a-i accepta, deoarece nu mă pot mira suficient că există încă curți în Europa ai căror ochi nu au fost deschiși asupra lor și a comportamentului lor înșelător.”

Capitolul VI

Ce le datorează Germania iezuiților?

S-a povestit deja cum iezuiții și-au stabilit reședințe permanente, au dobândit o putere considerabilă și au primit numeroase onoruri în Bavaria, Austria și de-a lungul Rinului și cum și-au folosit cu sârguință și abilitate influența la curte, în rândul nobilimii și în rândul poporului. Dar Bavaria, Austria și Renania nu erau suficient de mari pentru ei ca arene ale activității lor; doreau să conducă întreaga Germanie prin restaurarea catolicismului, în numele Papei și prin puterea superstiției. Două căi au condus la acest scop: viclenia și forța. Din păcate, diviziunile religioase dintre protestanți, fricțiunile dintre luterani și calviniști și gelozia prinților le-au facilitat eforturile de a semăna semințele discordiei. Sub diverse deghizări și nume false, s-au strecurat în curțile prinților protestanți, precum și în casele familiilor protestante, atât nobili, cât și umile, și și-au început încercările de convertire foarte discret și imperceptibil, prefăcându-se că acceptă credințele religioase pe care le întâlneau. Apoi, odată ce au câștigat încrederea protestanților, i-au atras treptat în tărâmul întunecat al misticismului prin artele lor. Și odată ce au reușit acest lucru, nu le-a mai fost greu să arate romano-catolicismul sedus drept steaua călăuzitoare a mântuirii în

rătăcirile lor nocturne. După ce i-au convertit în secret pe protestanți în acest fel, le-au permis de obicei (atât pentru propria lor siguranță, cât și pentru a-și spori în liniște puterea) să mențină public aparența protestantismului, fără a comite vreun păcat, și chiar să respecte formele exterioare ale cultului protestant. Da, le-au dovedit prin erori că o astfel de ipocrizie necesară, prin rezerva interioară, putea deveni o virtute. În acele state germane, însă, unde populația era formată parțial din catolici și parțial din protestanți, au inflamat fanatismul primilor, nu doar prin trucurile lor obișnuite - și anume, în spovedanie, de la amvon și prin exerciții spirituale - ci mai ales prezentând tuturor catolicilor căsătoriile cu protestanți (așa-numitele „căsătorii mixte”) ca un păcat de moarte prin care partenerul catolic ar atrage condamnarea veșnică. Astfel, cu politici cu adevărat diabolice, au distrus cele mai sacre și inocente revendicări ale naturii umane și, în același timp, au subminat securitatea statului, erodând două dintre pietrele sale de temelie: demnitatea și armonia vieții de familie. În cele din urmă, în acele țări germane unde catolicismul era religia dominantă, au introdus superstiția lor iezuită, au dezvoltat-o până la punctul absurdității totale, până la punctul idolatriei și i-au captivat atât de mult pe oamenii prinși în ea, încât mult timp au devenit incapabili să înțeleagă adevărul, exact ca cineva care...Cel care zăcuse mult timp într-o temniță întunecată, incapabil să suporte vederea bruscă a luminii, abia își putea mișca picioarele pentru a înainta și se agăța de mâna unui ghid. Superstiția răspândită de iezuiți a avut însă o altă consecință teribilă: imoralitatea. Iezuiții înșiși au dat acest exemplu și chiar l-au scuzat în ochii acelor prinți care se lăsau conduși de ei. Săraca patrie! Așa stăteau pe spatele tău oameni care nu

aveau patrie și nu puteau iubi pe nimeni, cu miere în gură și fiere în inimă. Așa nu era niciun prinț, niciun popor ferit de viclenia acestor străini și, vai, mulți oameni nici măcar de propriul lor prinț! Și totuși, o, săracă patrie, asta nu era tot ce trebuia să le datorezi iezuiților.

De asemenea, au căutat să-și atingă scopurile prin violență deschisă, bazându-se în principal pe casele domnitoare bavareze și austriece, care le erau necondiționat loiale. Își înființaseră școli în Tirol (la Innsbruck și Hall), la München (din 1559), la Dillingen (din 1563) și, în curând, și în Franconia și Șvabia. Aceste școli, ca noi centre de învățământ și piloni ai vechii credințe, au câștigat un prestigiu mare și mereu crescând în rândul prinților catolici, iar iezuiții, cu ambiția lor energică și persistentă caracteristică, au căutat să-și extindă influența și mai mult și, din păcate, au reușit. Sub domnia nobilului împărat german Maximilian al II-lea (din 1564 până în 1576), le-a devenit dificil să-și pună în aplicare planurile de Contrareformă, deoarece Maximilian al II-lea a menținut cu forță toleranța religioasă. Cu toate acestea, l-au dominat pe fiul slab al lui Maximilian, împăratul Rudolf al II-lea. Și când arhiducele Ferdinand de Stiria a devenit în sfârșit împăratul german Ferdinand al II-lea în 1619, a început epoca lor de aur - o epocă a fierului pentru patria lor! Ferdinand al II-lea și Maximilian al Bavariei au fost amândoi elevi iezuiți și au preluat de la profesorii lor în tinerețe principiile îngrozitoare „că nu trebuie să rămânem loial așa-zișilor eretici, că fiecare supus protestant este un rebel!” Din păcate, ei au urmat aceste principii. În 1609, Maximilian al Bavariei s-a plasat în fruntea prinților catolici germani, care au format o alianță, așa-numita Ligă, împotriva protestanților. Astfel, ura religioasă a crescut de ambele

părți; înarmate și sfidătoare, părțile s-au înfruntat; norii furtunoși ai unui război religios și civil s-au adunat monotoni și grei asupra Germaniei. În 1618, a izbucnit acest război. Stările protestante din Boemia nu și-au putut afirma drepturile legal consacrate în chestiuni religioase și, prin urmare, au luat lucrurile în propriile mâini. Înfuriați, i-au aruncat pe guvernatorii imperiali din Praga pe ferestrele castelului și i-au expulzat și i-au alungat pe iezuiți din Boemia ca dușmani ai Imperiului, ca încălcători ai Scrisorii Majestății și ca sursă a tuturor relelor. Același lucru s-a întâmplat în Moravia și Silezia. Acest act de violență a semnalat începutul Războiului de Treizeci de Ani. Aceasta a fost o ocazie binevenită pentru iezuiți de a-și exercita influența asupra lui Maximilian al Bavariei și a împăratului Ferdinand al II-lea, de a-i înfrunta cu îndrăzneală pe toți dușmanii lor și de a-și satisface în sfârșit setea de răzbunare. Cu sprijinul puternic al lui Maximilian al Bavariei, împăratul Ferdinand al II-lea a cucerit Regatul Boemiei în Bătălia de la Muntele Alb de lângă Praga (1620), l-a privat de libertatea religioasă și a comis un masacru teribil al tuturor celor care luaseră armele împotriva lui în apărarea drepturilor patriei lor. De asemenea, i-a repus curând pe iezuiți în funcție, triumfător.Le-a predat Universitatea din Praga și le-a dăruit o mare parte din moșiile care aparținuseră așa-numiților „rebeli” - adică celor care refuzau să-l recunoască drept rege; ba chiar le-a dat propriile sale moșii imperiale. Iezuiții, însă, au alimentat cu sârguință zelul religios al acestui împărat, care nu cunoștea o datorie mai înaltă decât să-i extermine pe „eretici” cu foc și sabie și care își punea mândria în a fi numit „fiu al Societății lui Isus”! Treizeci de ani de mizerie sunt acum gravați cu sânge în memoria sa și în numele iezuiților. Dar bătrânul

Dumnezeu nu și-a abandonat germanii și l-a chemat din îndepărtata Suedie pe piosul rege Gustavus Adolfus să apere libertatea religioasă. În jurul lui s-au adunat acum toți protestanții germani. Și când Gustavus Adolfus a căzut victorios pe câmpul de luptă de la Lützen în 1632, spiritul său a continuat să trăiască, mergând înaintea protestanților în luptă și strigându-le în mijlocul tunetului tunurilor: „O fortăreață puternică este Dumnezeul nostru!” Așa s-a întâmplat că iezuiții, în ciuda tuturor speranțelor lor de victorie, în toată aroganța lor, au fost totuși nevoiți să-și abandoneze planul mândru de a conduce întreaga Germanie; și nu s-au putut extinde dincolo de teritoriile pe care le făcuseră bastionele lor. Când Războiul de Treizeci de Ani s-a încheiat în cele din urmă în 1648 prin Pacea de la Westfalia, Papa Inocențiu al X-lea a blestemat acest tratat de pace, iar iezuiții s-au revoltat împotriva lui cu aceeași furie. De ce? Pentru că protestanților li s-au acordat drepturi egale cu catolicii în cadrul Sfântului Imperiu Roman.Acest proiect de pace și iezuiții s-au opus cu aceeași furie. De ce? Deoarece protestanții și catolicii erau tratați în mod egal în condițiile imperiului.Acest proiect de pace și iezuiții s-au opus cu aceeași furie. De ce? Deoarece protestanții și catolicii erau tratați în mod egal în condițiile imperiului.

Însă un iezuit se află acolo, demn de venerație și de neuitat pentru toate inimile germane, în mijlocul acelor vremuri de război, orori și intoleranță sângeroasă. Acest iezuit a fost Friedrich Spee (născut în 1595 în Kaiserswerth lângă Köln, decedat la Trier în 1635). Friedrich Spee (un om cu o frică autentică de Dumnezeu, totodată poet în limba germană, unic în acea epocă), Spee a fost primul care a combatut iluzia sinistră a vrăjitoriei prin tratatul său „cautio criminalis” (1631), o superstiție care, susținută de preoți

vicleni și judecători fără scrupule, infectase mințile oamenilor de rând ca o ciumă și a dus la uciderea judiciară a mii de victime nevinovate. A dovedi natura nebunească și blasfemică a acestei superstiții necesita mare curaj la acea vreme; căci oricine ar fi făcut-o risca să fie ars pe rug ca și complice. Friedrich Spee a deschis calea în Germania cu cartea sa despre rațiunea sănătoasă, o cale urmată de distinsul savant Thomasius (născut în 1655, decedat în 1728) și de alți câțiva oameni iluminați. Meritul filantropului Friedrich Spee a fost de o valoare mai mare pentru Germania decât toate lucrările colegilor săi călugări; cu adevărat, a fost într-adevăr „spre mai marea slavă a lui Dumnezeu", căci a fost o apărare a demnității umane.
De altfel, iezuiții din Germania nu s-au odihnit nici după încheierea Păcii de la Westfalia. În anii 1720 și 1730, au acționat ca spioni și călăi împotriva protestanților din Salzburg. Atrocități oribile au fost comise la instigarea lor. Copiii au fost smulși de lângă părinți, soții separați, bărbații și femeile, copiii și bătrânii torturați și uciși – pentru că refuzau să accepte credința catolică ca singura cale spre mântuire – aceasta a fost munca iezuiților. În acea vreme, nenumărați protestanți harnici și virtuoși au emigrat din Salzburg; Suedia, Olanda și în special Prusia i-au primit pe cei persecutați cu dragoste și bucurie. Efectele negative ale influenței iezuiților asupra protestanților, chiar și în 1752, sub nobila împărătească Maria Tereza, s-au resimțit deosebit de dureros în Carintia, Stiria și Austria Superioară; astfel, de exemplu, guvernul prusac a decretat... De exemplu, un brevet pentru Carintia, datat 18 octombrie 1752, autoriza misiuni religioase pentru eradicarea ereziei. Dacă un fermier murea, văduva sa, cu excepția cazului în care avea cea mai înaltă reputație de ortodoxie, urma să-și ia copiii

minori și să-i plaseze în locuri sigure. Protestanții din Carintia, Stiria și Austria Superioară erau chinuiți din cauza religiei lor cu închisoare, pedepse corporale, bătăi, confiscarea tuturor bunurilor lor și privarea de copii și soți. Li se refuza atât dreptul la cult privat, cât și dreptul de a emigra. Cu toate acestea, iezuiții nu puteau opera cu o asemenea violență deschisă peste tot în Germania. Cu atât mai zelos și periculos, ei și-au continuat așa-numitele convertiri în secret, stârnind ura între catolici și protestanți, și în ținuturile catolice germane, în special în Bavaria și Austria, unde aveau mai multă libertate, împiedicând și suprimând glasul adevărului, iluminarea oamenilor și progresul intelectual. Dar mai presus de toate, erau activi în părțile catolice ale Elveției, ținându-i pe nepoții acelor oameni îndrăzneți care odinioară apăraseră atât de glorios libertatea cu bunurile și viețile lor în robie intelectuală și amorțindu-i pe oamenii eroici într-o asemenea măsură încât era o rușine.

Capitolul VII

De la iezuiții din Spania și Portugalia și din misiunile lor din Asia și America.

În Spania și Portugalia, iezuiții aveau propria lor avere drept cel mai periculos dușman, deoarece o abuzau fără rușine sau remușcări. Cu toate acestea, abuzul pe care l-au făcut de averea lor le-a făcut mai puțin rău în Spania decât în Portugalia, parțial pentru că a provocat mai puțină indignare publică în prima țară și parțial pentru că în Portugalia au fost întotdeauna dușmani ai interesului național. În Spania, pe de altă parte, activitățile lor secrete au dispărut în acel mare mister care a învăluit întreaga Spanie de ochii restului lumii; tirania lor spirituală s-a contopit cu cea a regilor spanioli, ale căror interese iezuiții le-au susținut cu atâta zel peste tot. Dar tocmai așa-numitul interes spaniol (și anume, urmărirea de către Filip al II-lea a unei monarhii universale) a contribuit la distrugerea adevăratelor interese ale Spaniei. Comorile Spaniei, atât de abundente pe cât veneau din Lumea Nouă, au fost risipite; prosperitatea Spaniei a fost epuizată sub presiunea intoleranței; iar poporul spaniol, atât de nobil în caracter, atât de mare și glorios prin faima faptelor trecute, aproape că uitase sentimentul său național sub jugul clerului. Astfel, puterea spaniolă, care în momentul urcării pe tron a lui

Filip al II-lea fusese o teroare pentru toate statele europene, a stat de-a lungul timpului ca un cadavru regal în picioare, învăluit în purpuriu pentru ca culoarea morții să nu fie percepută, iar sub purpuriul ascunzător, călugării mișcau brațele rigide ale cadavrului pentru a-i da aparența de viață. Națiunea a rămas tăcută pentru că simțea mișcarea constantă și continuă a mașinii în fața căreia fusese înhățată atât de mult timp.

Situația era diferită în Portugalia, unde mașinațiunile iezuiților au ieșit la iveală mult mai clar. Aceasta a început imediat după moartea prietenului și patronului lor regal, Ioan al III-lea. L-au educat pe moștenitorul minor al tronului, Don Sebastian, au numit un preot din ordinul lor ca duhovnic al său și, prin urmare, au dobândit o asemenea influență încât au putut ocupa toate funcțiile de stat cu propriile lor funcții. În același timp, au insultat-o și au jignit-o pe Regina Mare, care urma să servească drept regentă, până când, în 1562, aceasta și-a cedat funcția cardinalului Infante Don Henry, un slab care a făcut tot ce doreau iezuiții. Când Don Sebastian a fost declarat major în 1568, domnia lor a depășit complet toate limitele; în interesul Spaniei și al Austriei, au împiedicat căsătoria lui Sebastian cu o prințesă franceză și, în cele din urmă, l-au instigat să poarte război împotriva maurilor în Africa, război în care tânărul prinț a pierit (1578). Bătrânul cardinal Don Henry a devenit apoi rege al Portugaliei. Dar Filip al II-lea al Spaniei hotărâse deja să ia în posesie acel pământ, iar iezuiții l-au susținut cu entuziasm în acest sens. Când Henric a murit în 1580, Filip al II-lea a cucerit Portugalia și, firește, iezuiții au câștigat din nou cea mai mare influență. Poporul a blestemat stăpânirea străină; dar furia lor a fost neputincioasă; iezuiții și Inchiziția spaniolă au stins spiritul național și, ca o

consecință a alianței cu Spania, măturată în războiul împotriva Țărilor de Jos, Portugalia a pierdut majoritatea posesiunilor sale din Indiile Orientale. Între timp, corupția morală a iezuiților din Portugalia a crescut și mai mult și a devenit curând evident că, încurajați de norocul lor, nu mai doreau să conducă doar sub protecția intereselor spaniole, ci independent asupra portughezilor. Acesta a fost cazul în special în timpul domniei lui Filip al IV-lea (1621–1665). Au reușit să pună un om care avea doi iezuiți ca frați în fruntea Inchiziției pentru Portugalia. Cea mai tristă consecință pe care a avut-o acest eveniment pentru literatura națională și, prin urmare, și pentru spiritul național al Portugaliei a fost introducerea cenzurii romano-papale, sub controlul teribil al curții Inchiziției.

Între timp, presiunea insuportabilă exercitată asupra Portugaliei de către administrația spaniolă prin impozite și arbitrar birocratic a reînviat în mod natural sentimentul național și a dat naștere unei mișcări de rezistență care a rupt în cele din urmă dominația străină. În 1640, ducele Ioan din vechea Casă de Braganza a fost proclamat rege, iar în 1641 Stările Regatului l-au declarat Ioan al IV-lea, conducătorul de drept al Portugaliei. Iezuiții au acceptat circumstanțele, i-au urat noului monarh succes la urcarea sa pe tron și i-au câștigat foarte repede încrederea deplină și absolută. El chiar și l-a încredințat pe fiul său, Theodos, în grija lor pentru educația sa, pe care au crescut-o strict conform principiilor lor; cu toate acestea, prințul a murit. După moartea regelui Ioan al IV-lea (1656), văduva sa, Louise, care acționa ca regentă pentru fiul ei minor, Afonso al VI-lea, s-a predat complet influenței iezuiților. Când Afonso al VI-lea, un tânăr grosolan și imoral, a preluat puterea în 1662, iezuiții și-au dat seama că domnia lor ar

trebui să se încheie dacă acesta rămânea pe tron, deoarece îi ura. Prin urmare, s-au alăturat unei conspirații a fratelui său ambițios, Don Pedro, și a miresei sale, Prințesa de Nemours, pentru a-l detrona pe Afonso. Complotul a reușit. Afonso al VI-lea a fost închis în palatul său în 1667, iar Don Pedro a devenit regent și, din 1683, rege al Portugaliei. Firește, el și-a favorizat aliații, iezuiții, cu înalte funcții în stat. Și într-adevăr, și-au justificat această încredere prin perspicacitatea lor politică, orchestrând o speculație financiară în 1673 care a dus la eliberarea evreilor de cruda persecuție a Inchiziției în schimbul unor sume mari de bani. Aceste fonduri au permis apoi Portugaliei să acopere costurile recuceririi coloniilor sale din cele două Americi. Posesiunile Portugaliei în Brazilia se extindeau acum până la râul Plata. Iezuiții, însă, au folosit această oportunitate pentru a-și extinde semnificativ și misiunile.

Acesta este locul potrivit pentru a povesti despre misiunile iezuiților în alte părți ale lumii.

După cum s-a relatat deja în capitolul al doilea, Francisc Xavier, plin de un entuziasm nobil, a deschis calea pentru răspândirea creștinismului în îndepărtatele colțuri ale Asiei, în special în Japonia. Colegii săi iezuiți i-au urmat neobosit exemplul sublim și, în curând, întreaga Europă s-a minunat de rapoartele iezuiților din Asia, care detaliau câte suflete erau câștigate la creștinism în fiecare an prin eforturile lor. Desigur, iezuiții și-au urmărit și propriile scopuri egoiste cu aceste convertiri, și anume extinderea comerțului și a puterii lor; într-adevăr, în această demers pios, nu au tolerat nicio interferență din partea altor ordine religioase - tocmai din cauza motivelor lor lumești ascunse. Cu toate acestea, obiectivul principal, și anume răspândirea conceptelor religioase creștine, rămâne un mare merit care

nu poate fi niciodată negat ordinului iezuit. Iezuiții au procedat, în general, cu cel mai mare respect pentru conceptele, obiceiurile și tradițiile religioase locale; acest lucru le-a fost adesea reproșat. Însă primii răspânditori ai creștinismului în Germania au procedat în același mod și, cu siguranță, această abordare a fost mult mai înțeleaptă și mai avantajoasă pentru o stabilire mai profundă a creștinismului în Asia decât dacă iezuiții ar fi introdus creștinismul prin forță, așa cum au făcut atât de des dominicanii, de exemplu. Între timp, interesele comerciale portugheze erau prea strâns legate de convertirile iezuite din China pentru ca olandezii, odată ce și ei au găsit o rută comercială către Japonia, să stea cu ochii în patru. Gelozia acestora din urmă a dat prima lovitură comerțului portughez și misiunilor iezuite din Japonia. Și în prima jumătate a secolului al XVII-lea, a izbucnit o persecuție generală a creștinilor în Japonia, timp în care nenumărați noi convertiți și-au pecetluit loialitatea față de credința lui Isus cu o statornicie incredibilă prin tortură și martiriu.

Părintele Matthew Ricci (din 1581 încoace) a jucat un rol deosebit de important în răspândirea creștinismului în China. Erudiția sa, precum și cea a colegilor săi iezuiți, au adus ordinului un mare prestigiu în China; Părintele Ricci a murit în 1619, faimos și jelit pe scară largă. Cinci ani mai târziu, creștinii din China au suferit persecuții severe; cu toate acestea, puterea iezuiților de acolo a atins noi culmi în jurul mijlocului secolului al XVII-lea, în principal datorită realizărilor științifice ale iezuitului Adam Schall, un matematician remarcabil. Multă vreme, Europa a datorat cele mai importante informații științifice despre acest imperiu remarcabil din estul îndepărtat al Asiei rapoartelor iezuiților (așa cum am menționat deja), merite care

depășesc cu mult orice erori pe care le-au comis ei înșiși acolo. Mai mult, datorită iezuiților, un nucleu de creștinism a fost întotdeauna păstrat acolo, în ciuda tuturor vicisitudinilor timpurilor ulterioare.

În America de Sud, mai exact pe teritoriul spaniol Paraguay, iezuiții și-au întemeiat propriul regat. Au ajuns prima dată în regiune în 1586 pentru a predica creștinismul populației indigene. Cu toate acestea, eforturile lor au fost în mare măsură zădărnicite de faptul că spaniolii, care își stabiliseră așezările acolo, îi tratau pe băștinași ca pe sclavi și, prin arbitrar brutal, i-au făcut să urască credința creștină pe care o mărturiseau și pe care încercau să le-o impună. Când iezuiții și-au dat seama de acest lucru, și-au prezentat deschis cazul regelui Spaniei și au propus ca guvernatorii spanioli să fie desființați și ca ei - iezuiții - să fie autorizați să locuiască acolo permanent și să supravegheze populația indigenă pe care urma să o convertească, astfel încât să poată trăi în pace și armonie, precum primii creștini; regele Spaniei, însă, avea să rămână întotdeauna stăpânul lor. Regele Filip al III-lea a aprobat acest plan, iar misionarii iezuiți s-au apucat curând de treabă. Cu dragoste și blândețe, au câștigat inimile sălbatice ale băștinașilor, i-au convertit la credința creștină și le-au insuflat un simț al civilizației și al interacțiunii sociale. I-au învățat să construiască case, să înțeleagă legea și să respecte legea; Le-au adus toate binecuvântările culturii, artelor și științelor europene; au devenit prietenii și binefăcătorii lor; au fondat un stat liber al cărui cap invizibil era însuși Dumnezeu. Dar, mult prea curând, această relație pur umană dintre iezuiți și fiii lor spirituali a degenerat; nu au putut rezista tentațiilor setei de putere și au exploatat stima înaltă pe care locuitorii Paraguayului o aveau în beneficiul lumesc al ordinului.

Astfel, au stabilit un sistem în care nimeni nu deținea proprietate privată; toate roadele muncii lor erau depozitate în depozite mari, din care iezuiții distribuiau fiecărui individ ceea ce avea nevoie pentru hrană. De altfel, au acumulat sume enorme din plantații, în special din așa-numita „iarbă a Paraguayului" (o plantă medicinală), pe care au transformat-o într-o marfă profitabilă. Santa Fe, Buenos Aires și Tukuman erau principalele centre ale comerțului lor în Paraguay. Geloși pe stăpânirea lor, au izolat-o strict și cu grijă de vederea oricărui străin, în special a tuturor spaniolilor, interzicând orice contact între supușii lor și aceștia. Au împiedicat chiar și introducerea limbii spaniole și au păstrat cu grijă limba maternă, guareni. Mai mult, au antrenat poporul în mânuirea armelor încă din tinerețe și au ținut toate intrările țării bine fortificate împotriva tuturor atacurilor. Pe scurt, au demonstrat în guvernarea micului lor regat din Paraguay o politică de o asemenea perfecțiune pe care puțini monarhi o pot egala. Ca să fim corecți,că nu uitau un punct important pe care se baza toată fericirea supușilor lor: moralitatea. Prin influența sublimă a religiei, ei se asigurau că armonia, castitatea și cumpătarea rămâneau principalele virtuți în statul lor. Astfel, timp de mulți ani, acest tărâm iezuit a existat ca o mică lume necunoscută, strict închisă și bine apărată, ca una dintre cele mai fertile surse de fonduri din care ordinul primea numeroasele resurse de care avea nevoie în Europa pentru a mitui un ministru sau o amantă în beneficiul societății, pentru a realiza convertirea oamenilor influenți prin intermediul agenților săi, pentru a-și plăti spionii, pentru a-și ajuta membrii asediați și pentru a menține toată acea splendoare exterioară cu care orbia și amorțea constant imaginația. În plus, iezuiții dețineau și o

putere extinsă în provinciile portugheze Brazilia și Maragnon.

Capitolul VIII

Despre suprimarea ordinului iezuit.

Reputația întreprinderilor comerciale ale Ordinului și imensa bogăție au stârnit gelozie împotriva acestuia în secolul al XVIII-lea, iar puterea nemărginită pe care o dobândise, dar cu atât mai mult modul în care o folosea, au dat naștere în cele din urmă unui resentiment care a erupt cu atât mai pasional cu cât fusese suprimată mai mult timp. Libertatea individului, precum și demnitatea naturii umane în general, măreția regilor și dezvoltarea națiunilor, amenințate timp de două secole de mândru Ordin sau ținute într-o robie rușinoasă, cereau dreptate. Secolul al XVIII-lea a eliberat-o și, prin furtuni și vijeli, a ținut o judecată teribilă. Cele mai strălucite minți ale diferitelor națiuni, în special Franța și Germania, au subminat fundațiile tiraniei religioase prin puterea presei; filosofia a ajutat cu lopata ascuțită a îndoielii; umorul și satira au deschis și ochii unora dintre clasele inferioare. Sălbatic și neîmblânzit, vitalitatea sa sănătoasă a izbucnit ca un leu din închisoarea sa, insațiabil pentru compensarea tuturor rușinilor și nedreptăților. Dar, în realitate, doar politica s-a dovedit decisivă în secolul absolutismului.

Prima lovitură dată ordinului mândru a venit de la Roma. Papalitatea nu mai putea rămâne în întuneric cu privire la

poziția ordinului; era convinsă că ordinul încetase de mult să-i fie protector și devenise conducătorul. Papa Benedict al XIV-lea a hotărât apoi să limiteze puterea iezuiților, limitând-o la limitele pe care le depășise cu atâta mândrie. Aceasta a fost o sarcină dificilă, care necesita la fel de multă înțelepciune pe cât de multă tărie de caracter. Benedict al XIV-lea a început-o în 1741, emitând o bulă care interzicea tuturor clericilor, fără excepție, să se angajeze în orice fel de activitate comercială. Aceasta era îndreptată în special către iezuiți. Nu li se mai permitea să desfășoare nici măcar acele întreprinderi comerciale pe care laicii le înființaseră și le lăsaseră moștenire sau le dăruiseră, nici nicio tranzacție comercială care implica produsele posesiunilor lor, nici în nume propriu, nici în numele rudelor lor laice, care erau responsabile față de ei. În același an, Benedict al XIV-lea a emis o altă bulă care interzicea iezuiților - sub pedeapsa excomunicării - să-i înrobească și să-i trateze pe nativii americani ca atare; regele Ioan al V-lea și episcopii Portugaliei urmau să asigure aplicarea acestor măsuri. Iezuiții li s-au opus vehement până la moartea regelui bigot (1750).

Când fiul său, Joseph Emmanuel, a urcat pe tron, un om cu daruri excepționale și un caracter statornic, Joseph von Carvalho, marchiz de Pombal, a preluat conducerea Portugaliei. Pombal considera starea lamentabilă a Portugaliei ca o consecință a conducerii iezuite și era convins că îmbunătățirile treptate ar fi fără rod și că doar o revizuire completă a sistemului ar aduce o nouă dezvoltare a statului, prosperitate națională și spirit național. Prin urmare, a recurs la măsuri drastice. Inevitabil, au apărut unele nedreptăți, și cu atât mai mult ura față de iezuiții vizați, a căror influență la curtea regală era încă

considerabilă. În mod firesc, aceștia au exploatat la maximum această influență pentru a-și salva existența amenințată. Pombal și-a început reformele cu educația; a chemat profesori străini la Universitatea din Coimbra, a înființat noi școli și a eliminat puterea clerului de a cenzura cărți. Iezuiții au urmat toate aceste măsuri cu o furie tăcută. Curând, însă, a apărut o oportunitate pentru un conflict deschis cu iezuiții. Situația se prezenta astfel: Spania și Portugalia se certau pentru posesia coloniei San Sagramendo din America de Sud și, în cele din urmă (în 1750), pentru a soluționa această dispută, au încheiat un tratat prin care Portugalia ceda colonia Spaniei în schimbul unei părți din Paraguay, care era condus de iezuiți. Iezuiții au refuzat vehement să cedeze teritoriul coroanei, l-au plasat într-o poziție defensivă și și-au chemat poporul la arme. A izbucnit războiul, iar băștinașii au opus o rezistență aprigă armatelor combinate ale Spaniei și Portugaliei până în 1758, când tratatul în sine a fost în cele din urmă anulat în 1761. Acest eveniment i-a dat ministrului de stat, Pombal, mână liberă să-și pună în aplicare planurile îndrăznețe împotriva iezuiților, care își mobilizaseră deja toată influența pentru a-l înlătura. În 1757, Pombal a obținut un ordin de la rege prin care iezuiții trebuiau să părăsească palatul regal și să renunțe la toate funcțiile lor de confesori și învățători. În același timp, Papa a fost îndemnat să curețe ordinul iezuit de toate abuzurile sale și să-l restabilească la vechile sale granițe. Benedict al XIV-lea l-a trimis apoi pe cardinalul Saldanha în Portugalia cu puteri depline; cardinalul a investigat ordinul și le-a interzis membrilor săi orice comerț, în timp ce Patriarhul Portugaliei le-a interzis strict să predice și să asculte spovedanii în dieceza sa. În același an, a avut loc o tentativă de asasinat împotriva

regelui în timp ce naviga noaptea. Acest eveniment a fost factorul decisiv. Pombal, care îi suspecta pe iezuiți de implicare în tentativa de asasinat, a convocat un tribunal extraordinar.Și în 1759, a declarat mulți nobili vinovați de crimă, iar iezuiții, pe baza unor prezumții legale, ca instigatori și complici. Nobilii au fost executați, numeroși iezuiți, inclusiv părinții Malagrida, Souza și Mathos, au fost închiși până când noul Papă Clement al XIII-lea (succesorul lui Benedict al XIV-lea) avea să le decidă soarta, iar întregul ordin a fost suprimat în Portugalia pe 3 septembrie 1759. Proprietățile sale au fost confiscate, iar toți membrii (cu excepția prizonierilor) au fost duși cu corabia în Italia. Deși Papa Clement al XI-lea, prieten al iezuiților și aflat sub influența generalului lor Lorenzo Ricci, s-a îndurerat de deținuți, eforturile sale au fost în zadar. Curtea portugheză s-a înstrăinat de Papă din această cauză. Dar Pombal l-a predat pe părintele Malagrida, un bătrân de 74 de ani și cu siguranță doar un fanatic deranjat mintal, nu un criminal pentru stat, tribunalului ecleziastic al Inchiziției, care l-a condamnat la moarte prin ardere pe rug ca eretic. Această sentință a fost executată în 1761. Dintre ceilalți iezuiți închiși, unii au murit în închisoare, alții au fost duși în Italia, iar alții au fost eliberați după moartea regelui. A fost cu siguranță o soartă grea pe care atâția membri ai Societății lui Isus, dintre care unii erau cu siguranță nevinovați, au trebuit să o facă pentru a ispăși greșelile predecesorilor și ale fraților lor încă în viață!

Curând, Franța a urmat exemplul Portugaliei. Acolo, controversa privind jansenismul, pe care iezuiții înșiși o instigaseră și o alimentaseră cu atâta pasiune, a devenit principala cauză a căderii lor. Parlamentul era jansenist și nu mai tolera ordinul iezuit, în virtutea principiilor sale și a

puterii pe care o dobândise efectiv, formând un stat în stat. În același timp, ordinul, în principal datorită atacurilor neîncetate ale scriitorilor spirituali, a scăzut tot mai mult în opinia publică. În aceste circumstanțe, a fost intentat un proces împotriva ordinului, care a dus în cele din urmă la căderea sa în Franța. Un iezuit, părintele La Valette, în calitate de șef al misiunii din Indiile de Vest, înființase depozite și fabrici mari pe insula Martinica, proprietate a coroanei franceze, și câștigase sume enorme pentru ordin prin speculații cu africani înrobiți și bunuri coloniale. El a menținut o relație de afaceri regulată cu o casă de comerț din Marsilia și a emis acesteia cambii în valoare de un milion și jumătate de livre, pe care casa le-a acceptat în așteptarea a două încărcături de nave în valoare de două milioane de livre trimise de părintele La Valette. În acea perioadă, Franța și Anglia erau în război, iar englezii au interceptat acele nave. Acest lucru a adus casa de comerț din Marsilia în pragul falimentului și a cerut despăgubiri ordinului iezuit. Ordinul, însă, a declarat fără echivoc: „Nu este vinovat; căci, dacă părintele La Valette s-a ocupat de comerț, a fost o încălcare criminală a legilor ordinului, iar treaba preotului nu era absolut deloc treaba ordinului.” Problema a ajuns în instanță; aceasta a cerut constituțiile la care Ordinul a făcut apel și apoi a declarat: „Acestea nu au nicio valabilitate în materie juridică, iar Ordinul este obligat să plătească suma, deoarece niciun iezuit individual, ca atare, nu poate deține proprietate, ci mai degrabă toate bunurile indivizilor constituie doar activele întregului Ordin.” Întrucât constituțiile Ordinului au fost dezvăluite cu această ocazie, Parlamentul a putut acum să demonstreze pericolul pe care Ordinul îl reprezenta pentru stat. Prin urmare, a declarat (în 1761) toate privilegiile acordate

Ordinului de către Papi ca fiind abuzuri; În plus, a ars public de către călău un număr mare de scrieri iezuite (care fuseseră tipărite cu aprobarea superiorilor și justificau regicidul, sedițiunea și alte crime); și, în cele din urmă, a publicat un extras din doctrine dăunătoare extrase din scrierile iezuite. Această acțiune a Parlamentului a fost susținută de ministrul de atunci, Ducele de Choiseul, Regele Ludovic al XV-lea. Cu toate acestea, fiind aproape complet amorțit de excese rușinoase, a fost mulțumit când a fost asigurat că ordinul va fi doar îmbunătățit.Ordinului i s-a prezentat într-adevăr propunerea ca un francez de origine să fie numit Vicar General peste toți iezuiții din Franța. Cu toate acestea, când Superiorul General, Lorenz Ricci, a aflat despre această propunere, el a declarat: „Nu pot permite o astfel de modificare a constituției ordinului. Iezuiții trebuie fie să rămână așa cum sunt, fie să înceteze să existe.” Cu adevărat adevărat și pentru totdeauna! Oh, dacă fiecare stat ar lua în considerare acest lucru astăzi! Cu aceste cuvinte, generalul neînduplecat pronunțase o judecată asupra ordinului în sine. Pe 6 august 1762, Parlamentul a adoptat un decret: „Societatea lui Isus este, ca o amenințare la adresa statului, abolită în Franța”. Cu toate acestea, membrilor li s-a permis să dețină parohii și să posede beneficii, adică cu condiția să depună un jurământ prin care renunță la orice asociere cu ordinul. Nu au făcut acest lucru; prin urmare, în 1764, Parlamentul le-a ordonat să părăsească teritoriul francez în termen de patru săptămâni. Regele a confirmat abolirea ordinului, dar le-a permis foștilor membri să rămână în Franța, cu condiția să respecte cu strictețe legile statului.

Acum, Papa Clement al XIII-lea a încercat în zadar să sprijine și să salveze ordinul. După suprimarea sa în Franța,

a emis o bulă în care i-a confirmat solemn existența. Cu toate acestea, atât Parlamentul francez, cât și Republica Veneția au interzis introducerea și promulgarea acestei bule, iar efortul uman nu a mai putut împiedica prăbușirea acestei instituții monstruoase, care a fost pusă în genunchi de răzbunarea umanității nedreptățite și de propria sa vină.
Acest lucru a fost cel mai evident în Spania, unde puterea iezuiților părea de nezdruncinat chiar și după expulzarea lor din Portugalia, deoarece atât regele Ferdinand al VI-lea, cât și succesorul său, Carol al III-lea, precum și poporul și nobilimea le erau devotați. Apoi, în 1766, poporul din Madrid s-a revoltat, iar regele a aflat că iezuiții au instigat-o și l-a declarat bastard care a pierdut tronul. Ministrul său, contele de Aranda, l-a îndemnat insistent să urmeze exemplul Portugaliei și Franței și să-i expulzeze pe iezuiți, considerându-i o amenințare la adresa statului, din toate părțile monarhiei spaniole. Regele și-a dat consimțământul. Executarea expulzării a fost ținută strict secretă. Și iată că, dintr-o dată, într-o singură noapte (din 2 spre 3 aprilie 1767), toate clădirile iezuiților din Spania au fost înconjurate de soldați, toți frații (și erau în jur de 7.000 în Spania) au fost luați prizonieri și duși în orașele portuare, unde au fost îmbarcați pe nave care se îndreptau spre Italia. Același lucru s-a întâmplat și în posesiunile spaniole din America. Proprietățile le-au fost confiscate, dar fiecare iezuit nativ a primit o bursă anuală, deși o pedeapsă severă îi aștepta dacă se întorceau în Spania. Puterea și influența lor nu le mai erau de niciun folos acum. Mâna lui Dumnezeu a fost cea care a întors mâinile celor aflați la putere împotriva lor. Iezuiții exilați au trebuit să rămână pe nave mult timp, deoarece Papa a refuzat inițial să-i primească în Statele Papale; mult timp, nefericiții oameni nu au avut un adăpost

unde să-și odihnească capetele. În cele din urmă, li s-a permis să debarce pe insula Corsica, iar mai târziu Papa i-a admis în Statele Papale. Dar Roma abia a putut găzdui numărul lor mare. În noiembrie același an, 1767, iezuiții au fost, de asemenea, expulzați din Regatul Napoli și duși în Statele Papale. Aceeași soartă i-a avut în Malta și (1768) în Parma.

Dar cea mai grea lovitură abia urma. Prietenul și protectorul lor, Papa Clement al XIII-lea, a murit subit în 1769, cu o zi înainte de 3 februarie, data pentru care programase un consistoriu secret pentru a se conforma cererilor unanime ale instanțelor privind suprimarea ordinului iezuit. Prin influența acelor instanțe care urmăreau dispariția completă a ordinului, cardinalul Ganganelli a fost ales papă. A luat numele de Clement al XIV-lea și timp de câțiva ani a încercat cu zel sincer să reformeze fundamental ordinul pentru a preveni dispariția acestuia. A fost în zadar; nici măcar Clement al XIV-lea nu a putut opri spiritul epocii care cerea dreptate. Pe 21 iulie 1773, a emis o bulă care începea cu cuvintele „Dominus ac redemptor noster”, în care dizolva întregul Ordin ca corporație și îl distrugea pentru totdeauna, într-un moment în care acesta număra peste 22.000 de membri! În această bulă, Papa a afirmat, printre altele, că multe măsuri și precauții luate pentru îmbunătățirea Ordinului nu au produs aproape niciun efect sau putere de a elimina și risipi diversele tulburări, neliniști și plângeri împotriva acestuia; că ceea ce făcuseră predecesorii săi în această privință — Urban al VIII-lea, Clement al IX-lea, al X-lea, al XI-lea și al XII-lea, Alexandru al VII-lea și al VIII-lea și Inocențiu al X-lea, al XI-lea și al XII-lea — fusese fără rod. și al XI-lea, și Benedict al XIV-lea, care au căutat să stabilească mult dorita pace în Biserică și au emis

mai multe decrete extrem de salutare, atât privind interzicerea afacerilor lumești întreprinse de Societate — nu numai în timpul misiunilor, ci și în afara lor — cât și privind asocierile și disputele sale foarte grave cu ordinarii locali (episcopii), ordinele religioase regulate, fundațiile pioase și organismele de tot felul situate în Europa, Asia și America, care puneau în grav pericol mântuirea sufletelor și față de care popoarele și-au exprimat cu voce tare uimirea; căci au tolerat și interpretarea și practica obiceiurilor păgâne practicate în anumite regiuni, abolind în același timp pe cele acceptate de Biserica universală; s-au lăsat supuși practicii și interpretării sentimentelor pe care Scaunul Apostolic le-a declarat, pe bună dreptate, rușinoase și vădit dăunătoare ordinii mai bune a moravurilor. În cele din urmă, au greșit în alte chestiuni nu mai puțin importante și în chestiuni destinate în primul rând păstrării purității doctrinei creștine, din care au apărut o multitudine de dezavantaje și dificultăți atât în timpul prezent, cât și în timpul trecut, și într-adevăr, numai din astfel de lucruri au izvorât tulburările și tumultul din țările catolice și persecuțiile Bisericii în mai multe provincii ale Asiei și Europei.Văzând (bula continuă) că Societatea lui Isus nu poate oferi nici roade suficiente și sănătoase, nici marile avantaje pentru care a fost confirmată și înzestrată cu atâtea privilegii și că, chiar dacă persistă, este extraordinar de dificil, dacă nu chiar complet imposibil, să se stabilească o pace adevărată și durabilă pentru Biserică, – Prin prezenta, desființăm și suprimăm Societatea menționată. O deposedăm de orice funcție, serviciu și administrație. O privăm de casele, școlile, colegiile, spitalele și proprietățile sale, oriunde s-ar afla acestea, în orice provincie sau în orice regat ar aparține. Îi retragem toate statutele, obiceiurile,

decretele, obiceiurile și ordonanțele, indiferent dacă i-au fost acordate prin jurământ, aprobare apostolică sau altfel, precum și orice autorizație, oricare ar fi numele lor... Prin urmare, declarăm abolită pentru totdeauna și stinsă orice putere a Generalului, a Provincialilor, a Vizitatorilor și a tuturor celorlalți superiori ai Societății menționate, atât spirituale, cât și seculare. Transferăm jurisdicția sa fără distincție Ordinariilor locali... și prin prezenta interzicem oricui să fie admis sau promovat în Societatea menționată la noviciat sau grade superioare; Poruncim ca cei care au fost deja admiși să nu poată face jurăminte simple sau solemne, sub pedeapsa nulității admiterii și a jurămintelor și sub pedepse speciale suplimentare; etc... Îi îndemnăm (concluzie) pe toți prinții creștini să asigure efectul deplin al prezentului decret prin aplicarea puterii și autorității care le-au fost acordate de Dumnezeu; ...Îi îndemnăm pe toți creștinii ca dragostea reciprocă, atotcuprinzătoare, să fie singura lor datorie; să urască conflictul și discordia, plângerile și resentimentele și tot ceea ce dușmanul ereditar al omenirii a născocit pentru a tulbura Biserica și a pune obstacole în calea fericirii veșnice a credincioșilor, sub falsul pretext al doctrinei sau chiar al perfecțiunii creștine... Aceste scrisori ale noastre, indiferent de pretextul sau pretenția folosită în formă sau lege, nu vor fi nici investigate, nici contestate, nici slăbite în vigoare, nici retrase... dar prezentul decret va rămâne de acum înainte întotdeauna în vigoare și cu efect constant. — Pe 16 august, această bulă a fost anunțată iezuiților din Roma, iar generalul Ricci, împreună cu asistenții săi și alți câțiva membri ai ordinului, a fost ulterior luat prizonier la Castelul Sant'Angelo. Acolo, pe 24 noiembrie 1775, Lorenz Ricci a murit la fel de neînduplecat pe cât trăise cu statornicie

pentru ordin. Cu puțin peste un an înaintea lui, murise Clement al XIV-lea; întreaga lume credea că iezuiții îl otrăviseră din răzbunare.El însuși credea asta; căci chiar în timp ce semna bula papală de anulare, a spus: „Aici îmi scriu propria condamnare la moarte”. În două memorandumuri scrise de iezuiți, Clement al XIV-lea a fost numit „blasfemiator, eretic, jansenist, lider bisericesc care intrase ilegal în papalitate prin simonie”, iar decretul de anulare a fost numit „un act direct contrar Evangheliei, o erezie formală, un păcat împotriva tuturor, chiar și a legilor naturale”.

Astfel, după 233 de ani de când un papă (Paul al III-lea) l-a confirmat solemn în presupusa sa calitate de „vicar infailibil al lui Isus Hristos”, ordinul a fost dizolvat încă o dată de un papă - adică, în virtutea aceleiași iluminări divine, în virtutea aceleiași „inerența”. Cum pot fi reconciliate aceste două infailibilități? Fie ce-o fi, ordinul iezuit încetase acum legal să existe în virtutea acelei bulele și era, de asemenea, suprimat în țările catolice germane. Acesta era și cazul în Bavaria, unde se considerase invincibil. La fel și în monarhia austriacă. Multă vreme, înălțata împărătească Maria Tereza, cu o profundă evlavie, s-a opus tuturor propunerilor conexe ale marelui său om de stat Kaunitz; multă vreme, ea a răspuns la toate problemele politice importante pe care i le-a prezentat doar cu lacrimi. A decis să facă acest pas important, mânată de o indignare dreaptă, doar după ce contele von Wilczek (trimisul ei la Roma) i-a repetat cuvintele pe care le rostise sub pecetea mărturisirii confesorului ei, părintele iezuit Parhamer, cu privire la împărțirea Poloniei. Iezuitul îi transmisese, de fapt, aceste cuvinte generalului din Roma. Atunci împărăteasa a semnat decretul de suprimare a ordinului. Așa relatează o sursă. O

alta relatează că însuși Papa i-a spus împărătesei că rezistența ei încăpățânată față de Biserică, înzestrată cu autoritate divină, îi împovăra conștiința. La aceasta, ea a răspuns că va permite executarea bulei papale doar pentru că Papa considera necesară suprimarea ordinului, ca fiică credincioasă a Bisericii. Oricare ar fi relatarea adevărată, suprimarea a fost efectuată la Viena pe 14 septembrie 1773. Modul în care marele fiu al Mariei Tereza, împăratul Iosif al II-lea, îi considera pe iezuiți este ilustrat de următoarele scrisori pe care le-a scris lui Choiseul și Aranda. În 1770, i-a scris lui Choiseul despre iezuiți: „Îi cunosc pe acești oameni la fel de bine ca oricine, cunosc toate planurile pe care le-au pus în aplicare, eforturile lor de a răspândi întunericul pe pământ și de a conduce și a deruta Europa de la Capul Finisterre până la Marea Nordului. În Germania erau mandarini, în Franța academicieni, curteni și duhovnici, în Spania și Portugalia marii națiunii, în Paraguay regi. Dacă stră-unchiul meu Iosif I nu ar fi devenit împărat, noi, în Germania, probabil am fi fost martorii Malagridas, Aveiros și ai unei tentative de regicid.” Îi cunoștea perfect însă, iar când Sinedriul [de fapt, Înaltul Consiliu al Evreilor din epoca romană] al Ordinului l-a suspectat odată pe duhovnicul său de incoruptibilitate și că acest om arăta mai multă loialitate față de Împărat decât față de Vatican, a fost chemat la Roma. El a prevăzut întreaga sa soartă crudă dacă ar fi trebuit să meargă acolo și l-a implorat pe Împărat să...să împiedice acest lucru. În zadar a fost tot ce a făcut monarhul pentru a împiedica acest pas. Chiar și nunțiul, în numele curții sale, a cerut înlăturarea sa. Înfuriat de acest despotism al Romei, împăratul a declarat că, dacă acest preot trebuia absolut să meargă la Roma, nu ar trebui să călătorească acolo fără un anturaj numeros și că toți iezuiții din ținuturile austriece ar

trebui să-l însoțească, dintre care nu intenționa să-l mai vadă pe niciunul. Acest răspuns neașteptat și extraordinar de decisiv din partea împăratului, în acele vremuri, i-a făcut pe iezuiți să abandoneze planul lor... „Și lui Aranda, Iosif al II-lea i-a scris în 1773, la scurt timp după suprimarea ordinului, printre altele: „Chiar înainte ca iezuiții să devină cunoscuți în Germania, religia era o doctrină a fericirii pentru popoare; Au transformat-o într-o imagine scandaloasă, au degradat-o în obiectul ambiției lor și în acoperirea planurilor lor..... Dacă aș fi capabil de vreo ură, ar trebui să urăsc acea rasă de oameni care persecută un Fénelon [F. – Cleric francez iluminist, † 1715] și care a produs bula In Coena Domini, care generează atâta dispreț față de Roma – – – –« Doar Frederic cel Mare, regele Prusiei, a refuzat să recunoască bula de anulare a Papei în părțile catolice ale statului său, pe care, ca protestant, nu-l putea considera capul creștinătății; Frederic cel Mare nu a vrut să-i excludă pe iezuiți de la toleranța pe care o garantase tuturor supușilor săi cu cuvântul său regal. Cu toate acestea, acest monarh înțelept și-a dat seama curând cât de puțin meritau iezuiții o astfel de grație, ba chiar orice protecție legală, ei înșiși care nu recunoșteau alte drepturi decât ale lor, niciun drept al statelor, al popoarelor, al regilor, al umanității. Curând (în 1776), Frederic cel Mare s-a simțit obligat să le ordone iezuiților să renunțe la obiceiurile lor religioase. Aceștia au fost numiți apoi preoți ai institutului școlar regal, până când, în cele din urmă, regele Frederic William al II-lea a revocat această denumire și a transferat proprietatea iezuitului către universitățile din Halle și Frankfurt an der Oder.Religia a fost o doctrină a fericirii pentru națiuni; au transformat-o într-o imagine scandaloasă, au degradat-o în obiectul ambiției lor și în

masca planurilor lor..... Dacă aș fi capabil de vreo ură, ar trebui să urăsc acel tip de om care persecută un Fénelon. – Cleric francez iluminist, † 1715] și care a produs bula In Coena Domini, care generează atâta dispreț pentru Roma ————" Doar Frederic cel Mare, regele Prusiei, a refuzat să recunoască bula de anulare a Papei în părțile catolice ale statului său, pe care, ca protestant, nu-l putea considera capul creștinătății; Frederic cel Mare nu a vrut să-i excludă pe iezuiți de la toleranța pe care o garantase tuturor supușilor săi cu cuvântul său regal. Cu toate acestea, acest monarh înțelept și-a dat seama curând cât de puțin meritau iezuiții o astfel de grație, ba chiar orice protecție legală, ei înșiși care nu recunoșteau alte drepturi decât ale lor, niciun drept al statelor, al popoarelor, al regilor, al umanității. Curând (în 1776), Frederic cel Mare s-a simțit obligat să le ordone iezuiților să renunțe la obiceiurile lor religioase. Aceștia au fost numiți apoi preoți ai institutului școlar regal, până când, în cele din urmă, regele Frederic William al II-lea a revocat această denumire și a transferat proprietatea iezuită universităților din Halle și Frankfurt an der Oder.război die Religion eine Glückseligkeitslehre der Völker; sie haben sie zum empörenden Bilde umgeschaffen, zum Gegenstand ihres Ehrgeizes und zum Deckmantel ihrer Entwürfe herabgewürdigt..... Wenn ich zu irgend einem Haß fähig wäre, so müßte ich dieattin hasenge Men,scheng – Franz. aufklärerischer Geistlicher, † 1715] verfolgt und welche die Bulle in coena domini hervorgebracht, die so viel Verachtung für Rom erzeugt – – – –« Nur Friedrich der Große, König von Preußen, weigerte katines sich, In densn se hol. Aufhebungs-Bulle des Papstes anzuerkennen, welchen er, als protestant, nicht für das Oberhaupt der Christenheit halten konnte; Friedrich der Große wollte die

Jesuiten nicht von der Duldung ausschließen, welche er allen seinen Untertanen mit seinem Königswort verbürgt hatte. Gleichwohl erkannte dieser weise Monarch gar bald, wie wenig die Jesuiten solcher Gnade, ja jedes Rechtsschutzes überhaupt würdig waren, sie, welche selbst keine Rechte als die ihrigen, kein Recht der Staaten, der Könikersch, der anerkannten. Chel (im Jahre 1776) sah sich Friedrich der Große veranlaßt, den Jesuiten zu befehlen, ihre Ordenskleidung abzulegen. Sie hießen nun Priester des königlichen Schulinstituts, bis endlich König Friedlich Wilhelm II. dies aufhob und die Jesuitengüter den Universitäten zu Halle und zu Frankfurt an der Oder überwies.

Acum, că ordinul iezuit fusese suprimat la îndemnul instanțelor romano-catolice, acesta a supraviețuit în acel tărâm unde nu reușise niciodată să obțină o influență decisivă și unde biserica națională (Biserica Ortodoxă Greacă) respinsese întotdeauna cu fermitate orice încercare de unire cu Biserica Romano-Catolică - și anume, în Rusia. Acest tărâm era condus atunci de Împărăteasa Ecaterina a II-a, care, în timpul împărțirii Poloniei, promisese să susțină religia existentă în acea parte a țării care intrase sub stăpânire rusă. Când Clement al XIV-lea a suprimat ordinul iezuit, care avea atât de mulți membri în Polonia, Ecaterina a II-a, ca autocrată, nu a executat acest decret. Mai mult, contele Czernichev a susținut cu zel cauza iezuiților, iar episcopul de Mallo din Belarus le-a permis să accepte din nou novici în 1779. În 1782, Împărăteasa Ecaterina a II-a le-a permis să aleagă un Vicar General și a adăugat declarația explicită că „Ordinul trebuie păstrat nevătămat și fără cea mai mică restricție”. Astfel, o vlăstă proaspătă a arborelui gigantic doborât a supraviețuit neobservată în Rusia, a prins

rădăcini adânci acolo și a crescut curând într-un trunchi nou, puternic, cu numeroase ramuri; până în 1786, Societatea lui Isus avea din nou 178 de membri.
Dar chiar și în celelalte state, iezuiții, deși își abandonaseră numele și obiceiul religios și trăiau fie ca preoți seculari, profesori, cărturari, fie în alte clase sociale, au rămas iezuiți în spirit. Își aminteau de gloria de altădată și erau convinși că majoritatea fraților lor încă se agățau de ideea unui stat mare și independent. Mânați de această amintire și convingere, de speranță și sete de putere, au lucrat acum în liniște, folosind toate abilitățile pe care le învățaseră, pentru a restabili ordinea; și cu o amărăciune și mai mare ca niciodată, au subminat statele. Acest lucru le-a fost cu atât mai ușor, deoarece nu mai puteau fi deosebiți de masa cetățenilor prin îmbrăcăminte sau obiceiuri speciale. Astfel, și-au asigurat poziții influente în administrația publică, biserică și sistemul de învățământ.
Eforturile lor s-au dovedit a fi cele mai eficiente în partea austriacă (fosta spaniolă) a Olandei (provinciile belgiene). Acolo, a izbucnit o revoltă generală împotriva reformelor ample ale împăratului Iosif al II-lea, în special în chestiuni religioase, în urma căreia stările s-au declarat independente de Austria în 1790, formând statul unit al Belgiei. La acea vreme, iezuiții au folosit libertățile civile amenințate ca pretext și au căutat să-l blasfemieze pe nemuritorul împărat Iosif al II-lea ca fiind un dușman al religiei, deși acesta era, de fapt, cu adevărat religios. Tocmai dintr-o convingere religioasă și morală profundă, condus de credința sa în nobilele îndatoriri ale funcției sale, s-a străduit să eradicheze toate nenumăratele abuzuri, toate superstițiile nefericite, stupefiante și imorale prin care preoții egoiști au ascuns timp de secole și au făcut aproape de nerecunoscut

esența sfântă și pură a creștinismului și au profanat semnificația înaltă și nobilă a venerabilei preoții. Preoții s-au răzbunat ireconciliabil pe nobilul împărat, au instigat poporul împotriva lui, au căutat să pună la îndoială intențiile acestui filantrop imperial și să-i pângărească memoria. Dar numele său stă glorios pentru totdeauna în analele umanității, printre acele spirite care au trăit și au suferit fapte conștiente și mărețe pentru binele omenirii!
În mod similar, iezuiții dezbrăcați din Bavaria, unde încă își menținеau dependența intelectuală a populației oneste și cu picioarele pe pământ din zilele lor bune, au lucrat neobosit împotriva Iluminismului. Au atacat vehement noua structură a sistemului școlar, nou înființata Academie de Științe, pe scurt, toate instituțiile mai noi pentru îmbunătățirea poporului și au căutat prin toate mijloacele să-și recâștige ordinea. Un eveniment ciudat le-a facilitat eforturile. Căci exista, din timpuri mai vechi, o frăție nobilă și venerabilă de oameni integri care, în izolare liniștită, căutau să realizeze idealul înalt al umanității și se străduiau cu toată puterea lor, cu sacrificiu reciproc și în iubire frățească autentică, să promoveze umanitatea în toate privințele. Această frăție a celor mai nobili oameni, care există și astăzi și continuă să aibă un efect benefic, se numește francmasoni. Toți membrii acestui ordin, fie că sunt prinți sau țărani, preoți sau laici, cărturari sau laici, milionari sau săraci, nu recunosc nicio distincție de rang în relația lor unii cu alții, ci pur și simplu ca ființe umane; Nu recunosc nicio diferență în statutele ecleziastice, dar fac din dragostea pentru Dumnezeu prima lor datorie, onorează religia fiecăruia și în egală măsură legile statului; departe de a afecta religia sau statul, francmasonii, în calitatea lor de membri ai unei a treia instituții, eterne și pure, caută mai

degrabă să promoveze iluminarea, să aline suferința, să întărească loialitatea civică și, prin munca lor, să lege religia și statul și mai intim și permanent. Francmasoneria este la fel de răspândită pe tot globul precum a fost ordinul iezuit; dar scopul său, acela al iubirii pentru umanitate și omenire în cel mai înalt și pur sens al cuvântului, este și a fost, desigur, la fel de diametral opus scopului ordinului iezuit, egoismul, ca noaptea și ziua. Prin urmare, este de înțeles că ordinul iezuit a urât, suspectat și persecutat mult timp francmasoneria ca și rivala sa (ceea ce face și astăzi). Acesta era cazul și în Bavaria la acea vreme, sub domnia electorului Karl Theodor. Cu toate acestea, a apărut atunci o sectă particulară, cea a așa-numiților Illuminati, care a căutat să îmbine constituția ordinului iezuit cu obiceiurile misterioase ale francmasoneriei. Adam Weishaupt, profesor la Universitatea din Ingolstadt, a fondat Ordinul Illuminati în 1776, inițial cu intenția de a combate dușmanii Iluminismului. Dar, deoarece și-a bazat planul, urmând modelul ordinului iezuit, pe o relație servilă între membrii săi și un despotism printre liderii săi, acesta a purtat în sine semințele corupției și decăderii încă de la început.În cadrul acestei societăți secrete a Illuminati, existau mai multe grade pentru inițiați, la fel ca în cazul iezuiților: gradele inferioare erau întotdeauna supuse orbește comenzilor superiorului lor direct, dar puteau, de asemenea, să se ridice la grade superioare prin abilitățile lor; și, în cele din urmă, adevărații lideri supremi ai ordinului, ascunși de lume într-un secret profund, dețineau puterea deplină și puteau impune ascultarea necondiționată a tuturor subordonaților. Astfel, ordinul Illuminati era aproape ca o versiune întinerită a ordinului iezuit, deși cu forme masonice utilizate greșit; iar acest blestem inerent s-a manifestat

curând - și anume, prin faptul că superiorii conducători, invizibili, căutau să-și folosească puterea nu pentru salvarea umanității, ci pentru propriul lor avantaj temporal și al creaturilor lor. Degenerarea periculoasă a ordinului Illuminati, care s-a răspândit curând într-o mare parte a Germaniei și care, la apogeu, număra 2.000 de membri, a ieșit la iveală, acesta fiind dizolvat de guvernul bavarez în 1785. Pentru iezuiții clandestini, însă, această cădere a Illuminatilor a fost o ocazie binevenită de a-și lăuda propria importanță în fața electorului Karl Theodor, ca și cum întreaga salvare a Bisericii, precum și protejarea statului de activitățile nocive, ar depinde exclusiv de ei, iar acum priveau Iluminismul și nobilul ordin al francmasonilor cu o suspiciune și mai mare. Aceste repercusiuni periculoase ale iezuiților au ieșit curând la iveală din ce în ce mai tare, mai îndrăzneț și mai vizibil în toată Germania. Iezuiții clandestini și admiratorii lor aliați și tăcuți au publicat pamflete în care acuzau cuvintele frumoase „Iluminism” și „umanitate” că sunt sinonime cu ateismul și etichetau toate mințile mai nobile care luptau pentru progresul umanității și căutau să împiedice renașterea vechiului tărâm al întunericului ca fiind depravate. Măsura în care puterea Curiei Romane crescuse, în special în Bavaria, a fost demonstrată din păcate de capacitatea sa, prin intermediul brațului secular al guvernului bavarez, de a suprima o mișcare provenită de la patru arhiepiscopi germani (cei de Köln, Trier, Mainz și Salzburg) care urmărea eliberarea Bisericii Catolice Germane de ierarhia romană. Când Papa, împotriva tuturor sugestiilor foarte puternice, a rămas hotărât să trimită un nunțiu la curtea Palatinat-Bavareză, nu doar ca trimis, ci ca delegat înzestrat cu jurisdicție ecleziastică, arhiepiscopii de Mainz și Salzburg s-au

îndreptat către împăratul Iosif al II-lea, ca adevărat protector și gardian al Bisericii Germane, și au apelat la sprijinul său imperial împotriva unor astfel de inovații și intervenții violente ale Curiei Romane.Iosif al II-lea le-a promis protecția sa și i-a informat pe cei patru arhiepiscopi că, prin intermediul ministrului său plenipotențiar la Roma, a declarat că el, Împăratul, nu va permite de acum înainte niciunui nunțiu din Imperiul German să-și exercite propria jurisdicție ecleziastică și nici nu va tolera ca drepturile diecezane acordate și cuvenite lor de Dumnezeu și de Biserică arhiepiscopilor și episcopilor Imperiului să fie tulburate în acest fel; mai degrabă, va face tot posibilul pentru a se asigura că aceștia vor fi restabiliți în toate drepturile lor originale care le-au fost luate; și, prin urmare, i-a chemat solemn, împreună cu episcopii lor sufragani și scutiți din Germania, să își susțină drepturile metropolitane și diecezane împotriva tuturor atacurilor și să se apere cu fermitate împotriva oricărui lucru care ar putea constitui o intervenție sau o interferență din partea curții papale și a nunților săi împotriva acestor drepturi și a bunei ordini. Prin urmare, la 25 august 1786, acești patru arhiepiscopi, prin intermediul plenipotențiarilor lor, au ajuns la un acord la Bad Ems, așa-numitul „Acord de la Ems”, în 23 de articole, în care au invocat inalienabilitatea drepturilor lor și validitatea decretelor Conciliului de la Basel (din 1439), care, în ciuda Concordatului de la Aschaffenburg, nu fuseseră niciodată abrogate, și promisiunile solemne repetate de a convoca un conciliu bisericesc general; în consecință, au declarat că interferența Curiei Romane în treburile Bisericii Germane este un abuz și că jurisdicția nunțiilor papali este abolită; Jurământul de vasalitate pe care episcopii germani trebuiau să-l depună Papei urma să fie modificat; plățile de

annate și palia care curgeau către Roma urmau să fie cel puțin reduse; străinii urmau să fie excluși de la beneficiile germane; toate scutirile pentru mănăstiri și toate legăturile dintre membrii ordinelor religioase și superiorii lor din străinătate urmau să fie abolite; toate impedimentele la căsătorie în cazurile de dispensă obișnuită urmau să fie eliminate; Curți sinodale provinciale urmau să fie înființate ca o a treia instanță de apel; Concordatul de la Aschaffenburg, care a avut un soartă nefericită, urma să fie supus unei revizuiri riguroase; și, în final, urma să fie convocat un conciliu general sau național german. Cea mai încăpățânată rezistență a Curiei Romane la aceasta nu a întârziat să apară, iar nunțiul papal Pacca din Köln a declarat dispensa invalidă imediat după prima încercare a arhiepiscopilor de a o exercita. Deși împăratul a revocat circulara nunțiului, iar cei patru arhiepiscopi au ordonat preoților parohiali să o respingă, Electorul Palatin al Bavariei a interzis preoților din dieceza de Worms, care aparținea de Mainz, să se supună arhiepiscopilor, altfel veniturile lor ar fi fost retrase și, în același timp, i-a amenințat pe arhiepiscopi că îi va priva de pământurile lor; astfel, Bavaria Palatină,Din îngrijorarea cu privire la o posibilă limitare a puterii teritoriale de către arhiepiscopi, aceștia au preferat să urmărească o cauză comună cu Curia Romană și, astfel, scopul Acordului de la Ems, care ar fi putut duce la rezultate și mai mari, a fost zădărnicit. O lecție demnă de luat în considerare este că lucrarea a eșuat deoarece, în primul rând, arhiepiscopii nu i-au chemat de la început pe toți episcopii germani să participe la cauza comună germană și, în al doilea rând, pentru că nu au luat imediat măsuri decisive pentru a se rupe complet de supremația ierarhiei romane. Am inclus aici această

retrospectivă asupra „Acordului de la Ems” deoarece este urgent necesar în timpul nostru să-l reamintim, să reluăm lucrarea începută atunci cu mai multă prudență și energie și să punem capăt supremației Romei asupra Germaniei și ciumei iezuitismului prin înființarea unei Biserici Catolice Germane libere, cu concilii naționale.
Când Revoluția Franceză a izbucnit și a măturat Europa precum valuri de lavă, când fiecare prinț tremura pe tronul său în fața puterii ideii populare, care își revendica sângeros dreptul său străvechi, batjocorit, dacă nu îi era restituit de bunăvoie; atunci iezuiții deghizați au crezut că au găsit momentul cel mai potrivit pentru a-și recomanda ordinul prinților ca un paratrăsnet împotriva furtunilor cerești. „Uite”, au spus ei, „aceasta este consecința alungării ordinului din Franța. Dacă acest lucru nu s-ar fi întâmplat, liber-cugetătorii care au adus poporul în acest punct prin scrierile lor nelegiuite nu ar fi putut apărea acolo.” Dar această afirmație era o minciună flagrantă împotriva istoriei; căci cauza Revoluției Franceze a fost opresiunea de două sute de ani a poporului de către curte, în care iezuiții înșiși făcuseră cauză comună. Depravarea fără fund, care nu putea fi vindecată decât printr-o astfel de sângerare teribilă, fusese alimentată de iezuiți înșiși prin doctrina lor morală hidoasă, iar acei scriitori care au pregătit în cele din urmă națiunea pentru revoluție prin iluminism fuseseră, în cea mai mare parte, treziți doar de persecuțiile iezuite la adresa gândirii libere. Cu toate acestea, acea minciună iezuită - „ca și cum numai acel prinț, numai acel stat ar putea fi în siguranță, care s-a predat complet tutelei Ordinului și a Bisericii în general” - a persistat mult timp, chiar și în ziua de azi; cei slabi intelectual o cred pentru că, cu ochii lor obosiți, sunt capabili să perceapă doar esența

sfântă și sublimă a religiei, fără de care nicio familie și cu atât mai puțin un stat nu poate exista, sub masca Bisericii, în special a Bisericii Romane, și o confundă complet cu conducerea preoțească. Dar pentru oricine are o judecată sănătoasă, este perfect clar că un stat spiritual, care se consideră superior tuturor celorlalte state, trebuie să distrugă existența fiecărui stat în parte în care încearcă să-și stabilească propriul stat. Nu robia oarbă, ci dreptul originar este fundamentul istoric al statului; Numai prin faptul că fiecare obligație individuală este voluntară, pentru a susține drepturile tuturor celorlalți, există o societate civilă; și pentru că măreția prințului, înrădăcinată în drepturile națiunii, reprezintă chintesența naționalității, ea este superioară oricărei prezumții a acelui Episcop al Romei, în fața căruia privirile conducătorului lumii nu există patrie.

Capitolul IX

Cum a fost restaurat ordinul iezuit și ce face acum.

Găsind refugiu în Rusia, nu a trecut mult timp până când Papa Pius al VII-lea, la cererea iezuitului Francisc Karcu și susținut de scrisori de recomandare din partea împăratului Paul I, a confirmat-o ca organism religios pentru acel imperiu. Acest lucru s-a întâmplat pe 7 mai 1801, printr-un scurt papal care începea cu cuvântul „Catholica”. Trei ani mai târziu, această măsură a fost extinsă la Napoli și Sicilia prin scurtul „Per alias” din 13 iulie 1804, în care Papa declara că i se părea necesar să extindă măsurile luate pentru Imperiul Rus și la Regatul celor Două Sicilii, la cererea iubitului său fiu Ferdinand, care îi solicitase restaurarea completă a Societății lui Isus în statele sale, așa cum existase anterior.

În Franța, în timpul domniei lui Napoleon, iezuiții au luat și ei numeroase măsuri pentru a-și realiza restaurarea formală în acea țară, după ce se stabiliseră deja acolo în 1809 și își reluaseră activitățile. Napoleon nu avea încredere în ei, însă a durat trei ani până când decretul său din 1604, prin care aceștia trebuiau să se separe și să-și abandoneze casele, a putut fi pus în aplicare. Astfel, puterea ordinului s-a dovedit împotriva celui mai puternic om al secolului. Dar

când Napoleon a renunțat la coroana imperială, iar poporul a crezut că și-a câștigat libertatea - ce s-a întâmplat? În Spania (pe 21 iulie 1814), blestemata și pătată de sânge Inchiziție a fost reinstaurată, iar la scurt timp după aceea (pe 7 august 1814), Papa Pius al VII-lea, după ce a fost reinstaurat în Statele sale Papale, a restabilit și el ordinul iezuit pentru întreaga creștinătate cu bula papală care începe cu cuvintele „Sollicido omnium" (Condamn pe toți). Acesta a fost, așadar, rodul marii lupte pentru libertate - restaurarea vechii sclavii! Bula afirma, printre altele: „Dorințele unanime ale aproape întregii creștinătăți pentru restaurarea Societății lui Isus au stârnit zilnic petiții vii și urgente din partea venerabililor noștri frați, arhiepiscopii și episcopii, precum și din partea celor mai distinse persoane de toate rangurile și ordinele, mai ales că abundența roadelor produse de Societate în regiunile în care se afla se răspândea în toate direcțiile și rodirea vlăstarelor, care oferă speranța de a extinde și înfrumusețea câmpul Domnului în toate părțile... Am fi vinovați de un păcat grav împotriva lui Dumnezeu dacă, în mijlocul unor astfel de nevoi urgente sub care suferă cauza publică, nu i-am acorda ajutorul salutar pe care Dumnezeu, prin providența Sa, îl pune în mâinile noastre; «Dacă Noi, intrând în corabia lui Petru, i-am respinge, în mijlocul valurilor furtunilor, pe vâslașii puternici și experimentați care ni se oferă pentru a sparge valurile furioase care ne amenință în fiecare moment cu o distrugere inevitabilă...» În cursul bulei, prinții, arhiepiscopii, episcopii și toate persoanele de rang înalt sunt apoi îndemnați «să nu permită sau să tolereze pe nimeni să tulbure Societatea lui Isus și „membrilor, ci mai degrabă să-i primim cu bunătate și dragoste." În cele din urmă, se afirmă: „Oricine încearcă să acționeze contrar

conținutului Bulei Restaurației, să știe că va atrage mânia lui Dumnezeu Atotputernic și a sfinților Apostoli Petru și Pavel.”

În acele zile fierbinți, când națiunile se luptau pentru ceea ce le era mai drag pe pământ - pentru independența lor, pentru însăși existența lor, pentru drepturile prinților lor - fervoarea patriotică devenise și ea profund religioasă, iar aceasta a persistat o vreme chiar și după victoriile asupra lui Napoleon. În această fervoare religioasă, multe minți slabe au uitat lecțiile teribile ale trecutului și au așteptat salvarea de la o ordine care luptase întotdeauna împotriva naționalismului de pretutindeni și care trebuia să continue să lupte împotriva lui în viitor, dacă vrea să existe. Într-adevăr, unii chiar sperau cu încredere că aceasta va susține tronurile împotriva ispitelor spiritului veacului. Ea - susțineți tronurile! Nu au luat în considerare faptul că spiritul veacului este întotdeauna doar expresia acelor nevoi care izvorăsc din ființa cea mai intimă a națiunilor și cărora nu li se poate rezista fără a fi zdrobite de acestea. Nu au considerat că încrederea este cel mai bun sprijin pentru tronuri, că popoarele acordă atât de ușor prinților lor această încredere și că nicio putere din lume nu este capabilă să-i distrugă pe acei prinți drepți care o răspund prin acțiune.

Când ordinul iezuit a fost restaurat printr-o a treia „infailibilitate” papală, părintele Thaddeus Borzozovsky, care fusese anterior general în Rusia, i-a preluat cârma și imediat vechile case și noviciate profesate, vechile colegii și seminarii, s-au redeschis în fiecare țară. Iezuiții, mândri de victoria lor, au mărșăluit din nou în straie negre și și-au reluat vechea muncă cu un zel întreit, în timp ce națiunile, încă epuizate de ultimele lor eforturi, ba chiar aproape

languroase, zăceau ca și cum ar fi dormit. Casele iezuite din Roma nu au putut găzdui numărul de noi membri și, din 1817, iezuiții au avut și acolo un „collegium germanicum”; ascultați, popor german, și luați aminte! În toate orașele Italiei, iezuiții au preluat din nou educația tineretului; la Genova, Verona, Modena, Parma și Ferrara, și-au înființat instituțiile de învățământ, unde tinerii intrau neatinți și ieșeau cu principii iezuite; la Napoli, pe lângă colegiile pentru fiii burgheziei, aveau și un institut pentru nobilime; În Piemont și Sardinia, își țin capetele cu mândrie încă din 1823. În Spania, regele Ferdinand al VII-lea l-a numit pe fondatorul ordinului, Loyola, Căpitan General invizibil al Armatei și i-a acordat Marea Cruce a Ordinului lui Carol al III-lea. Și totuși, acest Căpitan General nu a putut împiedica expulzarea trupelor sale militante din Spania în 1820 și nici suprimarea ordinului în 1835! În Irlanda, au fost fondate case și școli iezuite (1825), iar chiar și în Anglia, au fost înființate instituții de învățământ iezuite la Stonyhurst și Hodder House.

În Rusia, plini de încredere în ospitalitatea pe care au găsit-o acolo, au început să facă prozelitism în rândul nobilimii pentru catolicismul romano-catolic. Dar acest atac asupra Bisericii Ruse s-a întors împotriva lor. Nu a existat nicio scuză, nicio minciună; au fost nevoiți să părăsească Sankt Petersburgul și Moscova în 1816, iar cum încă nu și-au abandonat convertirile clandestine, au fost exilați în Rusia pe termen nelimitat în 1820. „Chiar și bucurându-se de o toleranță salutară”, afirmă ukaza rusă din 13 martie 1820, „ei sădesc o intoleranță aspră în mințile pe care le-au vrăjit. Se străduiesc să răstoarne bastionul statului, atașamentul față de credința părinților și astfel subminează fericirea familiei prin incitarea unei moralități dăunătoare, imorale.”

Toate eforturile iezuiților sunt adaptate propriilor lor avantaje și extinderii puterii lor, iar conștiința lor găsește o justificare convenabilă în statutele lor pentru fiecare act de rezistență.
Alungați din Rusia, au fugit în Austria și au căutat refugiu la împăratul Franz I. Cu toate acestea, monarhul le-a respins indignat cererea și le-a ordonat să părăsească imediat Viena. Însă iezuiții nu ar fi fost iezuiți dacă ar fi permis unei încercări eșuate să-i împiedice să-și urmărească scopul. În schimb, ligorienii, sau redemptoriștii, au venit la Viena, li s-a acordat azil în Austria și au primit Biserica Maria-Stiegen și o mănăstire la Viena - o congregație care seamănă cu Societatea lui Isus ca două boabe de mazăre într-o păstaie.
Eforturile neobosite ale iezuiților de a-și stabili o poziție solidă în monarhia austriacă sunt evidențiate de faptul că nu numai că își mențin casa din Verona, așa cum s-a menționat deja, dar, în 1839, au dobândit administrarea Theresianumului din Innsbruck, a școlii gimnaziale locale și a bisericii iezuite și că au case în Lemberg și Veneția. Toate corporațiile ordinului lor din provinciile germane și lombardo-venețiene ale Imperiului Austriac, ca și în Galiția, beneficiază de scutire de la legea amortizării, conform decretelor imperiale din 4 aprilie și 11 octombrie 1842; cu toate acestea, nu numai că oferta iezuiților de a achiziționa proprietăți imobiliare trebuie să fie supusă aprobării imperiale, dar fiecare achiziție de proprietăți de către aceștia trebuie, de asemenea, adusă la cunoștința celei mai înalte autorități.
În Franța, sub domniile lui Ludovic al XVIII-lea și Carol al X-lea, ei au lucrat ca misionari și „părinți ai credinței” pentru a restabili superstiția și bigotismul și, în general, pentru a readuce „vremurile bune” ale subordonării civice și

spirituale. Au fost susținuți în acest sens de episcopii aflați în slujba lor și de oamenii de stat influenți care credeau că iezuiții erau un pilon al tronului. Mulți oameni onorabili s-au ridicat în zadar și au demonstrat deschis cât de nesustenabilă era această viziune, cât de periculoasă era ordinul iezuit pentru stat. Vocea adevărului a fost fie ignorată, fie disprețuită; iezuiții și-au exercitat influența asupra alegerilor episcopale netulburați; favorizați de guvern, au preluat controlul asupra educației, au impresionat curtea cu sfințenia lor prefăcută și au dominat-o în propriul lor beneficiu. Au vrăjit nobilimea să-și trimită fiii la colegiile lor din Elveția și, în același timp, au orbit clasele de jos ale poporului. Era o perioadă lamentabilă; dar nucleul poporului, clasa de mijloc, rămăsese sănătoasă, nu reușiseră să-i seducă; De pe această bază, ca de pe un bastion sigur, scriitori spirituali au îndrumat presa ca pe o armă formidabilă împotriva lor. În acele zile fierbinți de iulie ale anului 1830, fragilul și bătrânul rege Carol al X-lea, împreună cu servitorul său iezuit Polignac, și-au dat seama în sfârșit prea târziu că încercarea de a ameți poporul nu-i făcea pe regi de neatins. Și iezuiții ar fi trebuit să recunoască atunci că nu se poate împiedica dezvoltarea unei națiuni cu impunitate. Au văzut poporul ridicându-se ca un uriaș și rupându-și cu furie lanțurile; l-au văzut pe regele bătrân, pe care acești oameni fără Dumnezeu îl seduseseră, fugind ca un fugar din frumoasa țară a părinților săi. Ei înșiși au trebuit să abandoneze, în grabă sălbatică, ca niște criminali proscriși, chiar pământul pe care se consideraseră atât de recent atotputernici și să audă disprețul cu mii de voci al poporului din spatele lor; într-adevăr, numele de „iezuit” devenise o insultă comună în Franța „în mijlocul frământării furtunoase a facțiunilor”. Istoria nu ne învață

niciodată astfel de lecții zdrobitoare degeaba; vai de cei care îi disprețuiesc! Iar iezuiții sunt o batjocură a istoriei! La ce bun că ordinul iezuit este interzis legal în Franța? Iezuiții sunt acum stabiliți în Franța și, deși nu au colegii publice, noviciate sau instituții de învățământ acolo, ei lucrează cu atât mai puternic în secret, dar roadele muncii lor sunt clar evidente. Ei urmează vechiul plan de a pătrunde viața poporului în toate venele ei și de a-l subjuga prin stupefacție - sub toate numele și în ciuda tuturor instituțiilor de libertate politică - pentru a arunca suspiciuni asupra libertății de gândire, pentru a înăbuși libertatea religioasă, pentru a alimenta flăcările urii religioase și ale persecuției.Uitați-vă la ultima bătălie din Franța, bătălia împotriva universităților, împotriva protestanților! Nu recunoașteți capetele renăscute ale bătrânei Hidre? Ascultați acele blesteme din Franța, răsunând de la amvonuri asupra oricui scutură una sau alta verigă din marele lanț iezuit și, din aceasta, deduceți ceea ce șoptesc în confesionale penitenților lor (și sunt mai răi decât iobagii)! Urâți, batjocoriți, blestemați - și totuși s-au întors și - domnesc, dacă nu mai sunt la curte, atunci cu atât mai siguri în căsuțe!

Toată lumea știe cum au operat iezuiții în Regatul Țărilor de Jos Unite (Olanda și Belgia) până în 1830. Încă o dată, presupusul „pericol care amenință libertatea Bisericii Romano-Catolice” a trebuit să servească drept acoperire pentru mașinațiunile iezuiților în cadrul statului. Libertate!? Da, dacă ar fi fost adevărată libertate de credință și a Bisericii, dar partidul iezuit a căutat să obțină din nou conducerea ecleziastică, iar dragostea belgienilor pentru libertatea politică a fost exploatată cu abilitate de acest partid în propriile scopuri. Dar chiar și după separarea

forțată a Belgiei de Olanda, orchestrată în mare parte de iezuiți, partidul iezuit-roman din Belgia, pentru a-și menține dominația asupra spiritului național, a lucrat neobosit pentru a împiedica, ba chiar, dacă este posibil, pentru a suprima libera sa dezvoltare; și acolo minciuna lor, ca și cum ar servi libertății, este expusă goală și rușinoasă. Această dorință de a amorți poporul i-a stimulat pe francmasonii din Belgia la cea mai viguroasă rezistență, la lupta pentru drepturile rațiunii, pentru dezvoltarea naturală a națiunii. Partidul iezuit spera să distrugă cu ușurință acest dușman de moarte, francmasonii; Și-au aruncat blestemele asupra francmasonilor de la amvonuri și altare; le-au denunțat activitățile ca fiind lipsite de Dumnezeu. Dar care a fost rezultatul acestor măsuri? Tocmai faptul că francmasonii au câștigat acum și mai multă onoare în ochii oricărei persoane rezonabile. În loc ca francmasonii să renunțe la marea lor ordine, numeroși oameni care au văzut dincolo de activitățile periculoase ale iezuiților, oameni cunoscuți și respectați universal ca fiind nobili și ireproșabili, au aplicat zilnic pentru a fi primiți în francmasoni pentru a lupta cu forțe unite împotriva acelui partid care nu poate avea niciodată o inimă pentru o patrie. Și această luptă continuă până în ziua de azi. Francmasonii dezvoltă în fiecare zi un zel mai mare pentru cea mai sacră cauză: eliberarea naționalității unui popor atât de bogat înzestrat, robust, capabil, demn de cel mai strălucit viitor, precum belgienii, de sub puterea iezuiților, care, la rândul lor, nu lasă nicio piatră neîntoarsă în eforturile lor de a o asigura, dând dovadă atât de mare perseverență, cât și de o viclenie de nepătruns. Într-adevăr, această luptă a binelui împotriva răului din Belgia este una dintre cele mai memorabile din istoria recentă, iar noi, germanii, chiar și în

propriul nostru interes, nu ar trebui să stăm degeaba, ci mai degrabă să ne folosim toată puterea pentru a fi cu credință alături de rudele noastre. Belgieni și germani, ridicați-vă pentru un scop comun! Cu mâinile strâns împreunate, pentru a lupta pentru libertate și lumină împotriva sclaviei și întunericului. Acum este momentul! Nu întârziați! Istoria vă privește!

Apropo – germani, nu lăsați acest lucru să treacă neobservat! – iezuiții din Belgia nu se mulțumesc doar cu activitățile lor din acea țară, chiar dacă acestea sunt deja destul de dăunătoare. Nu, ei încearcă să-și semene buruienile de acolo și în provinciile germane cele mai apropiate.

La fel fac și în Elveția. Chiar și acolo, după suprimarea ordinului, au fost mereu activi în liniște. După restaurarea sa, au acționat acum mai îndrăzneț decât oriunde altundeva, făcând din orașul Freiburg im Üchtland cartierul lor general, de unde își concep planurile de război și de unde își direcționează vasta rețea de contacte secrete în statele germane. Acolo, la Freiburg, își mențin școlile deschise – urmând vechile programe școlare – și mulți oameni influenți din Germania (de exemplu, din Bavaria) și din alte țări, care așteaptă ceva bun de la educația iezuită, își trimit fiii acolo pentru a-i primi înapoi ca elevi bine pregătiți ai ordinului. Ca și în Belgia, iezuiții din Elveția încearcă, de asemenea, să conducă oamenii spre imaturitatea intelectuală și morală prin superstiție și, pentru a menține această superstiție, organizează ceremonii magnifice, procesiuni, miracole – pe scurt, tot ceea ce servește la orbirea simțurilor, la inflamarea imaginației și la amorțirea intelectului. Ei încearcă să împingă acest lucru până la punctul de fanatism și amestecă cu abilitate religiosul cu

politicul; astfel, din păcate, reușesc să se amestece în treburile statului și guvernului elvețian și să incite la ură partizană și război civil. Nu este oare scandalos că au sărbătorit victoria catolică de la Villmangen în 1656, o victorie pe care elvețienii au cumpărat-o cu sângele fraților lor, în ciuda interdicției guvernamentale din 1789? Nu este oare scandalos să-i vedem rătăcind din loc în loc ca niște vânzători ambulanți, vânzându-și marfa pentru a otrăvi partea nemuritoare a umanității: rațiunea, darul cel mai sacru al lui Dumnezeu? Pe lângă Freiburg, aveau sediile lor și în Schwyz, Sion și Brieg, iar acum, în sfârșit, în vremuri foarte recente, și-au forțat drumul în Lucerna după o luptă grea! Drept răsplată, sângele elvețian vărsat pentru ca ordinul care se numește după cel mai sfânt om al iubirii, Iisus Hristos, să poată triumfa, se ridică la cer.
În statele germane (cu excepția Tirolului), iezuiții, din fericire, nu au reușit încă să aducă punctul în care chiar și prinții catolici germani să reintroducă ordinul în țările lor și să îi încredințeze educația tinerilor - oricât de zelos ar urmări iezuiții acest lucru prin intermediul aliaților lor în „fuste scurte”. Ar fi lamentabil dacă ar reuși vreodată. Este destul de rău că ligorienii au prins un punct de sprijin în Bavaria; din începuturi discrete cresc adesea cele mai extraordinare rezultate. Lăsați sămânța să se întindă și să prindă rădăcini; copacul nu va cere uimirea voastră! Este destul de rău, spun în continuare, că fiilor Germaniei nu li se interzice oficial să frecventeze școlile iezuite din străinătate. Luați aminte la acest avertisment, voi, stări germane; sunteți responsabile nu numai față de prezent, ci și față de viitor! Oh, de-ar fi urmat exemplul regelui Frederic William al III-lea în toate statele germane! Prusia, care în 1827 a interzis strict tuturor fiilor supușilor săi să frecventeze

școlile iezuite străine - cu adevărat pentru binele întregii patrii! - merită atenție și imitație. Această lege înțeleaptă nu numai că este benefică pentru conservarea creștinismului protestant în Germania, ci și pentru adevăratele interese ale catolicismului german, care poate sta cu adevărat puternic și drept pe propriile picioare și nu are nevoie de o lesă (sau mai degrabă de o frânghie) ținută de un om din Roma pentru a manipula mințile germane și a lega inimile germane. Dorința celor mai drepți și devotați catolici germani pentru o biserică națională catolică germană bazată pe îndatoririle și drepturile pastorale egale ale episcopilor, liberă de supremația episcopului Romei, cu cea mai înaltă autoritate a unui conciliu național german, nu este doar visul febril al minților în căutare de inovație. Nu, timp de secole, cei mai nobili oameni germani, preoți și laici deopotrivă, au conceput acest plan - simplu, natural și adevărat din punct de vedere istoric așa cum este - și au lucrat la el. Adesea a fost aproape de a fi realizat, dar, din păcate, a fost întotdeauna zădărnicit de viclenia străină. Această idee a unei „Biserici Catolice Germane libere", care a reapărut recent, este în mod firesc anatemă pentru iezuiți, ale căror interese sunt prea strâns legate de cele ale curții romane. Ei o denunță ca fiind eretică și o acuză de ateism, fără a lua în considerare faptul că până și tinerii din Germania de astăzi știu că întreaga doctrină a primatului papal se bazează pe un fals. Dar iezuiții fac mai mult decât să acuze biserica națională germană. Ei sunt foarte conștienți că, dacă se formează o biserică națională catolică germană, religia și statul vor deveni din ce în ce mai strâns legate, iar prinții și poporul din ce în ce mai...Un lucru după altul, vor deveni mai puternici. Iezuiții încearcă acum să reînvie acea veche aroganță, la care nicio persoană

rațională nu s-a gândit de mult timp și propovăduiesc atât public, unde pot, cât și cu atât mai mult în secret: „Papa stă deasupra oricărei puteri princiare seculare”. Firește, multe alte principii periculoase pentru stat sunt legate de această doctrină ambiguă, care plasează spiritualul înaintea secularului, dar le amestecă pe cele două; această doctrină este ca păianjenul care stă în mijlocul pânzei sale, țâșnind când încoace, când încolo, țesând fire noi, revendicând noi victime. Recent, iezuiții au încercat în toate modurile posibile să se infiltreze în Münsterland și Renania; s-au bazat pe credința devotată a populației catolice de acolo; au căutat să-i incite la ură față de toți protestanții și, prin urmare, au protestat împotriva așa-numitelor „căsătorii mixte”. Contrar spiritului de pace, reconciliere și iubire propovăduit de înălțatul fondator al creștinismului, ei condamnă căsătoriile mixte și copiii acestora ca fiind bastarzi. În același timp, în provinciile opuse, cele mai îndepărtate ale monarhiei prusace, se făceau încercări similare împotriva căsătoriilor mixte, împotriva comuniunii catolicilor și protestanților. Cine nu poate vedea legătura dintre aceste fire? Pentru a-și atinge scopul, iezuiții au vrut și ei să folosească ziarele, acest mijloc important de influențare a oamenilor. Și într-adevăr, ici și colo, uneori în liniște, alteori cu îndrăzneală, vocile unor persoane necunoscuți s-au ridicat în ziare pentru a justifica și a demasca mașinațiunile secrete ale partidului ierarhic iezuit și pentru a-i face pe adversarii acestuia odioși; nicio minciună nu a fost cruțată, iar acest lucru se întâmplă încă adesea cu o voință de fier. Oricine își ridică vocea pentru lumină și adevăr împotriva întunericului și superstiției, pentru onoarea și independența națiunii împotriva Romei și a ordinului iezuit, este suspectat, brațul secular este chemat

împotriva lor; oh, iezuiții știu foarte bine câți dintre aliații și coadjutorii seculari ai lor au în Germania pentru a influența puterea seculară ici și colo în favoarea lor. Dar, oricât de răsucitoare și învârtitoare ar fi ca un șarpe, oricât de mult ar încerca minciuna să se strecoare printr-o crăpătură nepăzită și oricât de des ar crede minciuna că a triumfat, ea nu poate în cele din urmă să stea în fața adevărului simplu, și în aceasta constă măreția, sublimitatea libertății presei, că prin ea, în fața ochilor întregului popor (și mii de ochi văd cu siguranță mai mult decât câțiva), arma otrăvită este smulsă din mâna luptătorului necinstit, viziera de pe capul său, astfel încât un popor întreg să se poată convinge apoi ce este adevăr și ce este minciună. Și nu ceea ce i se poruncește cuiva să creadă,– nu poți crede decât în ceea ce ești convins de tine însuți; dar, conform convingerii sale, un om onorabil acționează întotdeauna cu mai multă bucurie și mai bine decât conform tuturor dictatelor puterii din lume.

Aici revin la activitatea unei Biserici Catolice Germane libere. Nu pot face altfel; Vreau să stau ca un paznic în gardă și să chem toate inimile germane în fiecare oră din zi și din noapte: „Prinți și popor, preoți și laici, la muncă! Protejați, voi, prinți, cauza dreaptă, sfântă; în special voi, prinți protestanți, acordați azil purtătorilor de cuvânt și liderilor, protejați comunitățile catolice care se desprind de Roma, recunoașteți în toate eforturile catolicilor germani către acest scop necesitatea urgentă a unei existențe sănătoase, bucuroase și onorabile. Voi, preoți și laici catolici din Germania, întindeți mâna în comuniune, fără teamă de oameni; Dumnezeu este alături de cei curajoși pentru o cauză dreaptă, iar această Germanie, acest pământ al libertății și loialității, nu va mai fi pângărită de sclavia iezuiților și a romilor. Propovăduiți, voi, preoți, Biserica

Catolică liberă congregațiilor voastre; Stați fără teamă pentru astfel de predicatori și preoți, voi, comunități catolice! Dar voi, frați protestanți, formați zidul solid în jurul acestui câmp de luptă pe care stau catolicii germani, zidul viu pe care niciun iezuit sau rom nu-l poate încălca pentru a ajunge la ei. Astfel, când catolicii germani vor deveni independenți de Roma, va răsări marea zi a păcii." peste o Germanie unită; chiar dacă este după cele mai grele lupte, o existență liberă, onoarea și moralitatea unei națiuni merită astfel de eforturi. Nu trebuie să ne dăm înapoi în fața acestor eforturi încă. Iezuiții încă se strecoară în umbră, complotând, șoptind și seducând, căutând să distrugă fericirea familiei de dragul avantajului ordinului lor, să otrăvească încrederea reciprocă dintre prinți și supuși și să submineze securitatea statelor. Vegheați și acționați, popor german, astfel încât ei, cu toată priceperea și toată viclenia lor, să eșueze totuși împotriva loialității germane! O, fie ca această loialitate germană și acea dragoste germană pentru adevăr, educația și știința germană să protejeze întotdeauna întreaga patrie sfântă ca un bastion solid! Aceasta este dorința celui care o iubește din adâncul inimii sale.